

Motivacija za akademsko obrazovanje medicinskih sestara/tehničara zaposlenih u zdravstvenom, socijalnom i obrazovnom sustavu Republike Hrvatske

---

Antić, Marko

Master's thesis / Diplomski rad

2021

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University North / Sveučilište Sjever**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:122:738301>

Rights / Prava: [In copyright](#)/[Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-11-23**

Repository / Repozitorij:

[University North Digital Repository](#)

**Sveučilište
Sjever**

Diplomski rad br. 088/SSD/2021

**Motivacija za akademsko obrazovanje medicinskih
sestara/tehničara zaposlenih u zdravstvenom, socijalnom i
obrazovnom sustavu Republike Hrvatske**

Marko Antić, 1289/336D

Varaždin, rujan 2021. godine

Sveučilište Sjever

Odjel za sestrinstvo

Diplomski rad br. 088/SSD/2021

Motivacija za akademsko obrazovanje medicinskih sestara/tehničara zaposlenih u zdravstvenom, socijalnom i obrazovnom sustavu Republike Hrvatske

Student

Marko Antić, 1289/336D

Mentor

doc.dr.sc. Marijana Neuberg

Varaždin, rujan 2021. godine

Prijava diplomskog rada

Definiranje teme diplomskog rada i povjerenstva

ODJEL	Odjel za sestrinstvo		
STUDIJ	diplomski sveučilišni studij Sestrinstvo – menadžment u sestrinstvu		
PRISTUPNIK	Marko Antić	JMBAG	1289/366D
DATUM	05.07.2021.g.	KOLEGIJ	Vještine vođenja i organizacije rada u sestrinstvu
NASLOV RADA	Motivacija za akademsko obrazovanje medicinskih sestara/tehničara zaposlenih u zdravstvenom, socijalnom i obrazovnom sustavu Republike Hrvatske		
NASLOV RADA NA ENGL. JEZIKU	Academic motivation of nurses employed in the health, social and education system of the Republic of Croatia		
MENTOR	doc.dr.sc. Marijana Neuberg	ZVANJE	docent
ČLANOVI POVJERENSTVA	<ol style="list-style-type: none"> 1. doc.dr.sc. Adrijana Višnjić-Jevtić, predsjednica 2. doc.dr.sc. Marijana Neuberg, mentor 3. doc.dr.sc. Goran Lapad, član 4. doc.dr.sc. Rosana Ribić, zamjenski član 5. _____ 		

Zadatak diplomskog rada

BR. OJ	088/SSD/2021
OPIS	<p>Motivacija je jedna od najvažnijih psiholoških komponenti obrazovanja. Temeljno obrazovanje medicinskih sestara čini strukovno srednjoškolsko obrazovanje u trajanju od pet godina, no nakon toga postoji mogućnost daljnjeg obrazovanja na akademskoj razini, uključujući studije na preddiplomskoj, diplomskoj, te poslijediplomskoj razini. U ovom radu definirat će se pojam motivacije, te prikazati različite vrste motivacije kojima može biti usmjeravano ponašanje u tijeku studiranja. Cilj rada je prikazati profil medicinskih sestara koje paralelno rade i studiraju, ispitati interes prema daljnjim nastavku obrazovanja, te utvrditi kojom vrstom motivacije je usmjeravano ponašanje medicinskih sestara u tijeku njihovog studiranja. Ispitanici su sve medicinske sestre zaposlene u zdravstvenom, socijalnom i obrazovnom sustavu Republike Hrvatske koje paralelno uz rad pohađaju i neki od studijskih programa. Istraživanje je provedeno online putem ispunjavanjem anonimnog anketnog upitnika koji je posebno konstruiran za potrebe ovog istraživanja. Pitanja u prvom dijelu upitnika odnose na sociodemografske čimbenike, podatke o studiranju, zaposlenju, te interesu prema daljnjem nastavku obrazovanja, dok je drugi dio upitnika standardizirani upitnik "Academic Motivation Scale". Istraživanja pokazuju postojanje različitih interesa prema daljnjem obrazovanju, ali i razlike s obzirom na vrstu motivacije kojom je usmjeravano ponašanje u tijeku studiranja.</p>

ZADATAK URUČEN 19.07.2021.

Predgovor

Poštovanoj i dragoj mentorici doc.dr.sc. Marijani Neuberg veliko hvala na usmjeravanju i pomoći pri izradi ovog rada. Hvala i na prenesenom znanju, te na svim savjetima vezanim za daljnji profesionalni razvoj.

Hvala svim kolegicama i kolegama koji su sudjelovali u istraživanju, te svima koji su dijeljenjem anketnog upitnika, ili na bilo koji drugi način, pridonijeli izradi ovog rada.

Zahvaljujem se i svim prijateljima na pruženoj pomoći i podršci, kako pri izradi ovog rada, tako i u tijeku cijelog studiranja. Hvala i mojoj obitelji koja mi je uvijek bila potpora, te koja nikada nije sumnjala u moje uspjehe.

Sažetak

Motivacija je jedna od najvažnijih psiholoških komponenti obrazovanja. Temeljno obrazovanje medicinskih sestara u Republici Hrvatskoj čini strukovno srednjoškolsko obrazovanje u trajanju od pet godina, a nakon toga postoji i mogućnost daljnjeg obrazovanja na svim akademskim razinama. Cilj ovog rada je prikazati sociodemografske, radne i akademske karakteristike medicinskih sestara koje paralelno rade i studiraju, ispitati namjere po završetku studija, interes prema daljnjem nastavku akademskog obrazovanja, te utvrditi kojom vrstom motivacije je usmjeravano ponašanje medicinskih sestara u tijeku njihovog studiranja. Istraživanje je provedeno online putem ispunjavanjem anonimnog anketnog upitnika koji je posebno konstruiran za potrebe ovog istraživanja, a sastoji se od dva dijela. Pitanja u prvom dijelu upitnika odnose se na sociodemografske, radne i akademske karakteristike, namjere sudionika po završetku studija i ispitivanje interesa prema daljnjem akademskom obrazovanju. Drugi dio upitnika standardizirani je upitnik „Academic Motivation Scale“. U istraživanju je sudjelovalo 312 medicinskih sestara koje paralelno uz rad pohađaju i neki od studijskih programa. Provedenim istraživanjem utvrđeno je kako medicinske sestre ne poznaju dobne granice kada je u pitanju akademsko obrazovanje, te da u velikoj mjeri pokazuju interes za nastavak formalnog obrazovanja po završetku trenutnog studiranja. Osim daljnjeg obrazovanja, 35,9% medicinskih sestara izjasnilo se da planira i promijeniti radno mjesto, a 5,77% medicinskih sestara planira napustiti RH. Na ljestvici motivacije za obrazovanje najviši rezultati postignuti su u području identifikacijske regulacije, a slijedi intrinzična motivacija prema znanju. Rezultati ukazuju na to da medicinske sestre uz rad i studiraju jer je to prvenstveno dio njihovog (profesionalnog) identiteta, te žele steći nova znanja. Istraživanjem je utvrđeno i da medicinske sestre koje studiraju na diplomskim studijima pokazuju višu razinu motivacije u odnosu na medicinske sestre koje studiraju na preddiplomskim studijima. Medicinske sestre prepoznale su važnost znanstvenog i istraživačkog rada, a svjesne su i kako bi specijalističkim usavršavanjem mogle doprinijeti postizanju kvalitetnijih ishoda zdravstvene skrbi. Rezultati motivacije za akademsko obrazovanje pokazuju da su medicinske sestre u tijeku svog studiranja najvećom mjerom usmjeravane autonomnim vrstama motivacije. Sestrinstvo je specifična profesija kada je u pitanju obrazovanje, a kontinuirana edukacija jedan je od glavnih preduvjeta za održavanje i unaprjeđenje kvalitete zdravstvene njege.

Ključne riječi: medicinske sestre, motivacija, akademsko obrazovanje, edukacija, specijalizacije

Summary

Motivation is one of the most important psychological components of education. The basic education of nurses in the Republic of Croatia consists of vocational secondary education lasting five years, after which there is the possibility of further education at all academic levels. The aim of this paper is to present the demographic, work and academic characteristics of nurses who work and study in parallel, to examine intentions after graduation, interest in further academic education, and to determine the type of motivation of nurses' behavior during their studies. The research was conducted online by filling in an anonymous survey questionnaire that was specially constructed for the purposes of this research and consists of two parts. The questions in the first part of the questionnaire refer to the demographic, work and academic characteristics, the intentions of the respondents upon completion of their studies and the examination of their interest in further academic education. The second part of the questionnaire is the standardized Academic Motivation Scale. The research involved 312 nurses who attend some of the study programs in parallel with their work. The research found that nurses do not know the age limits when it comes to academic education, and that they largely show interest in continuing formal education after completing their current studies. In addition to further education, 35.9% of nurses stated that they plan to change jobs, and 5.77% of nurses plan to leave the Republic of Croatia. On the scale of academic motivation the highest results were achieved in the field of identification regulation, followed by intrinsic motivation towards knowledge. The results indicate that nurses work and study because it is primarily part of their (professional) identity and they want to acquire new knowledge. The research also found that nurses studying in graduate studies show a higher level of motivation compared to nurses studying in undergraduate studies. Nurses have recognized the importance of scientific and research work, and they are aware of how they could contribute to achieving better health care outcomes through specialist training. The results of academic motivation show that nurses are mostly guided by autonomous types of motivation. Nursing is a specific profession when it comes to education, and continuing education is one of the main prerequisites for maintaining and improving the quality of health care.

Key words: nurses, motivation, academic motivation, education, specializations

Popis korištenih kratica

EM	ekstrinzična motivacija
EU	Europska unija
GDPR	eng. General Data Protection Regulation – Opća uredba o zaštiti podataka
HKMS	Hrvatska komora medicinskih sestara
IM	intrinzična motivacija
OHBP	Objedinjeni hitni bolnički prijam
PZZ	Primarna zdravstvena zaštita
RH	Republika Hrvatska
SAD	Sjedinjene Američke Države

Sadržaj

1.	Uvod.....	1
2.	Obrazovanje medicinskih sestara u RH.....	3
2.1.	Specijalističko usavršavanje medicinskih sestara u RH.....	4
2.2.	Usporedba sestrinskog obrazovanja RH s drugim zemljama.....	5
3.	Motivacija u obrazovanju	9
3.1.	Rezultati dosadašnjih istraživanja	13
4.	Istraživački dio rada	15
4.1.	Ciljevi rada	15
4.2.	Istraživačka pitanja i hipoteze	15
4.3.	Sudionici.....	16
4.4.	Mjerni instrument.....	16
4.5.	Prikupljanje i statistička obrada podataka	17
4.6.	Etički aspekti istraživanja.....	18
4.7.	Znanstveni doprinos	19
4.8.	Rezultati	19
4.8.1.	Sociodemografske karakteristike sudionika	19
4.8.2.	Prikaz podataka o zaposlenju i studiranju.....	23
4.8.3.	Interes prema daljnjem akademskom obrazovanju i specijalističkom usavršavanju	26
4.8.4.	Namjere sudionika po završetku studija	31
4.8.5.	Rezultati upitnika za procjenu motivacije za akademsko obrazovanje	39
4.8.6.	Provjeravanje hipoteza.....	53
4.8.7.	Rasprava.....	54
5.	Zaključak.....	59
6.	Literatura.....	61
	Popis tablica.....	64
	Popis slika	66
	Popis grafikona	67
	Prilozi.....	68

1. Uvod

Djelatnost zdravstvene njege provodi se na svim razinama zdravstvene zaštite, u djelatnosti socijalne skrbi i svim djelatnostima u kojima medicinske sestre pružaju izravnu zdravstvenu zaštitu. Sestrinsku djelatnost mogu obavljati samo medicinske sestre, u opsegu koji im pružaju kompetencije stečene obrazovanjem [1]. Hrvatska komora medicinskih sestara (HKMS) regulatorno je tijelo koje izdaje odobrenje za samostalan rad (tzv. licence) bez kojeg medicinske sestre ne mogu obavljati svoju profesionalnu djelatnost. Sve medicinske sestre koje dobiju odobrenje za samostalan rad upisuju se u Registar HKMS, a trenutno je u Registar upisano 42 444 medicinskih sestara/tehničara [2].

Prema statističkim podacima za 2019. godinu medicinske sestre/tehničari unutar zdravstvenog sustava čine najbrojniju profesionalnu skupinu. U zdravstvenom sustavu ukupno ih je 31 555, što je 43,5% od ukupno zaposlenih zdravstvenih radnika i suradnika. U skupini medicinskih sestara/tehničara 12,1% su muškarci. Prema podacima o zanimanju tj. prema radnom mjestu, koje dostavljaju zdravstvene organizacijske jedinice, medicinskih sestara visokog stupnja stručnog obrazovanja bilo je 325, prvostupnika/prvostupnica sestrinstva 8 017, a onih sa srednjim stupnjem stručnog obrazovanja 24 989 [3]. Važno je za istaknuti i kako medicinske sestre/tehničari zdravstvenu njegu pružaju na svim razinama zdravstvene zaštite, a osim pružanja direktne zdravstvene njege, zadužene su i za organizaciju iste, ali i brojnih drugih poslova. Tako medicinske sestre danas djeluju na svim razinama menadžmenta u privatnim i javnim zdravstvenim ustanovama, a osim navedenog mogu otvoriti i vlastitu samostalnu sestrinsku djelatnost – djelatnost zdravstvene njege.

Osim što su najzastupljeniji u zdravstvenom sustavu, medicinske sestre i tehničari zapošljavaju se i u drugim sustavima, kao što su sustav socijalne skrbi (u domovima za starije i nemoćne osobe, dječjim domovima, obiteljskim domovima i dr.), obrazovni sustav (npr. u srednjoškolskim i visokoobrazovnim ustanovama za školovanje medicinskih sestara/tehničara, ali i drugih profesija), te raznim drugim.

Obrazovanje medicinskih sestara/tehničara specifično je, a danas se u Republici Hrvatskoj (RH) medicinske sestre školuju na srednjoškolskoj, ali i na akademskoj razini. Sestrinski studijski programi izvode se na dvije razine u RH, a to su preddiplomski i diplomski studiji. Poslijediplomski sveučilišni doktorski studij za medicinske sestre/tehničare (znanstveno područje biomedicine i zdravstva, polje kliničkih medicinskih znanosti, grana sestrinstvo) još uvijek ne postoje u RH, no to nije prepreka medicinskim sestrama/tehničarima za stjecanje titule doktora znanosti. Sestrinstvo kao profesija dio je biomedicinskih i zdravstvenih znanosti, ali se temelji i na drugim znanstvenim područjima kao što su npr. prirodne, humanističke ili društvene znanosti,

pa tako medicinske sestre/tehničari nerijetko upisuju poslijediplomske doktorske studije iz navedenih područja te svojom kreativnošću unaprjeđuju sestrinsku skrb multidisciplinarnim pristupom. Neki od pokazatelja razvoja hrvatskog sestrinstva u znanstvenom smislu su i medicinske sestre/tehničari u kliničkoj praksi koji se sve više bave znanstvenim i istraživačkim radom, ali i sve veći broj medicinskih sestara i tehničara doktora znanosti (s različitim znanstvenim titulama) na sveučilištima i drugim visokoobrazovnim ustanovama.

Medicinske sestre i tehničari specifična su profesija kada je obrazovanje u pitanju. Osim što imaju obvezu trajnog usavršavanja, činjenica je da ne poznaju dobnu granicu kada je u pitanju nastavak formalnog akademskog obrazovanja. Nerijetko su to žene i muškarci koji imaju zasnovanu obitelj, zaposleni su u punom radnom vremenu, a uz sve navedeno odlučuju se i na daljnje profesionalno usavršavanje u obliku pohađanja različitih studijskih programa.

2. Obrazovanje medicinskih sestara u RH

Republika Hrvatska zemlja je specifičnog obrazovanja za medicinske sestre u kojoj je kao temeljna razina određena srednjoškolska i/ili preddiplomska razina obrazovanja. Kurikul za stjecanje kvalifikacije medicinska sestra opće njege/medicinski tehničar opće njege za srednjoškolsku razinu, kao i zajednički dio preddiplomskog studijskog programa sestrinstvo izrađeni su u skladu s Direktivom 2005/36/EZ kojom su propisane odrednice temeljne izobrazbe medicinskih sestara kao regulirane profesije unutar Europske unije. Prema Zakonu o sestrinstvu, temeljno obrazovanje medicinskih sestara jest srednja strukovna škola u trajanju od 5 godina [4].

Obrazovanje na preddiplomskim studijima sestrinstva traje tri godine i završetkom studija student stječe naziv prvostupnik, odnosno prvostupnica sestrinstva. Nastava na preddiplomskim studijima ima određene metodičke specifičnosti koje su posljedica i globalnih promjena i specifičnosti hrvatskog obrazovnog modela. Medicinske sestre sa završenom srednjom školom odlučuju se na sestrički studij i nakon više godina rada u struci. Diplomski se studiji izvode kao stručni i sveučilišni. Na stručni se diplomski studij upisuju studenti sa završenim preddiplomskim studijem sestrinstva, pri čemu ne postoji potreba za polaganjem razlikovnih ispita (modula) koji bi bili vezani za sveučilišni studij. Na sveučilišni studij upisuju se studenti sa završenim sveučilišnim preddiplomskim studijem ili stručnim preddiplomskim studijem uz potrebu polaganja razlikovnih ispita [4].

Specijalistički diplomski stručni studij traje dvije godine, a njegovim se završetkom stječe 120 ECTS-bodova i naziv diplomirana medicinska sestra/tehničar specijalist (navodi se specijalizacija). Sveučilišni diplomski studij sestrinstva traje dvije godine i njegovim se završetkom stječe 120 ECTS-bodova. Ukupan broj ECTS-bodova koji se stječu završetkom preddiplomskog i diplomskog studija iznosi najmanje 300. Završetkom preddiplomskog i diplomskoga sveučilišnog studija stječe se akademski naziv magistar/ra sestrinstva. Nakon završenoga diplomskog sveučilišnog studija postoji mogućnost daljnjeg obrazovanja na srodnim studijima. Poslijediplomski sveučilišni studij traje redovito tri godine. Njegovim se završetkom stječe akademski naziv doktora znanosti. Sveučilišta mogu organizirati poslijediplomske specijalističke studije koji traju jednu do dvije godine i kojima se stječe akademski naziv sveučilišni specijalist, odnosno sveučilišna specijalistica uz naznaku struke ili dijela struke sukladno nazivu studijskog programa [5]. Primjer takvog studija je Specijalistički poslijediplomski sveučilišni studij Menadžment kvalitete u zdravstvu pri Međunarodnom sveučilištu Libertas u Zagrebu. Traje jednu godinu, iznosi 60 ECTS-a, a mogu ga upisati medicinske sestre/tehničari sa završenim diplomskim sveučilišnim studijem, ali i medicinske sestre/tehničari s diplomskim stručnim studijem uz uvjet polaganja razlikovnog ispita iz metodologije znanstvenog rada.

Završetkom studija stječe se naziv: sveučilišni/a magistar/magistra menadžmenta kvalitete u zdravstvu (univ. mag. admin. sanit.) [6].

Kada govorimo o nastavku sestrinskog školovanja na doktorskim studijima u RH, osim studija Biomedicine i zdravstva na Medicinskim fakultetima Sveučilišta u Zagrebu i Osijeku, studije je moguće pohađati i u okviru nekih drugih fakulteta. Za primjer se mogu uzeti doktorske disertacije medicinskih sestara koje su obranjene na Filozofskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu [7], te na Ekonomskom fakultetu Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku [8].

2.1. Specijalističko usavršavanje medicinskih sestara u RH

Specijalističko usavršavanje medicinskih sestara u RH nije jasno zakonski regulirano, niti je specijalističko obrazovanje medicinskih sestara kao takvo priznato u kliničkoj praksi.

U članku 15. Zakona o sestrinstvu navodi se da se medicinskoj sestri sa specijalizacijom, odnosno užom specijalizacijom daje odobrenje za samostalni rad sukladno općim aktima Hrvatske komore medicinskih sestara za područje specijalnosti ili uže specijalnosti, za koju je stručno osposobljena, a nakon predočjenja uvjerenja o položenom specijalističkom ispitu izdanom od strane ministarstva nadležnog za sestrinstvo. Navodi se da se titula medicinske sestre specijalista stječe stručnim osposobljavanjem, no ne navodi se o kakvom je točno osposobljavanju riječ, koji su uvjeti za upisivanje navedenog osposobljavanja, niti iz kojih je područja uopće moguće upisati osposobljavanje za stjecanje specijalizacije u sestrinstvu [1]. Sve navedeno nije definirano ni od strane HKMS.

Na razini diplomskih studija postoje različiti specijalistički programi za medicinske sestre/tehničare. Stručni specijalistički diplomski studiji u trajanju od dvije godine izvode se na Zdravstvenom veleučilištu, i to su: kliničko sestrinstvo (moduli hematološko onkološka medicinska sestra, medicinska sestra u dijagnostici, medicinska sestra u gastroenterologiji, medicinska sestra u neurologiji, medicinska sestra za kontrolu bolničkih infekcija), javno zdravstvo, psihijatrijsko sestrinstvo, te menadžment u sestrinstvu [9]. Osim na Zdravstvenom veleučilištu, i na Fakultetu za zdravstvene studije Sveučilišta u Rijeci izvode se sestrinski studijski programi iz usko specijaliziranih područja (menadžment u sestrinstvu, promicanje i zaštita mentalnog zdravlja, klinički nutricionizam), na razini diplomskih sveučilišnih studija [10]. Završetkom bilo kojeg navedenog diplomskog stručnog specijalističkog ili sveučilišnog studijskog programa medicinske sestre ne dobivaju titulu specijaliste, niti su završeni diplomski studiji kao takvi priznati u kliničkoj praksi.

Tadašnje Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi 2011. godine donosi „Pravilnik o specijalističkom usavršavanju medicinskih sestara – medicinskih tehničara u djelatnosti hitne

medicinske pomoći“. Prema navedenom pravilniku medicinske sestre mogu se stručno usavršavati u obliku specijalizacije u djelatnosti hitne medicinske pomoći, a specijalizacija jest oblik organiziranog stjecanja teorijskih i praktičnih stručnih znanja i znanstvenih spoznaja prema propisanom programu. Medicinska sestra za odobrenje specijalizacije morala je imati završeno temeljno obrazovanje za medicinsku sestru, te odobrenje za samostalan rad izdano od Hrvatske komore medicinskih sestara [11]. Program specijalističkog usavršavanja prema navedenom pravilniku nikada se nije izvodio.

Ministarstvo zdravstva 2019. godine donosi novi pravilnik pod nazivom „Pravilnik o specijalističkom usavršavanju prvostupnika sestrinstva u djelatnosti hitne medicine“. Iz samog naziva vidljivo je kako za pohađanje specijalističkog obrazovanja više nije dovoljno temeljno srednjoškolsko obrazovanje, već je uvjet završen preddiplomski studij sestrinstva [12]. Međutim, niti jedna visokoobrazovna ustanova u RH još uvijek ne izvodi navedeni program specijalističkog usavršavanja za prvostupnike sestrinstva.

U Zakonu o zdravstvenoj zaštiti navodi se kako Dom zdravlja, u skladu s mrežom javne zdravstvene službe, osigurava koordinatora palijativne skrbi koji povezuje i koordinira radom mobilnog palijativnog tima i svih drugih dionika palijativne skrbi u jedinici područne samouprave odnosno Gradu Zagrebu. Uz koordinatora palijativne skrbi Dom zdravlja organizira mobilni palijativni tim koji pruža specijalističku palijativnu skrb bolesniku u njegovu domu te pruža podršku obitelji na temelju cjelovitog i multidisciplinarnog pristupa [13]. Član palijativnog mobilnog tima je i medicinska sestra, a iz navedenog zakona je evidentno kako kao član tima pruža specijalističku palijativnu skrb bolesniku i njegovoj obitelji. Osim palijativnih timova na razini primarne zdravstvene zaštite, medicinske sestre rade i na odjelima palijativne skrbi, ali i na drugim radnim mjestima (npr. drugi bolnički odjeli, domovi za starije i nemoćne) gdje svakodnevno skrbe za palijativne bolesnike. Ipak, trenutno u RH ne postoji niti jedna visokoobrazovna ustanova za edukaciju medicinskih sestara koja nudi mogućnost formalnog sestrinskog specijalističkog obrazovanja iz područja palijativne skrbi.

2.2. Usporedba sestrinskog obrazovanja RH s drugim zemljama

Obrazovanje medicinskih sestara u Republici Sloveniji započinje nakon završenih 12 godina općeg obrazovanja i traje 4600 sati, a cjelokupno obrazovanje provodi se na razini stručnih studija. Osim obrazovanja za medicinske sestre, postoji i srednje strukovno obrazovanje za tehničare/tehničarke zdravstvene njege, što je ekvivalent Healthcare Assistants u EU. Ova razina izobrazbe u sestrinstvu u Sloveniji ne podrazumijeva upis u Registar medicinskih sestara.

Obrazovanje medicinskih sestara na razini preddiplomskih studija traje tri godine ili 4600 sati i njime se stječe 180 ECTS-bodova. Medicinska sestra sa završenim preddiplomskim studijem upisuje se u Registar medicinskih sestara. Visoka razina obrazovanja medicinskih sestara u Sloveniji uključuje završetak diplomskog studija te stjecanje naziva magistar/magistrica zdravstvene njege. Završetak ove razine izobrazbe pruža i mogućnost upisa na poslijediplomski studij zdravstvene njege. U Sloveniji još ne postoje medicinske sestre specijalisti, no u procesu je razvoja 10 vrsta specijalizacija sukladno nacionalnoj strategiji za razvoj zdravstvene njege [5]. Medicinske sestre u Sloveniji danas imaju mogućnost upisa na akademske programe za stjecanje specijalizacije koji se izvode na razini diplomskih studija, te traju dvije godine.

Razina studija	Smjer	Trajanje
Preddiplomski	Zdravstvena njega	3 godine
Diplomski studij	Zdravstvena njega	2 godine
	Hitna stanja u zdravstvu	2 godine
	Integrirana skrb za starije osobe u naprednoj zdravstvenoj njezi	2 godine
	Preventivna i klinička prehrana	2 godine
	Integrirana skrb za kronične bolesnike u naprednoj zdravstvenoj njezi	2 godine
	Mentalno zdravlje u naprednoj praksi zdravstvene njege	2 godine
	Menadžment u zdravstvu i socijalnoj skrbi	2 godine
Poslijediplomski doktorski studij	Zdravstvena njega	3 godine

Tablica 2.2.1. Prikaz sestričkih studijskih programa Fakultete za zdravstvene vede Sveučilišta u Mariboru (Izvor: Autor M.A.; Prema: <https://www.fzv.um.si/zdravstvena-nega-3-st>)

Registrirana medicinska sestra u Švedskoj postaje se završetkom preddiplomskog studija sestrištva koji traje tri godine, te se njegovim završetkom stječe 180 ECTS-bodova. Po završetku preddiplomskog studija medicinske sestre mogu upisati diplomski studij iz područja kliničkog sestrištva kojim postaju medicinske sestre specijalisti iz određenog područja. Takav studij traje jednu godinu, iznosi 60-75 ECTS bodova, a nakon njega postoji obveza polaganja stručnog ispita. U Švedskoj postoji tradicija obrazovanja medicinskih sestara specijalista, a u ponudi su specijalizacije iz 11 različitih kliničkih područja (anestezija, operacijska sala, izvanbolnička hitna

pomoć, klinička medicina, onkologija, pedijatrija, kirurgija, mentalno zdravlje, gerijatrija, psihijatrija, primarna zdravstvena zaštita). Osim specijalističkih diplomskih studija postoji i dvogodišnji diplomski studij sestrinstva čijim završetkom se stječe 120 ECTS bodova, te poslijediplomski doktorski studij sestrinstva čijim završetkom se stječe 240 ECTS bodova [14].

U Republici Irskoj minimalna razina obrazovanja za medicinske sestre je preddiplomski studij u tijeku kojeg je već moguće odabrati određeno specijalističko područje. U tablicama 2.1.2a. i 2.1.2b. je detaljno prikazan obrazovni program jednog Sveučilišta gdje je vidljivo kako se na preddiplomske studije nastavljaju diplomski studiji u trajanju od jedne do tri godine, a medicinskim sestrama omogućeno je i studiranje na poslijediplomskom doktorskom studiju sestrinstva i to iz područja istraživačkog rada.

Razina studija	Smjer	Trajanje studija
Preddiplomski	Opća zdravstvena njega	4 godine
	Mentalno zdravlje	4 godine
	Zdravstvena njega osoba s intelektualnim poteškoćama	4 godine
	Pedijatrijska i opća zdravstvena njega	4,5 godina
Diplomski studij	Sestrinstvo	1 godina redovni / 2 godine izvanredni
	Starenje i očuvanje zdravlja osoba s intelektualnim poteškoćama	1 godina redovni / 2 godine izvanredni
	Edukacija u kliničkom zdravstvu	2 godine izvanredni
	Zdravstvena njega u zajednici	1 godina redovni / 2 godine izvanredni
	Demencija	1 godina redovni / 2 godine izvanredni
	Mentalno zdravlje	1 godina redovni / 2 godine izvanredni
	Mentalno zdravlje – djeca, adolescenti i obitelji	1 godina redovni / 2 godine izvanredni

Tablica 2.2.2a. Prikaz sestrijskih studijskih programa Fakulteta za medicinske sestre i primalje (Trinity College) Sveučilišta u Dublinu (Izvor: Autor M.A.; Prema: <https://nursing-midwifery.tcd.ie/>)

Razina studija	Smjer	Trajanje studija
Diplomski studij	Mentalno zdravlje – psihosocijalne intervencije	2 godine izvanredni
	Sestrinstvo – napredna praksa	2 godine izvanredni
	Pedijatrijska njega i očuvanje zdravlja	1 godina redovni / 2 godine izvanredni
	Sestrinstvo – specijalizacija (onkologija i hematologija, kardiologija i angiologija, hitna medicina, gastroenterologija, intenzivna skrb, ortopedija, perioperativna skrb, nefrologija)	2 godine izvanredni
	Palijativna skrb	2 godine izvanredni
	Istraživački rad	2 godine redovni / 3 godine izvanredni
Poslijediplomski doktorski studij	Istraživački rad	4 godine redovni / 6 godina izvanredni

Tablica 2.2.2b. Prikaz sestrijskih studijskih programa Fakulteta za medicinske sestre i primalje (Trinity College) Sveučilišta u Dublinu (Izvor: Autor M.A.; Prema: <https://nursing-midwifery.tcd.ie/>)

U sljedećim primjerima ukratko se opisuju sestrijski obrazovni programi izvan zemalja EU, odnosno u Australiji, Kanadi i Kini.

U Australiji se medicinske sestre također mogu obrazovati na diplomskim i poslijediplomskim doktorskim studijima pa stoga postoji i značajan broj medicinskih sestara koje posjeduju titule magistre i doktora znanosti. Sestrijska edukacija u Kanadi sastoji se od nekoliko razina: medicinska sestra asistent (medicinska sestra koja je završila srednjoškolsko strukovno obrazovanje u trajanju dvije do tri godine), medicinska sestra sa završenim stručnim studijem u okviru veleučilišta, te prvostupnica sestrijsva koja je završila četverogodišnji studij sestrijsva. U Kini postoji pet razina obrazovanja za medicinske sestre, od srednjoškolskog strukovnog obrazovanja sve do doktorskog studija sestrijsva. Iako se sestrijsko obrazovanje izrazito brzo razvilo u posljednjih 30 godina, u Kini postoji velik broj srednjoškolskih ustanova za obrazovanje medicinskih sestara, a jako malo diplomskih i poslijediplomskih programa [15].

3. Motivacija u obrazovanju

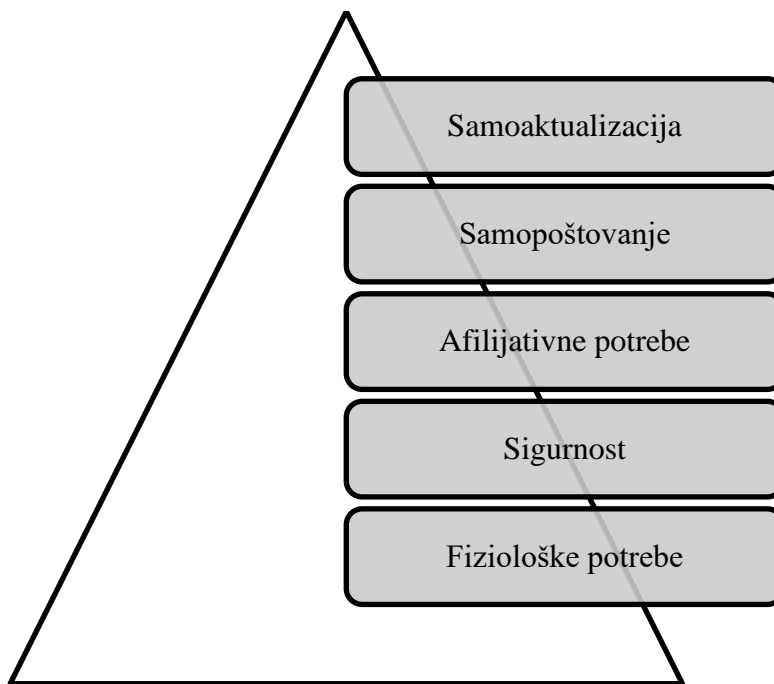
Jedna od najvažnijih psiholoških komponenti obrazovanja svakako je motivacija [16]. Motivaciju definiramo kao unutarnje stanje koje pobuđuje, usmjerava i održava ponašanje. Neka objašnjenja motivacije oslanjaju se na unutrašnje, osobne faktore poput potreba, interesa i radoznalosti. Druga objašnjenja upućuju na vanjske, okolinske faktore – nagrada, društveni pritisak, kaznu itd. Klasična podjela motivacije odnosi se upravo na razlikovanje intrinzične i ekstrinzične motivacije. Intrinzična motivacija je prirodna ljudska sklonost traženju i savladavanju izazova dok slijedimo osobne interese i vježbamo sposobnosti. Kod ekstrinzične motivacije nismo stvarno zainteresirani za aktivnost zbog nje same, stalo nam je samo do onoga što ćemo postići tom aktivnošću [17].

	Izvor motivacije	Važni utjecaji	Ključni teoretičari
Bihevioristički	Ekstrinzični	Potkrepljivači, nagrade, poticaji i kazne	Skinner
Humanistički	Intrinzični	Potreba za samopoštovanjem, samoispunjenjem, samoodređenjem	Maslow, Deci
Kognitivistički	Intrinzični	Uvjerenja, atribucije uspjeha i neuspjeha, očekivanja	Weiner, Graham
Socijalno-kognitivistički	Intrinzični i ekstrinzični	Ciljevi, očekivanja, namjere, samoučinkovitost	Locke i Latham, Bandura
Sociokulturalni	Intrinzični	Angažirano sudjelovanje u zajednicama učenja, održavanje identiteta kroz sudjelovanje u aktivnostima skupine	Lave, Wenger

Tablica 3.1. Različiti pristupi teoriji motivacije (Izvor: A. Woolfolk: Edukacijska psihologija, Naklada Slap, Zagreb, 2016.)

Maslow je smatrao da se ljudi od životinja razlikuju svojom mogućnošću samoaktualizacije, tj. namjernom težnjom da osoba postane ono što smatra da može postati. Ustvari, Maslow je samoaktualizaciju smatrao jednako bitnom ljudskom potrebom kao i potrebu za hranom. Vjerovao je da se tijekom života prirodno krećemo prema sve višim potrebama, sve dok ne naiđemo na neke

nepremostive društvene ili prirodne prepreke. Maslowljeva teorija bila je kritizirana zbog vrlo očiglednog razloga: ljudi se ne ponašaju uvijek onako kako to teorija predviđa. Većina se kreće unaprijed i unatrag među različitim vrstama potreba i čak se istovremeno može biti motiviran mnogim različitim potrebama. Neki ljudi se odriču sigurnosti ili prijateljstva kako bi postigli znanje, razumijevanje ili veće samopoštovanje [17].

Slika 3.1. Maslowljeva hijerarhija potreba (Izvor: Autor M.A.; Prema: A. H. Maslow: A theory of human motivation, Psychological Review, 50(4), 1943, str 370–396)

Mjerni instrument pomoću kojeg se procjenjuje motivacija prema obrazovanju razvijen je isprva na francuskom jeziku, a temelji se na načelu teorije samoodređenja [16]. Teorija samoodređenja pretpostavlja da svi imamo potrebu osjećati se kompetentnima i sposobnima u svojim interakcijama sa svijetom, imati izbor i osjećaj kontrole nad svojim životima, te se osjećati povezani s drugima - pripadati nekoj skupini [17]. Intrinzična motivacija (unutar teorije samoodređenja) smatra se motivacijskim primjerom proaktivne prirode orijentirane na rast, a intrinzično motivirane aktivnosti predstavljaju prirodnu osnovu za učenje i razvoj [18].

Najvažnija razlika unutar teorije samoodređenja je ona između autonomne i kontrolirane motivacije. Autonomna motivacija obuhvaća intrinzičnu motivaciju i vrste ekstrinzične motivacije u kojima se osobe identificiraju preko vrijednosti pojedinih aktivnosti, a idealno bi bilo i kada bi te vrijednosti bile integrirane u vlastitu samosvijest pojedinca. Kada su osobe motivirane motivacijom koja je autonomna, one dobivaju volju, te sami sebe podupiru pri izvršavanju aktivnosti. Motivacija koja je kontrolirana, nasuprot autonomnoj, sastoji se od vanjske regulacije

gdje je nečije ponašanje uvjetovano nagradama ili kaznama, te introjicirane regulacije u kojoj su aktivnosti djelomično internalizirane, a pokretači takvog ponašanja su faktori poput odobravanja, izbjegavanja srama ili uvjetovanog samopoštovanja. Osobe kod kojih je motivacija kontrolirana su pod pritiskom da trebaju razmišljati, osjećati se ili se ponašati na točno određen način [19]. Autonomija zauzima jedinstveno mjesto u zadovoljavanju potreba. Ponašanje koje je kontrolirano može biti dovoljno kako bi se zadovoljile potrebe za kompetencijom i relacijske potrebe, ali s druge strane zadovoljavanje potreba za autonomijom predstavlja ponašanje koje je usmjereno postizanju ciljeva, samoodređujuće je, te pridonosi postizanju povoljnijih ishoda [20]. Obje motivacije, i autonomna i kontrolirana, potiču i usmjeravaju ponašanje, te su suprotnost pojmu amotivacije kojeg karakterizira nedostatak namjera, odnosno izostanak same motivacije [19].

Ponašanje	Nije samoodređujuće Samoodređujuće					
Vrsta motivacije	Amotivacija	Ekstrinzična motivacija				Intrinzična motivacija
Vrsta regulacije	Nema regulacije	Vanjska regulacija	Introjicirana regulacija	Identifikacijska regulacija	Integrirana regulacija	Intrinzična regulacija
Motivacija	Izostanak motivacije	Kontrolirana motivacija		Autonomna motivacija		

Tablica 3.2. Kontinuum teorije samoodređenja (Izvor: R. M. Ryan, E. L. Deci: Self-Determination Theory and the Facilitation of Intrinsic Motivation, Social Development and Well-Being, *American Psychologist*, 55(1), 2000, str 68-78)

Vallerand i suradnici (1992) razvili su mjerni instrument za procjenu motivacije za obrazovanje koji se sastoji se od sedam podljestvica, od kojih su tri podljestvice intrinzične motivacije (prema znanju, prema postignuću i prema stimulaciji), tri su podljestvice ekstrinzične motivacije (vanjska, introjicirana i identifikacijska regulacija), te podljestvica amotivacije [16].

Intrinzična motivacija je vrsta motivacije koja je u najvišoj mjeri samoodređujuća, te se javlja kada se osoba bavi aktivnošću radi nje same, odnosno zbog užitka i zadovoljstva koje nastaje izvršavanjem aktivnosti [21]. Intrinzična motivacija prema znanju može se definirati kao aktivnost koja se izvodi zbog užitka i zadovoljstva koje osoba doživljava kada uči, istražuje, ili pokušava razumjeti nešto novo. Intrinzična motivacija prema postignuću predstavlja aktivnost koja se izvodi zbog užitka i zadovoljstva koje osoba doživi kada pokušava postići ili stvori nešto, dok intrinzična motivacija prema doživljavanju stimulacije označava uključivanje osobe u određenu aktivnost kako bi doživjela stimulirajuće osjećaje. Primjer je student koji odlazi na nastavu kako bi iskusio

uzbuđenje zbog poticajnih razrednih rasprava, ili osoba koja čita knjigu zbog intenzivnog osjećaja zadovoljstva koje proizlazi iz čitanja strastvenih i uzbudljivih odlomaka [16].

Ekstrinzična motivacija uključuje izvršavanje aktivnosti radi postizanja određenog cilja, a ne zbog same aktivnosti [21]. Ekstrinzična motivacija u području vanjske regulacije predstavlja ponašanje koje je regulirano vanjskim faktorima, kao npr. nagradama i kaznama. Primjer je student koji uči noć prije ispita zato što su ga roditelji prisilili na to. U introjiciranoj regulaciji ekstrinzične motivacije osoba počinje internalizirati razloge vlastitih radnji, pa tako student uči noć prije ispita zbog toga što bi se tako trebali ponašati dobri studenti [16]. Dok je kod vanjske regulacije kontrola ponašanja uvjetovana mogućim posljedicama koje nameću drugi, kod introjicirane regulacije moguće posljedice nametnute su od strane same individue. Prototipni primjeri su uvjetovani osjećaj samopoštovanja ili osjećaj krivnje i srama [20].

Identifikacija je proces kroz koji osobe prepoznaju i prihvaćaju temeljne vrijednosti ponašanja. Identificirajući se s vrijednostima određenog ponašanja, osobe u većoj mjeri internaliziraju njegovu regulaciju prihvaćajući tako ponašanje kao svoje vlastito. Primjerice, ako bi se osobe identificirale s važnošću redovitog vježbanja zbog njihovog vlastitog zdravlja i blagostanja, njihova volja za vježbanjem bila bi veća. Internalizacija je u ovom slučaju potpunija nego kod introjicirane regulacije, a određeno ponašanje postaje dijelom identiteta individue. Takvo ponašanje bilo bi autonomnije iako se još uvijek radi o ekstrinzičnoj motivaciji s obzirom na to da je ponašanje instrumentalno uvjetovano (cilj je unaprjeđenje zdravlja), a nije izvedeno samo zbog užitka i zadovoljstva. Za regulaciju koja se bazira na identifikaciji očekuje se da će biti održivija, a povezuje se i s višom razinom predanosti te efikasnosti [20].

Integrirana regulacija nastaje kada je identifikacijska regulacija u potpunosti podudarna s potrebama i vrijednostima pojedinca [21]. Integrirana regulacija karakterizirana je najvišom razinom autonomije unutar ekstrinzične motivacije u okviru teorije samoodređenja, ali nije sastavni dio mjernog instrumenta za procjenu motivacije za obrazovanje kojeg su razvili Vallerand i suradnici.

Različita razina internalizacije (vanjska, introjicirana, identifikacijska regulacija ili integracija) rezultira i različitim vrstama ekstrinzične motivacije koje se razlikuju s obzirom na to u kojoj su mjeri kontrolirane u odnosu na autonomne. Vanjska regulacija rezultat je izostanka procesa internalizacije, te ona predstavlja najkontroliraniji oblik ekstrinzične motivacije. Introjicirana regulacija je relativno kontrolirana, a uključuje unutarnje porive i pritiske. Također, karakterizirana je unutarnjim konfliktom između zahtjeva i nedostatka želje za izvršavanje aktivnosti. U suprotnosti s navedenim, u identifikacijskoj regulaciji javlja se potpunija internalizacija, osobe razvijaju osjećaj da vladaju svojim ponašanjem, doživljavaju manje unutarnjih konflikata, a ponašanje je u većoj mjeri autonomno. Konačno, u integracijskoj regulaciji

(gdje je internalizacija najpotpunija) vanjski motivirane aktivnosti u potpunosti se voljno izvršavaju [20].

Posljednja vrsta motivacije u okviru teorije samoodređenja je amotivacija, a karakterizira ju nedostatak namjere, odnosno izostanak same motivacije (bilo intrinzične ili ekstrinzične). Pojedinci kod kojih je došlo do izostanka motivacije doživljavaju osjećaj nesposobnosti i nedostatka kontrole [21].

3.1. Rezultati dosadašnjih istraživanja

Rezultati do sada provedenih istraživanja motivacije za obrazovanje u studentskoj populaciji pokazali su sljedeće:

1. Istraživanje koje su proveli R. J. Vallerand i suradnici (1992), a koje je provedeno odmah po prevođenju upitnika na engleski jezik s glavnim ciljem validacije upitnika, provedeno je u Kanadi. Rezultati su pokazali kako su studenti ženskog spola pokazali značajno višu razinu intrinzične motivacije (na sve tri podljestvice) u odnosu na studente muškog spola, kao i višu razinu ekstrinzične motivacije na introjiciranoj i identifikacijskoj podljestvici [16].
2. Istraživanje autora K. O. Cokley, N. Bernard, D. Cunningham i J. Motoike (2001) sa Sveučilišta Southern Illinois u Sjedinjenim Američkim Državama (SAD) objavljeno je u časopisu *Measurement and Evaluation in Counseling and Development*, a provedeno je na preddiplomskom studiju psihologije. Istraživanje je rađeno je s ciljem validacije upitnika, ali i kako bi se potvrdile razlike između određenih podljestvica s obzirom na spol. Rezultati nisu pokazali statistički značajne razlike između pojedinih vrsta motivacije s obzirom na spol, ali su u istraživanju ispitivane i razlike u motivaciji s obzirom na etničku pripadnost, te je dokazano kako su Afroamerikanci pokazali statistički značajno višu razinu ekstrinzične motivacije u području vanjske regulacije u odnosu na Euroamerikance [22].
3. Istraživanje autora M. Koludrović i I. Reić Ercegovac (2015) provedeno je na Filozofskom fakultetu Sveučilišta u Splitu, a istraživanjem je utvrđeno kako su studenti diplomskih studija pokazali značajno višu razinu intrinzične motivacije u usporedbi sa studentima preddiplomskih studija. Nasuprot tome, studenti preddiplomskih studija pokazali su značajno višu razinu ekstrinzične motivacije u području vanjske regulacije u usporedbi sa studentima diplomskih studija [23].
4. Istraživanje autora N. Hegarty (2010) sa Sveučilištu St. John's u SAD-u objavljeno je u časopisu *The Journal of Human Resource and Adult Learning*, a provedeno je između studenata diplomskih studija. Istraživanjem je utvrđeno da su studenti sa smjera obrazovnih

znanosti pokazali statistički značajno višu razinu intrinzične motivacije od studenata s poslovnog smjera [24].

4. Istraživački dio rada

U svrhu izrade ovog diplomskog rada provedeno je istoimeno istraživanje. Istraživanje je provedeno u periodu od 15. lipnja do 20. srpnja 2021. godine, a sudjelovalo je 312 sudionika.

4.1. Ciljevi rada

Nekoliko je ciljeva ovog istraživanja:

- 1) Prikazati sociodemografske, radne i akademske karakteristike sudionika (prosječnu dob, zastupljenost po spolovima, bračni status, broj djece, prosječnu dob pri upisivanja studijskog programa, radno mjesto, godinu studija i dr.)
- 2) Prikazati namjere sudionika po završetku trenutnog studija (hoće li promijeniti posao, nastaviti studiranje na višoj razini studijskih programa ili napustiti RH)
- 3) Prikazati interes sudionika za pohađanje specijalizacije u sestrinstvu
- 4) Ispitati razinu motivacije sudionika prema definiranim vrstama i podvrstama motivacije, te utvrditi postoji li razlika između sudionika s obzirom na spol i razinu studijskog programa

4.2. Istraživačka pitanja i hipoteze

Istraživanjem će se odgovoriti na sljedeća pitanja:

- Koliko sudionika pokazuje interes za nastavak formalnog obrazovanja po završetku trenutnog studija?
- Koliko sudionika pokazuje interes za stjecanje specijalizacije u sestrinstvu (kada bi se takvi programi izvodili na diplomskoj razini sestrijskih studija u Republici Hrvatskoj, te bili priznati u kliničkoj praksi)?
- Koliko sudionika planira promijeniti radno mjesto po završetku studija?
- Koliko sudionika planira napustiti RH po završetku studija?

Istraživanjem će se testirati sljedeće hipoteze:

- H1: Sudionici koji studiraju na preddiplomskoj razini pokazuju statistički značajno veći interes prema pohađanju specijalizacije u odnosu na sudionike koji studiraju na diplomskoj razini
- H2: Postoji statistički značajna razlika pri planiranju promjene radnog mjesta po završetku trenutnog studija s obzirom na oblik rada sudionika

- H3: Ne postoji statistički značajna razlika pri planiranju promijene radnog mjesta po završetku trenutnog studija s obzirom na razinu studija sudionika
- H4: Ne postoji statistički značajna razlika u planiranju napuštanja RH po završetku trenutnog studiranja s obzirom na dob sudionika
- H5: Postoji statistički značajna razlika pri planiranju napuštanja RH po završetku trenutnog studiranja s obzirom na broj djece sudionika
- H6: Nema statistički značajne razlike između pojedinih vrsta motivacije s obzirom na spol sudionika
- H7: Sudionici koji studiraju na preddiplomskoj razini pokazuju statistički značajno višu razinu ekstrinzične motivacije u području vanjske regulacije u odnosu na sudionike koji studiraju na diplomskoj razini
- H8: Sudionici koji studiraju na diplomskoj razini pokazuju statistički značajno višu razinu intrinzične motivacije prema znanju u odnosu na sudionike koji studiraju na preddiplomskoj razini

4.3. Sudionici

U istraživanju su sudjelovali medicinske sestre/tehničari zaposleni u zdravstvenom, socijalnom i obrazovnom sustavu Republike Hrvatske, a koji trenutno uz rad pohađaju i neki od studijskih programa na preddiplomskoj, diplomskoj ili poslijediplomskoj razini.

4.4. Mjerni instrument

Anketni upitnik posebno je sastavljen za potrebe ovog istraživanja, a sastoji se od dva dijela:

I) Upitnik sociodemografskih čimbenika, te podataka o zaposlenju i studiranju (podaci o spolu, dobi, bračnom stanju, radnom mjestu, studiranju i dr.)

II) Ljestvica motivacije za akademsko obrazovanje (eng. ACADEMIC MOTIVATION SCALE - College Version) – standardizirani upitnik za procjenu motivacije studentske populacije kojeg su razvili Vallerand i suradnici.

Ljestvica motivacije za obrazovanje razvijena je isprva na francuskom jeziku, pod nazivom *Echelle de Motivation en Education* [25]. Nakon nekog vremena instrument je preveden i na engleski jezik (eng. *Academic Motivation Scale*), te se dodatnim istraživanjem validirao kao siguran i pouzdan standardizirani upitnik za istraživanje motivacije u edukaciji. Ljestvica motivacije za obrazovanje utemeljena je na načelu teorije samoodređenja i sastoji se od 28 čestica koje su dodatno podijeljene u sedam podljestvica koje procjenjuju tri vrste intrinzične motivacije (intrinzična motivacija za znanjem, za postignućem, te za doživljavanje stimulacije), tri vrste

ekstrinzične motivacije (vanjska, introjicirana, te identifikacijska regulacija), te amotivaciju. U ovom istraživanju koristit će se inačica instrumenta prilagođena studentskoj populaciji (Academic Motivation Scale - College Version), za čije je korištenje i prijevod na hrvatski jezik dobivena suglasnost autora.

Studentska verzija ljestvice motivacije za obrazovanje prevedena je na hrvatski jezik takozvanom dvostrukom povratnom metodom prevođenja prema uputama autora. Ljestvica je s engleskog jezika prevedena na hrvatski jezik, nakon čega su dvije osobe (govornici i hrvatskog i engleskog jezika) neovisno, hrvatsku verziju prevele natrag na engleski jezik. Dobiveni rezultati potom su uspoređeni s originalnom verzijom na engleskom jeziku kako bi se utvrdilo da tijekom prevođenja nije došlo do promjene konteksta tvrdnji navedenih u ljestvici.

4.5. Prikupljanje i statistička obrada podataka

Istraživanje je provedeno online putem, dijeljenjem anonimnog anketnog upitnika u obliku Google obrasca. Upitnik je dijeljen preko društvenih mreža u periodu od 15. lipnja do 20. srpnja 2021 godine. U istraživanju je sudjelovalo ukupno 312 sudionika. Dobiveni podaci obrađivani su uz potporu programa Microsoft Excel 2010 i IBM SPSS Statistic 28.0. U obradi podataka korištene su metode deskriptivne (uz tablične i grafičke prikaze rezultata), kao i metode inferencijalne statistike. Kako bi se utvrdilo postoje li statistički značajne razlike s obzirom na sociodemografske, radne i akademske karakteristike sudionika pri pokazivanju interesa prema pohađanju specijalizacije, te planiranju promjene radnog mjesta ili napuštanja RH po završetku studija proveden je X^2 test. Prije provedbe X^2 testa sudionici koji ne bi ili ne znaju da li bi pohađali specijalizaciju, promijenili radno mjesto ili napustili RH grupirani su u jednu skupinu.

Također, pojedini uzorci grupirani su u novoformirane skupine:

- sudionici su u upitnik unosili broj godina, a ti podaci su prije statističke analize grupirani u tri dobne skupine: 19-30 godina, 31-40 godina i 41 i više godina;
- sudionici koji su slobodni i sudionici koji su rastavljeni analizirani su kao jedna skupina, baš kao i sudionici koji su u braku i u izvanbračnoj zajednici;
- sudionici koji rade u primarnoj zdravstvenoj zaštiti (PZZ) analizirani su zajedno sa sudionicima koji rade u njezi u kući i u patronažnoj službi (obzirom da se radi o djelatnostima unutar PZZ), kao i sa sudionicima zaposlenima u poliklinikama na sekundarnoj/tercijarnoj razini (obzirom da se radi o ambulantom radu koji je po svom obliku najbliži radu u PZZ);
- sudionici zaposleni na bolničkim odjelima analizirani su zajedno sa sudionicima koji su zaposleni na odjelima palijativne skrbi;

- sudionici zaposleni u izvanbolničkoj hitnoj službi i sudionici zaposleni na odjelima objedinjenog hitnog bolničkog prijama (OHBP) grupirani su u jednu skupinu s obzirom na to da obje navedene kategorije obnašaju djelatnost hitne medicine;
- sudionici koji rade jutarnji rad te sudionici koji rade jutarnji i popodnevi rad grupirani su u jednu skupinu;
- sudionici koji rade 24-satna dežurstva i sudionici koji rade jutarnji rad u kombinaciji s 24-satnim dežurstvima grupirani su u zajedničku skupinu s obzirom na to da svi sudionici u većoj ili manjoj mjeri rade u 24-satnim dežurstvima koja su kao oblik rada specifična;
- sudionici koji rade u smjenama po osam sati i sudionici koji rade u turnusima po 12 sati grupirani su u zajedničku skupinu s obzirom na to da svi navedeni rade oblikom rada koji uključuje noćni rad kao redovan rad;
- s obzirom na radno iskustvo, baš kao i u kategoriji dobi, naknadno su formirane tri skupine: 0-5 godina, 6-15 godina i 16 i više godina radnog iskustva;

Pojedini su uzorci u određenim varijablama izostavljeni iz analize, kao npr. rezultati sudionika zaposlenih u obrazovnom sustavu i u sustavu socijalne skrbi zbog premalog broja uzoraka, rezultati sudionika koji rade na nekom drugom radnom mjestu s obzirom na to da se ne zna o kojem je točno radnom mjestu riječ, kao što je slučaj i s varijablom oblik rada u kojoj su izostavljeni rezultati sudionika koji su naveli da rade nekim drugim oblikom rada.

Rezultati upitnika za procjenu motivacije za akademsko obrazovanje analizirani su korištenjem metoda deskriptivne statistike za ukupni uzorak, ali i inferencijalne statistike uz pomoć Kolmogorov-Smirnovljevog testa za utvrđivanje distribucije podataka, te Mann-Whitney U testa za testiranje razlika između sudionika na preddiplomskom i diplomskom studiju, te sudionika muškog i ženskog spola.

4.6. Etički aspekti istraživanja

Sudjelovanje u istraživanju bilo je dobrovoljno i anonimno, a sudionici su u svakom trenutku mogli odustati od ispunjavanja obrasca. U tijeku cijelog procesa istraživanja poštovana je privatnost svih sudionika prema Općoj uredbi o zaštiti podataka (GDPR), uz pridržavanje etičkih načela. Za provedbu istraživanja dobiveno je odobrenje Etičkog povjerenstva Sveučilišta Sjever 15. lipnja 2021. godine.

4.7. Znanstveni doprinos

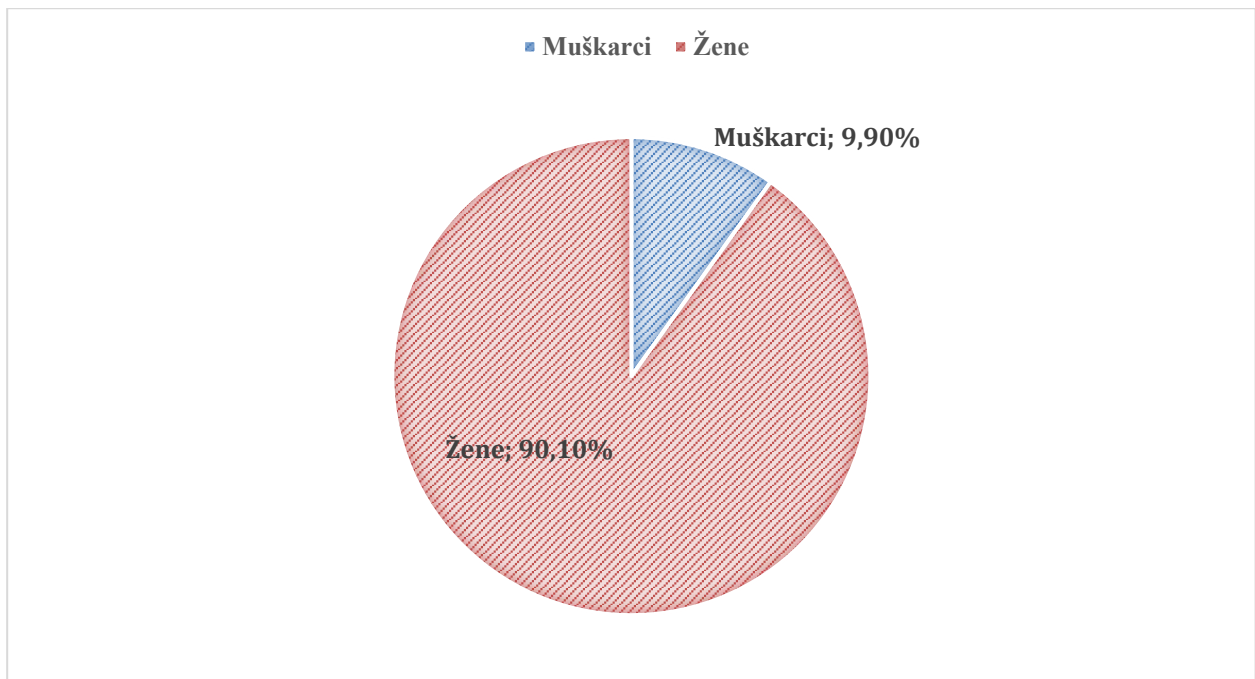
Pretragom dostupne literature nisu pronađena istraživanja u kojima je ispitivana motivacija za akademsko obrazovanje medicinskih sestara/tehničara u Republici Hrvatskoj. Rezultati ovog istraživanja su izrazito značajni, jer osim što je ovo prvo takvo istraživanje u području sestrištva u RH, rezultati će prikazati kojom vrstom motivacije je usmjeravano ponašanje sudionika u tijeku pohađanja studija, odnosno što to motivira medicinske sestre/tehničare u njihovom studiranju. Relevantni će biti i ostali podaci jer će se uz pomoć sociodemografskog profila prikazati broj sudionika koji uz studij i posao imaju na primjer zasnovanu obitelj, a to ih ne sprječava da po završetku trenutnog studija nastave svoje formalno obrazovanje u obliku pohađanja specijalističkog usavršavanja ili više razine studijskih programa. Sestrištvo je kao profesija specifično po pitanju obrazovanja, a upravo se uz pomoć rezultata ovog istraživanja dobivaju relevantni podaci o profesionalnom razvoju medicinskih sestara i tehničara.

4.8. Rezultati

Dobiveni rezultati prikazani su metodama deskriptivne statistike (uz pomoć tablica i grafikona), te metodama inferencijalne statistike (koristeći X^2 test, Kolmogorov-Smirnovljev test, Mann-Whitney U test).

4.8.1. Sociodemografske karakteristike sudionika

U istraživanju je sudjelovalo 312 sudionika, od kojih je 90,1% (N=281) bilo ženskog roda, te 9,9% (N=31) sudionika muškog roda.

Grafikon 4.8.1.1. Raspodjela sudionika prema spolu (Izvor: Autor M.A.)

S obzirom na dob sudionika najniži zabilježeni odgovor je 19, a najviši 54 godine. Prosječan broj godina sudionika iznosi 31,46 godina. Prema mjestu stanovanja 68,91% sudionika (N=215) stanuje u gradskom području, dok njih 31,09% (N=97) stanuje u ruralnom području. Rasprostranjenost po županijama je sljedeća: najveći broj sudionika, njih 30,77% (N=96) stanuje na području Grada Zagreba, a slijedi Zagrebačka županija sa 15,39% sudionika (N=48). Najmanji broj sudionika je iz Vukovarsko-srijemske (1,28%; N=4), te iz Šibensko-kninske županije (0,96%; N=3). U istraživanju nije sudjelovao niti jedan sudionik iz Dubrovačko-neretvanske, Ličko-senjske, te Virovitičko-podravske županije. Detaljan prikaz raspodjele sudionika prema županiji stanovanja prikazan je u tablici 4.8.1.1..

Županija stanovanja	Broj sudionika	Postotak
Bjelovarsko-bilogorska županija	8	2,56%
Brodsko-posavska županija	11	3,53%
Dubrovačko-neretvanska županija	0	0%
Istarska županija	6	1,92%
Karlovačka županija	14	4,49%
Koprivničko-križevačka županija	8	2,56%
Krapinsko-zagorska županija	15	4,81%
Ličko-senjska županija	0	0%
Međimurska županija	10	3,21%
Osječko-baranjska županija	20	6,41%
Požeško-slavonska županija	7	2,24%
Primorsko-goranska županija	5	1,60%
Sisačko-moslavačka županija	15	4,81%
Splitsko-dalmatinska županija	13	4,17%
Šibensko-kninska županija	3	0,96%
Varaždinska županija	20	6,41
Virovitičko-podravska županija	0	0%
Vukovarsko-srijemska županija	4	1,28%
Zadarska županija	9	2,88%
Grad Zagreb	96	30,77%
Zagrebačka županija	48	15,39%
UKUPNO	312	100%

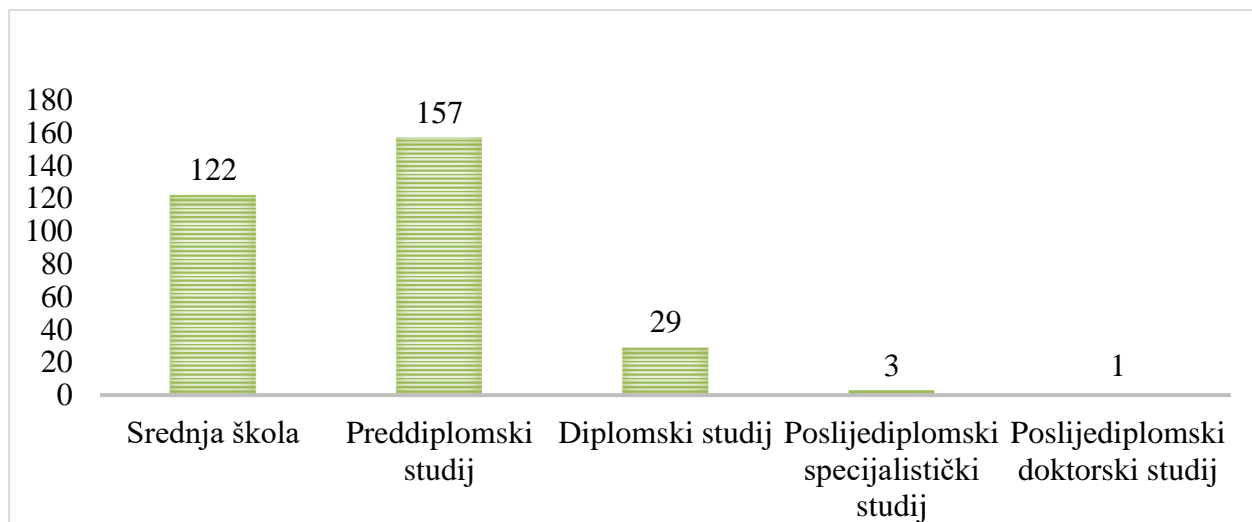
Tablica 4.8.1.1. Raspodjela sudionika prema županiji stanovanja (Izvor: Autor M.A.)

Prema bračnom stanju, najveći broj sudionika, njih 40,38% (N=126) je u bračnoj zajednici. 30,13% sudionika (N=94) je u vezi, 20,51% (N=64) je slobodno, 5,45% sudionika (N=17) živi u izvanbračnoj zajednici, a 3,53% (N=11) ih je rastavljeno. Prema broju djece, najveći broj sudionika, njih 58,33% (N=182) nema niti jedno dijete. Jedno dijete ima 15,71% sudionika (N=49), dvoje djece ima 16,99% sudionika (N=53), dok preostalih 8,97% sudionika (N=28) ima troje ili više djece. Kao i prema broju djece, najveći broj sudionika, njih 53,37% (N=179) ne stanuje s niti jednim djetetom. S jednim djetetom stanuje 18,91% sudionika (N=59), s dvoje

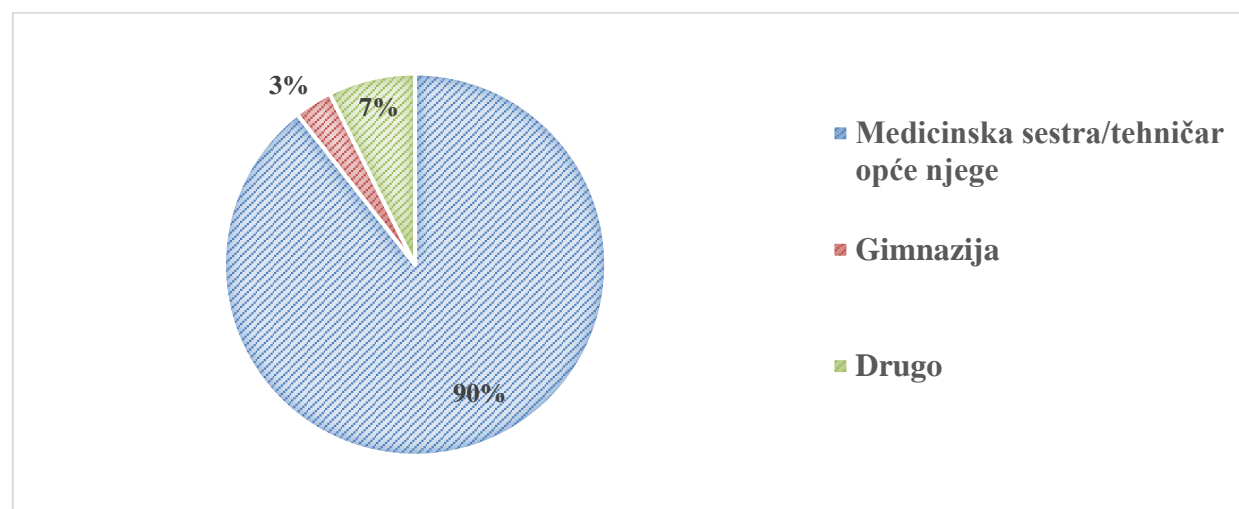
17,31% (N=54), dok s troje ili više djece stanuje 6,09% sudionika (N=19). Zabilježen je jedan odgovor koji je pogrešno unesen (umjesto broja u anketni upitnik uneseno je slovo „Q“).

Prema stupnju obrazovanja, najveći broj sudionika, njih 50,32% (N=157) ima završen preddiplomski studij. Slijedi 39,10% sudionika (N=122) sa završenom srednjom školom, 9,30% sudionika (N=29) sa završenim diplomskim studijem, 0,96% sudionika (N=3) sa završenim poslijediplomskim sveučilišnim specijalističkim studijem, te 0,32% sudionika (N=1) sa završenim poslijediplomskim doktorskim studijem.

Grafikon 4.8.1.2. Raspodjela sudionika prema razini obrazovanja (Izvor: Autor M.A.)

Od ukupnog broja sudionika, njih 89,42% (N=279) završilo je srednjoškolski program za medicinsku sestru/tehničara opće njege. Samo je 3,21% (N=10) sudionika završilo gimnazijski program, dok je preostalih 7,37% (N=23) završilo neki drugi srednjoškolski program.

Grafikon 4.8.1.3. Raspodjela sudionika prema završenom srednjoškolskom programu

(Izvor: Autor M.A.)

4.8.2. Prikaz podataka o zaposlenju i studiranju

Od ukupno 312 sudionika, 84,94% (N=265) zaposleno je u zdravstvenom sustavu, dok je 2,88% (N=9) zaposleno u sustavu socijalne skrbi, a 1,60% (N=5) u obrazovnom sustavu. Da radi na nekom drugom radnom mjestu navelo je 10,58% sudionika (N=33). Unutar zdravstvenog sustava najveći broj sudionika radi na bolničkom odjelu, a slijede jedinica intenzivnog liječenja, te OHBP i operacijska sala, dok najmanji broj sudionika radi na odjelu palijativne skrbi. Odjel palijativne skrbi u upitniku je posebno izdvojen od drugih bolničkih odjela zbog specifičnosti skrbi koja se na takvim odjelima pruža.

Sustav	Radno mjesto	Broj sudionika	Ukupno
Zdravstveni sustav	Primarna zdravstvena zaštita (ambulanta obiteljske medicine, medicine rada, ginekološka ambulanta, ambulanta školske medicine i druge)	19	265 (84,94%)
	Djelatnost zdravstvene njege u kući, patronažna djelatnost	20	
	Bolnički odjel	105	
	Jedinica intenzivnog liječenja	36	
	OHBP	23	
	Izvanbolnička hitna služba	17	
	Poliklinika (ambulanta) na sekundarnoj/tercijarnoj razini zdravstvene zaštite	19	
	Operacijska sala	23	
	Odjel palijativne skrbi	3	
Sustav socijalne skrbi (dom za starije i nemoćne osobe, dom za djecu, dom za psihički oboljele odrasle osobe, obiteljski domovi i drugi)		9 (2,88%)	
Obrazovni sustav (srednjoškolske i visokoobrazovne ustanove na kojima se izvode obrazovni programi za medicinske sestre i tehničare)		5 (1,60%)	
Ostalo		33 (10,58%)	
UKUPNO		312 (100%)	

Tablica 4.8.2.1. Raspodjela sudionika s obzirom na radno mjesto (Izvor: Autor M.A.)

Prema obliku rada, najveći broj sudionika, njih 44,87% (N=140) radi u turnusima (dnevne i noćne smjene po 12 sati), a slijedi 24,04% sudionika (N=75) koji radi jutarnji rad. U jutarnjim i popodnevnim smjenama radi 12,5% sudionika (N=39), u jutarnjim smjenama u kombinaciji s dežurstvima radi 5,13% sudionika (N=16), smjenskim radom (jutarnje, popodneve i noćne smjene po osam sati) radi 4,49% (N=14), dok 1,92% sudionika (N=6) radi 24-satna dežurstva, a 7,05% sudionika (N=22) nekim drugim oblikom rada.

Najveći broj sudionika, njih 77,89% (N=243) na svom radnom mjestu ne obavlja rukovodeće poslove. Među sudionicima koji obavljaju rukovodeće poslove najveći je broj voditelja smjena/timova (8,65%; N=27), a najmanji glavnih sestara/tehničara bolnice (0,32%; N=1).

Rukovodeće radno mjesto	Broj sudionika	Postotak
Voditelj smjene/tima	27	8,65%
Voditelj odsjeka	7	2,24%
Glavna sestra/tehničar odjela ili zavoda (u sklopu bolničke ustanove)	16	5,13%
Glavna sestra/tehničar klinike (u sklopu kliničke bolnice ili kliničkog bolničkog centra)	4	1,29%
Glavna sestra/tehničar bolnice (opće ili specijalne bolnice, klinike kao samostalne ustanove, kliničke bolnice, kliničkog bolničkog centra)	1	0,32%
Glavna sestra/tehničar druge zdravstvene ili socijalne ustanove (Dom zdravlja, Zavod za hitnu medicinu, Zavod za javno zdravstvo, Ustanova za zdravstvenu njegu u kući, Poliklinika kao samostalna ustanova, Dom za starije i nemoćne osobe, Obiteljski dom, i drugo)	7	2,24%
Neko drugo rukovodeće radno mjesto	7	2,24%
Sudionika ne radi na rukovodećem radnom mjestu	243	77,89%
UKUPNO	312	100%

Tablica 4.8.2.2. Raspodjela sudionika prema obavljanju rukovodećih poslova

(Izvor: Autor M.A.)

Prema godina radnog iskustva na poslovima medicinske sestre najmanji rezultat je nula, što se može interpretirati kao manje od jedne pune godine s obzirom na to da je kao odgovor na pitanje bilo potrebno upisati cijeli broj izražen u godinama. Najveći rezultat iznosi 36 godina, a prosjek je 10,32 godine. Prema radnom iskustvu na trenutnom radnom mjestu najmanji zabilježeni rezultat

je ponovo nula, odnosno manje od godine dana, dok je najveći rezultat 33 godine, a prosjek iznosi 6,67 godina.

Najveći broj sudionika koji je sudjelovao u istraživanju trenutno studira na Zdravstvenom veleučilištu u Zagrebu (30,45%; N=95), a slijede studenti s Fakulteta za dentalnu medicinu i zdravstvo Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku (25%; N=78). U istraživanju nije sudjelovao niti jedan student sestrinstva sa Sveučilišta u Dubrovniku.

Nositelj studijskog programa	Broj sudionika	Postotak
Fakultet za dentalnu medicinu i zdravstvo Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku	78	25%
Fakultet zdravstvenih studija Sveučilišta u Rijeci	15	4,81%
Hrvatsko katoličko sveučilište u Zagrebu	22	7,05%
Medicinski fakultet Sveučilišta u Zagrebu	10	3,21%
Sveučilišni odjel zdravstvenih studija Sveučilišta u Splitu	8	2,56%
Sveučilište Jurja Dobrile u Puli	6	1,92%
Sveučilište u Dubrovniku	0	0%
Sveučilište u Zadru	4	1,29%
Sveučilište Sjever	61	19,55%
Veleučilište u Bjelovaru	6	1,92%
Zdravstveno veleučilište u Zagrebu	95	30,45%
Poslijediplomski studij na drugoj visokoobrazovnoj ustanovi	7	2,24%
UKUPNO	312	100%

Tablica 4.8.2.3. Raspodjela sudionika prema visokoobrazovnim ustanovama na kojima studiraju

(Izvor: Autor M.A.)

U raspodjeli sudionika prema razini studijskih programa dominiraju studenti preddiplomskih studija kojih je 51,28% (N=160), a slijede studenti diplomskih studija (44,23%; N=138). Najmanji broj sudionika pohađa poslijediplomske sveučilišne studije, i to 1,92% (N=6) specijalističke, a 2,56% (N=8) doktorske.

Razina studija	Godina	Broj sudionika	UKUPNO
Preddiplomski studij	1. godina	52	160
	2. godina	47	
	3. godina	61	
Diplomski studij	1. godina	60	138
	2. godina	78	
Poslijediplomski studij	Specijalistički	6	14
	Doktorski	8	
UKUPNO		312	

Tablica 4.8.2.4. Raspodjela sudionika prema razini i godini studija (Izvor: Autor M.A.)

Na pitanje s koliko ste godina upisali trenutni studij najniži zabilježeni odgovor je 18, a najviši 53 godine. Prosječna dob upisa na studij iznosi 29,69 godina.

4.8.3. Interes prema daljnjem akademskom obrazovanju i specijalističkom usavršavanju

Od ukupnog broja sudionika, 83,65% (N=261) pokazuje interes prema daljnjem akademskom obrazovanju po završetku trenutnog studija. Na postavljeno pitanje moglo se dati više odgovora pa su neki sudionici i odabrali sve ponuđene odgovore. Primjerice, sudionik koji sada studira na preddiplomskoj razini odabrao je da želi upisati diplomski studij, ali i poslijediplomski specijalistički, te poslijediplomski doktorski studij. Samo 16,35% sudionika (N=51) nije pokazalo interes prema nastavku akademskog obrazovanja po završetku trenutnog studiranja. Diplomski studij upisalo bi 42,95% sudionika (N=134), dok bi 25,64% sudionika (N=80) upisalo poslijediplomski specijalistički studij, a 30,45% sudionika (N=95) pokazuje interes prema pohađanju poslijediplomskog dokorskog studija.

Od ukupno 160 medicinskih sestara i tehničara koji trenutno studiraju na preddiplomskoj razini njih 61,87% (N=99) upisalo bi diplomski studij, 6,88% (N=11) poslijediplomski sveučilišni specijalistički studij, a 4,38% sudionika (N=7) poslijediplomski doktorski studij. I diplomski i poslijediplomski sveučilišni specijalistički studij upisalo bi 5% sudionika (N=8), dok bi 3,12% sudionika (N=5) upisalo i diplomski i poslijediplomski doktorski studij, a 6,25% sudionika (N=10) upisalo bi nakon preddiplomskog i diplomski i poslijediplomski sveučilišni specijalistički i poslijediplomski doktorski studij. Da ne bi upisalo ni diplomski, ni poslijediplomski specijalistički ili doktorski studij izjasnilo se 12,5% sudionika (N=20)

Od ukupno 138 medicinskih sestara koje trenutno studiraju na diplomskoj razini 7,97% (N=11) izjasnilo se da bi upisalo još jedan diplomski studij, 25,36% (N=35) upisalo bi poslijediplomski sveučilišni specijalistički studij, a 34,78% (N=48) upisalo bi poslijediplomski doktorski studij. I poslijediplomski sveučilišni specijalistički i doktorski studij upisalo bi 10,87% (N=15) navedenih sudionika, dok 21,02% (N=29) ne bi upisalo niti jedan od navedenih studijskih programa.

Od ukupno šest medicinskih sestara koje trenutno studiraju na poslijediplomskom sveučilišnom specijalističkom studiju, pet sudionika navelo je kako bi upisalo i poslijediplomski doktorski studij, dok je jedan sudionik naveo kako bi upisao još jedan poslijediplomski sveučilišni specijalistički studij.

Od ukupno 51-og sudionika koji ne pokazuju interes prema daljnjem obrazovanju u obliku diplomskih i poslijediplomskih studija, njih 68,63% (N=35) pohađalo bi programe za stjecanje specijalizacije u sestrinstvu, 27,45% (N=14) ne zna da li bi pohađalo programe za stjecanje specijalizacije, a samo 3,92% sudionika (N=2) ne bi pohađalo ni programe za stjecanje specijalizacije. Zaključno, 4,49% sudionika trenutno ne zna da li bi nastavili svoje formalno obrazovanje, a samo 0,64% sudionika ne pokazuje interes za daljnjim formalnim obrazovanjem bilo da se radi o diplomskim studijima, poslijediplomskim studijima ili programima za stjecanje specijalizacije u sestrinstvu.

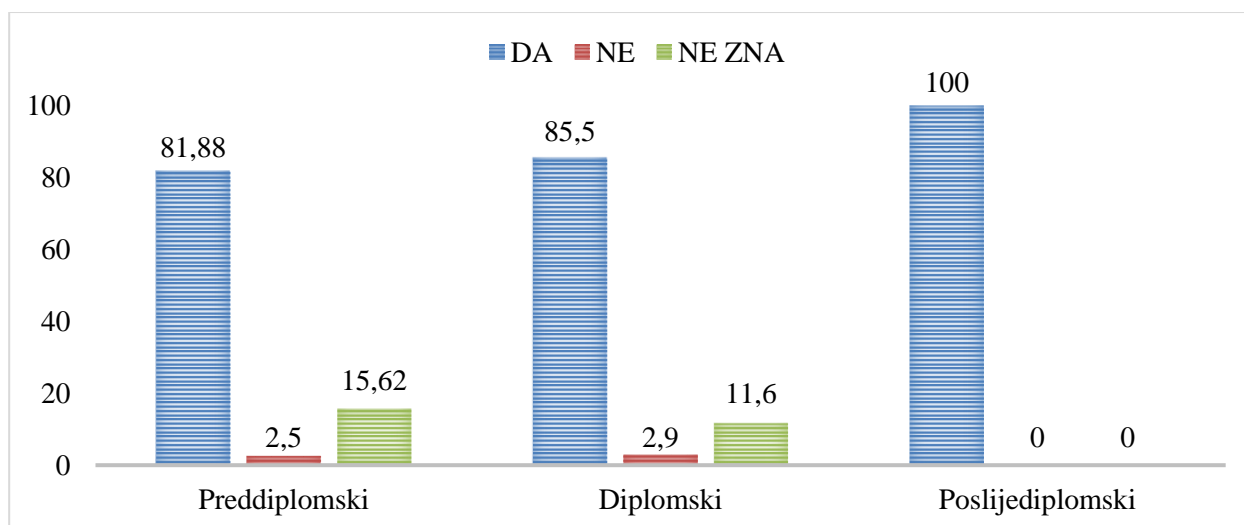
Od ukupno 312 sudionika, 84,3% (N=263) izjasnilo se kako bi pohađali program specijalizacije kada bi se takvi programi izvodili na diplomskoj razini sestrinskih studija u RH, te bili priznati u kliničkoj praksi. Da ne zna izjasnilo se 13,14% sudionika (N=41), a samo se 2,56% sudionika (N=8) izjasnilo kako ne bi pohađali programe za stjecanje specijalizacije. Među ponuđenim specijalizacijama, najveći broj sudionika, njih 20,51% (N=64) pohađao bi specijalističko usavršavanje iz područja kirurške skrbi, zatim iz hitne medicine 15,7% (N=49), te iz područja internističke skrbi koje bi pohađalo 14,01% sudionika (N=44). Najmanji interes sudionici su pokazali prema području palijativne skrbi (3,53%; N=11), te prema istraživačkom i znanstvenom radu u sestrinstvu (3,53%; N=11). Da ne bi pohađalo specijalizaciju iz niti jednog od ponuđenih specijalističkih područja izjasnilo se 9,62% sudionika (N=30).

Gledano prema radnom mjestu, od ukupno 17 sudionika zaposlenih u izvanbolničkoj hitnoj službi, 82,35% sudionika (N=14) pohađalo bi program za stjecanje specijalizacije iz područja hitne medicine, 5,88% sudionika (N=1) pokazuje interes prema području menadžmenta, 5,88% sudionika (N=1) prema pedijatrijskoj skrbi, a 5,88% (N=1) sudionika ne pokazuje interes niti prema jednom od ponuđenih specijalističkih programa. Od ukupno 23 sudionika zaposlena u OHBP-u, 60,87% sudionika (N=14) pohađalo bi program za stjecanje specijalizacije iz područja hitne medicine, 17,39% sudionika (N=4) pohađalo bi specijalizaciju iz područja kirurške skrbi, 4,35% sudionika (N=1) iz područja psihijatrijske skrbi, 4,35% sudionika (N=1) iz područja

edukacije, 4,35% sudionika (N=1) iz područja internističke skrbi, a 8,69% sudionika (N=2) ne bi pohađalo niti jednu od navedenih specijalizacija. Interes prema specijalističkom usavršavanju iz hitne medicine ne postoji samo kod medicinskih sestara i tehničara zaposlenih u izvanbolničkoj hitnoj službi i u OHBP-u, već i među zaposlenima na drugim radnim mjestima. Od ukupno 49 sudionika koji pokazuju interes prema specijalizaciji iz hitne medicine, 57,14% (N=28) ih radi u izvanbolničkoj hitnoj službi i na odjelima OHBP-a, dok preostalih 42,86% (N=21) čine: pet zaposlenih na bolničkim odjelima, pet zaposlenih u jedinicama intenzivnog liječenja, dvoje zaposlenih u poliklinikama, dvoje zaposlenih u PZZ, jedan sudionik iz djelatnosti zdravstvene njege u kući/patronažne djelatnosti, jedan zaposleni u operacijskoj sali, jedan iz sustava socijalne skrbi, te četvero zaposlenih na nekim drugim radnim mjestima.

Od 23 medicinske sestre zaposlene u operacijskim salama, 12 sestara (52,17%) pohađalo bi specijalističko usavršavanje iz područja kirurške skrbi, dok bi dvije odabrale područje menadžmenta, dvije područje edukacije, dvije područje internističke skrbi, jedna područje hitne medicine, te jedna područje istraživačkog i znanstvenog rada. Tri medicinske sestre ne bi odabrale niti jedan od ponuđenih specijalističkih programa.

Od ukupno 160 sudionika koji trenutno studiraju na preddiplomskoj razini, njih 81,88% (N=131) upisalo bi program za stjecanje specijalizacije. Samo 2,5% (N=4) navedenih sudionika ne bi, dok 15,62% (N=25) ne zna da li bi pohađalo programe za stjecanje specijalizacije. Od 138 sudionika koji studiraju na diplomskim studijima, 85,51% (N=118) bi, 2,9% (N=4) ne bi, dok 11,6% (N=16) ne zna da li bi pohađalo programe za stjecanje specijalizacije. Od ukupno 14 sudionika koji trenutno studiraju na poslijediplomskim sveučilišnim specijalističkim i doktorskim studijima, 100% njih upisalo bi studijski program za stjecanje specijalizacije u sestrinstvu.

Grafikon 4.8.3.1. Interes studenata različitih studijskih razina prema specijalizacijama u sestrinstvu (prikazano u postocima) (Izvor: Autor M.A.)

Provedbom X^2 testa utvrđeno je da postoji statistički značajna razlika ($p=0,005$) s obzirom na bračni status sudionika, pri čemu bi specijalizaciju pohađalo 73,33% sudionika koji su slobodni, 85,31% sudionika koji su u (izvan)bračnoj zajednici, te čak 91,49% sudionika koji su u vezi. Ne postoji razlika koja je statistički značajna u planiranju pohađanja specijalizacije kod sudionika s obzirom na spol, dob, mjesto stanovanja, broj djece, radno mjesto u zdravstvenom sustavu, oblik rada, rukovodeće radno mjesto, iskustvo i razinu studija. Rezultati X^2 testa prikazani su u tablicama 4.8.3.1a. i 4.8.3.1b..

Karakteristike sudionika		Pohađanje specijalizacije				X ²	p
		Da		Ne ili ne zna			
		N	%	N	%		
Spol	Muški	26	83,87%	5	16,13%	0,005	0,946
	Ženski	237	84,34%	44	15,66%		
Dob	19-30	144	85,71%	24	14,29%	0,563	0,755
	31-40	75	82,42%	16	17,58%		
	41 i više	44	83,02%	9	16,98%		
Mjesto stanovanja	Grad	185	86,05%	30	13,95%	1,603	0,206
	Selo	78	80,41%	19	19,59%		
<u>Bračni status</u>	Slobodan (uključujući rastavljene)	55	73,33%	20	26,67%	10,595	<u>0,005</u>
	U vezi	86	91,49%	8	8,51%		
	U bračnoj ili izvanbračnoj zajednici	122	85,31%	21	14,69%		
Broj djece	Bez djece	154	84,62%	28	15,38%	1,109	0,574
	1 dijete	39	79,59%	10	20,41%		
	2 i više	70	86,42%	11	13,58%		

Tablica 4.8.3.1a. Razlike u planiranju pohađanja specijalizacije u sestinstvu prema različitim sociodemografskim, te radnim i akademskih karakteristikama: X^2 test (Izvor: Autor M.A.)

Karakteristike sudionika		Pohađanje specijalizacije				X ²	p
		Da		Ne ili ne zna			
		N	%	N	%		
Radno mjesto u zdravstvenom sustavu	PZZ (uključujući njegu u kući i patronažu) i poliklinike	51	87,93%	7	12,07%	2,470	0,650
	Bolnički odjel (uključujući odjele palijativne skrbi)	91	84,26%	17	15,74%		
	Hitna služba (izvanbolnička i odjeli OHBP-a)	34	85%	6	15%		
	Jedinica intenzivnog liječenja	30	83,33%	6	16,67%		
	Operacijska sala	17	73,91%	6	26,09%		
Oblik rada	Jutarnji i popodnevni rad	98	85,96%	16	14,04%	2,440	0,295
	24-satna dežurstva (ili jutarnji rad u kombinaciji s dežurstvima)	16	72,73%	6	27,27%		
	Smjene po 8 sati ili turnusi po 12 sati koji uključuju noćni rad	130	84,42%	24	15,58%		
Rukovodeće radno mjesto	Ne obnaša	204	83,95%	39	16,05%	0,098	0,754
	Obnaša	59	85,51%	10	14,49%		
Iskustvo	0-5 godina	115	88,46%	15	11,54%	3,184	0,204
	6-15 godina	76	80%	19	20%		
	16 i više	72	82,76%	15	17,24%		
Razina studija	Preddiplomski	131	81,88%	29	18,12%	3,469	0,176
	Diplomski	118	85,51%	20	14,49%		
	Poslijediplomski	14	100%	0	0%		

Tablica 4.8.3.1b. Razlike u planiranju pohađanja specijalizacije u sestriinstvu prema različitim sociodemografskim, te radnim i akademskim karakteristikama: X² test (Izvor: Autor M.A.)

Naknadnom analizom, provođenjem X^2 testa za svaku podskupinu sudionika prema bračnom statusu, utvrđeno je da postoji statistički značajna razlika između sudionika u (izvan)bračnoj zajednici i sudionika koji su slobodni ($X^2=4,625$; $p=0,032$), kao i između slobodnih sudionika i sudionika u vezi ($X^2=9,948$; $p=0,002$), dok razlika između sudionika koji su u (izvan)bračnoj zajednici i sudionika u vezi nije statistički značajna ($X^2=2,014$; $p=0,156$).

Prema kriterijima upisa na studijske programe specijalističkog usavršavanja, 9,94% sudionika (N=31) smatra da bi dovoljan uvjet bio završen srednjoškolski program za medicinsku sestru, a 40,06% sudionika (N=125) smatra kako bi uvjet trebao biti završen preddiplomski studij sestrinstva. Da bi pravo upisa na specijalističko usavršavanje trebale imati i medicinske sestre sa završenom srednjom školom i medicinske sestre prvostupnice sestrinstva smatra 4,17% sudionika (N=13), dok se 45,83% sudionika (N=143) nije izjasnila o razini stručne spremlje koja bi bila potrebna pri upisu. U konačnici se može zaključiti kako 50% sudionika (N=156) ne pridaje važnost razini stručne spremlje kao jednom od uvjeta upisa.

S obzirom na radno mjesto, 15,38% sudionika (N=48) smatra da bi specijalizacije trebale biti obrazovanje koje može upisati pojedinac prema osobnim preferencijama bez obzira na kojem mjestu radi, dok 30,45% sudionika (N=95) smatra da se specijalizacije trebaju upisivati ciljano prema radnom mjestu. Da bi trebala postojati mogućnost upisivanja i ciljano prema radnom mjestu, ali i prema osobnim preferencijama smatra 9,94% sudionika (N=31), dok se 44,23% sudionika (N=138) nije izjasnilo o tome trebaju li se specijalizacije upisivati ciljano prema radnom mjestu ili prema osobnim preferencijama. U konačnici se može zaključiti kako 54,17% sudionika (N=169) ne smatra da bi radno mjesto trebalo biti jedan od uvjeta pri upisivanju specijalističkog usavršavanja.

Prema mišljenju sudionika, najveći dio, odnosno njih 34,29% (N=107) misli da bi troškove specijalističkog usavršavanja trebali snositi jedan dio polaznik, a jedan dio poslodavac. Da bi troškove trebala snositi zdravstvena (ili druga) ustanova koja šalje zaposlenika na specijalističko usavršavanje smatra 30,77% sudionika (N=96), dok 29,17% sudionika (N=91) smatra kako troškove treba snositi Ministarstvo zdravstva. Najmanji broj sudionika, njih 5,77% (N=18) smatra kako bi troškove specijalističkog usavršavanja trebali snositi sami polaznici.

4.8.4. Namjere sudionika po završetku studija

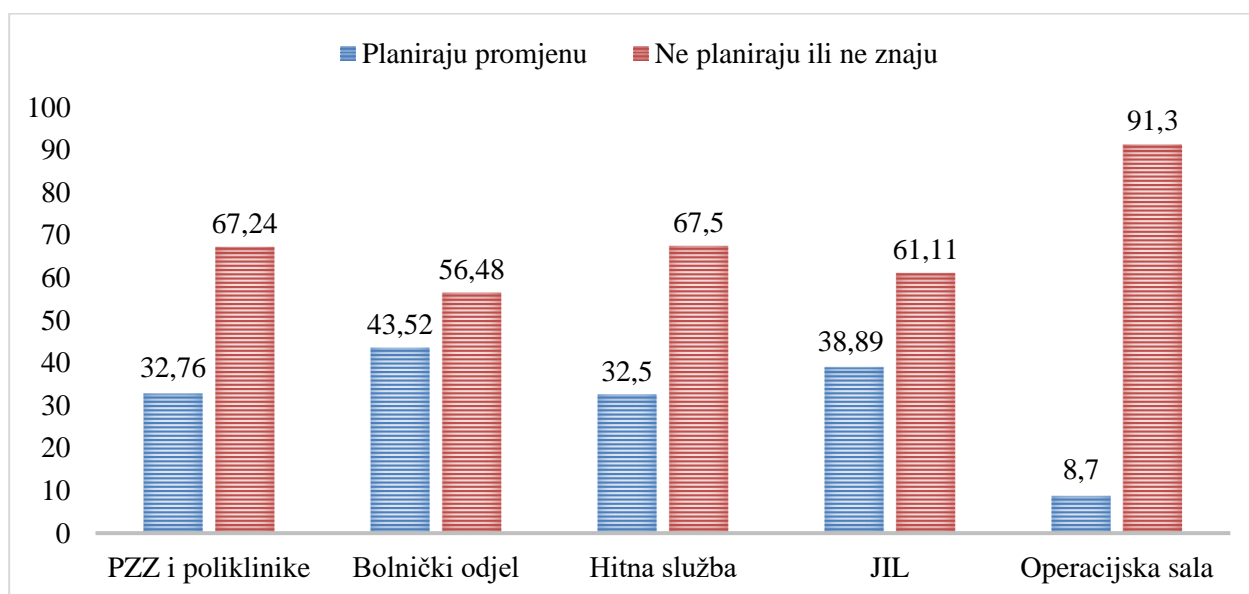
Razlike u planiranju promjene radnog mjesta i planiranju odlaska iz RH testirane su X^2 testom s obzirom na različite sociodemografske, radne i akademske čimbenike.

Na pitanje *Planirate li promijeniti radno mjesto po završetku trenutnog studija?* 35,9% (N=112) od ukupnog broja sudionika izjasnilo se da planira, 29,17% sudionika (N=91) da ne

planira, a 34,93% sudionika (N=109) ne zna da li bi promijenilo radno mjesto po završetku trenutnog studija.

Statistički značajne razlike u planiranju promjene radnog mjesta nađene su kod varijabli radno mjesto u zdravstvenom sustavu, oblik rada, rukovodeće radno mjesto i radno iskustvo.

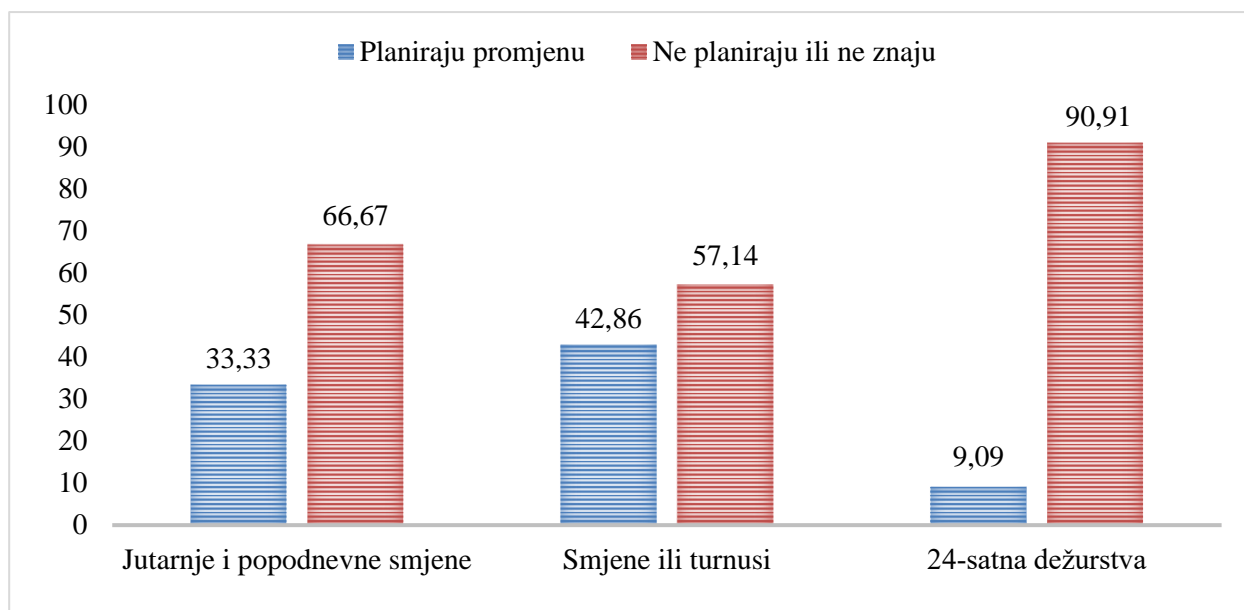
Postoji statistički značajna razlika u planiranju promjene radnog mjesta s obzirom na radno mjesto u zdravstvenom sustavu na kojem su sudionici zaposleni ($p=0,030$). Od ukupnog broja zaposlenih u PZZ (uključujući njegu u kući i patronažu) i poliklinikama na sekundarnoj/tercijarnoj razini, 32,76% sudionika (N=19) promijenilo bi radno mjesto, dok 67,24% (N=39) ne bi, ili ne zna da li bi promijenilo radno mjesto po završetku studija. Radno mjesto promijenilo bi i 43,52% sudionika (N=47) zaposlenih na bolničkim odjelima, 32,50% sudionika (N=13) zaposlenih u hitnoj službi, 39,89% sudionika (N=14) zaposlenih u jedinicama intenzivnog liječenja, te samo 8,70% sudionika (N=2) zaposlenih u operacijskim salama. Da ne bi, ili da ne zna bi li promijenilo radno mjesto po završetku studija izjasnilo se 56,48% sudionika (N=61) zaposlenih na bolničkim odjelima, 67,50% (N=27) zaposlenih u hitnoj službi, 61,11% (N=22) zaposlenih u jedinicama intenzivnog liječenja, te čak 91,30% sudionika (N=21) zaposlenih u operacijskim salama.

Grafikon 4.8.4.1. Planiranje promjene radnog mjesta po završetku studija s obzirom na trenutno radno mjesto sudionika (prikazano u postotcima) (Izvor: Autor M.A.)

Razlika je statistički značajna i s obzirom na oblik rada, pa bi tako radno mjesto promijenilo 33,33% sudionika (N=38) koji rade u jutarnjim i/ili popodnevnim smjenama, 42,86% sudionika (N=66) koji rade u smjenama po osam ili turnusima po 12 sati (a oboje uključuje noćni rad), te samo 9,09% sudionika (N=2) koji rade 24-satna dežurstva ili jutarnjim radom u kombinaciji s 24-satnim dežurstvima. Da ne bi, ili da ne znaju bi li promijenili radno mjesto izjasnilo se 66,67%

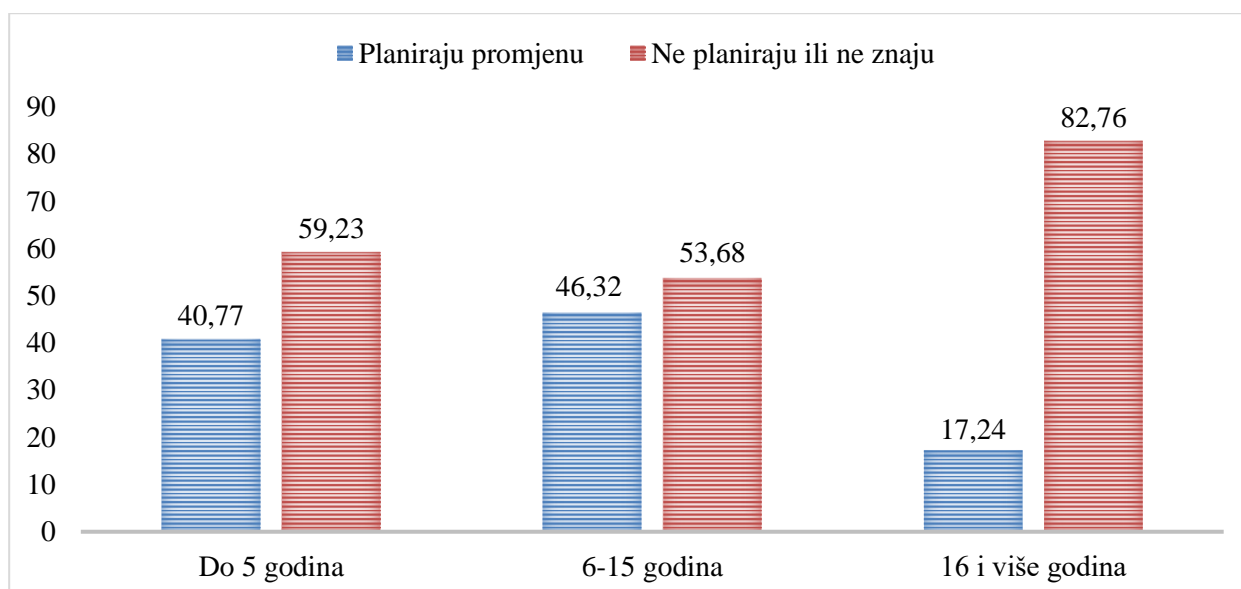
sudionika (N=76) koji rade jutarnje i/ili popodnevnne smjene, 57,14% sudionika (N=88) u smjenama ili turnusima, te čak 90,91% sudionika (N=20) koji rade dežurstva, ili jutarnji rad u kombinaciji s dežurstvima ($p=0,006$).

Grafikon 4.8.4.2. Planiranje promjene radnog mjesta po završetku studija s obzirom na oblik rada sudionika (prikazano u postotcima) (Izvor: Autor M.A.)

Radno mjesto planira promijeniti 39,51% sudionika (N=96) koji ne obnašaju rukovodeće poslove, te samo 23,19% sudionika (N=16) koji obnašaju rukovodeće poslove. Promjenu radnog mjesta ne planira (ili ne zna) 60,49% sudionika (N=147) koji ne obnašaju rukovodeće poslove, te čak 76,81% sudionika (N=53) koji obnašaju rukovodeće poslove. Navedena razlika statistički je značajna ($p=0,013$).

Prema radnom iskustvu, radno mjesto planira promijeniti 40,77% (N=53) sudionika koje ima do 5 godina radnog iskustva, te 46,32% sudionika (N=44) u skupini od 6 do 15 godina radnog iskustva, odnosno radno mjesto ne planira, ili ne zna da li bi promijenilo 59,23% sudionika (N=77) u skupini do 5 godina, te 53,68% sudionika (N=51) u skupini od 6 do 15 godina radnog iskustva. U skupini sudionika koji imaju 16 i više godina radnog iskustva samo 17,24% sudionika (N=15) planira promijeniti radno mjesto, dok čak 82,76% sudionika (N=72) ne planira, ili ne zna bi li promijenilo radno mjesto po završetku trenutnog studija. Navedene razlike statistički su značajne ($p<0,001$).

Grafikon 4.8.4.3. Planiranje promjene radnog mjesta po završetku studija s obzirom radno iskustvo sudionika (prikazano u postotcima) (Izvor: Autor M.A.)

Ne postoji statistički značajna razlika u planiranju promjene radnog mjesta sudionika s obzirom na spol, dob, mjesto stanovanja, bračni status, broj djece i razinu studijskog programa na kojoj sudionici trenutno studiraju.

S obzirom na to da su utvrđene statistički značajne razlike između sudionika prema radnom mjestu, obliku rada i radnom iskustvu, a u skupinama postoji više varijanci, za svaku od navedenih napravljena je i naknadna analiza. Naknadna analiza napravljena je provođenjem X^2 testa između svih pojedinih uzoraka u skupinama kako bi se utvrdilo koje su točno razlike statistički značajne.

S obzirom na radno mjesto, utvrđeno je da postoji statistički značajna razlika između sudionika zaposlenih u operacijskoj sali i svih drugih, dok u ostalim usporedbama nema statistički značajne razlike. Statistički značajne razlike su sljedeće:

- operacijska sala i PZZ i poliklinika ($X^2=4,966$; $p=0,026$)
- operacijska sala i bolnički odjel ($X^2=9,821$; $p=0,002$)
- operacijska sala i hitna služba ($X^2=4,562$; $p=0,033$)
- operacijska sala i jedinica intenzivnog liječenja ($X^2=6,473$; $p=0,011$)

Razlike koje nisu utvrđene kao statistički značajne:

- PZZ i poliklinika te bolnički odjel ($X^2=1,824$; $p=0,177$)
- PZZ i poliklinika te hitna služba ($X^2=0,001$; $p=0,979$)
- PZZ i poliklinika te jedinica intenzivnog liječenja ($X^2=0,366$; $p=0,545$)
- bolnički odjel i hitna služba ($X^2=1,470$; $p=0,225$)
- bolnički odjel i jedinica intenzivnog liječenja ($X^2=0,237$; $p=0,626$)

- hitna služba i jedinica intenzivnog liječenja ($X^2=0,338$; $p=0,561$)

Prema obliku rada, razlika je statistički značajna između sudionika koji rade jutarnje i popodnevne smjene te sudionika koji rade 24-satna dežurstva ($X^2=5,220$; $p=0,022$), kao i između sudionika koji rade 24-satna dežurstva i sudionika koji rade smjenski rad ili u turnusima ($X^2=9,257$; $p=0,002$). Između sudionika koji rade jutarnje i popodnevne smjene te sudionika koji rade smjenski rad ili u turnusima razlika nije statistički značajna ($X^2= 2,502$; $p=0,114$).

Prema radnom iskustvu, utvrđeno je da postoji statistički značajna razlika između sudionika u dobnoj skupini 0-5 godina i sudionika u skupini od 16 i više godina iskustva ($X^2=13,409$; $p<0,001$), kao i između sudionika u skupini 6-15 i sudionika u skupini 16 i više ($X^2=17,522$; $p<0,001$), dok razlika između sudionika u skupinama 0-5 godina i 6-15 godina iskustva nije statistički značajna ($X^2=0,689$; $p=0,407$).

Karakteristike sudionika		Promjena radnog mjesta po završetku studija				X ²	p
		Da		Ne ili ne zna			
		N	%	N	%		
Spol	Muški	10	32,26%	21	67,74%	0,198	0,656
	Ženski	102	36,30%	179	63,70%		
Dob	19-30 godina	58	34,52%	110	65,48%	1,566	0,457
	31-40 godina	31	34,07	60	65,93%		
	41 i više godina	23	43,40%	30	56,60%		
Mjesto stanovanja	Grad	75	34,88%	140	65,12%	0,309	0,578
	Selo	37	38,14%	60	61,86%		
Bračni status	Slobodan (uključujući rastavljene)	29	38,67%	46	61,33%	2,306	0,316
	U vezi	38	40,43%	56	59,57%		
	U (izvan)bračnoj zajednici	45	31,47%	98	68,53%		
Broj djece	Bez djece	67	36,81	115	63,19%	3,773	0,152
	1 dijete	22	44,90%	27	55,10%		
	2 i više	23	28,40%	58	71,60		

Tablica 4.8.4.1a. Razlike u planiranju promjene radnog mjesta po završetku trenutnog studija prema različitim sociodemografskim, te radnim i akademskih karakteristikama: X² test

(Izvor: Autor M.A.)

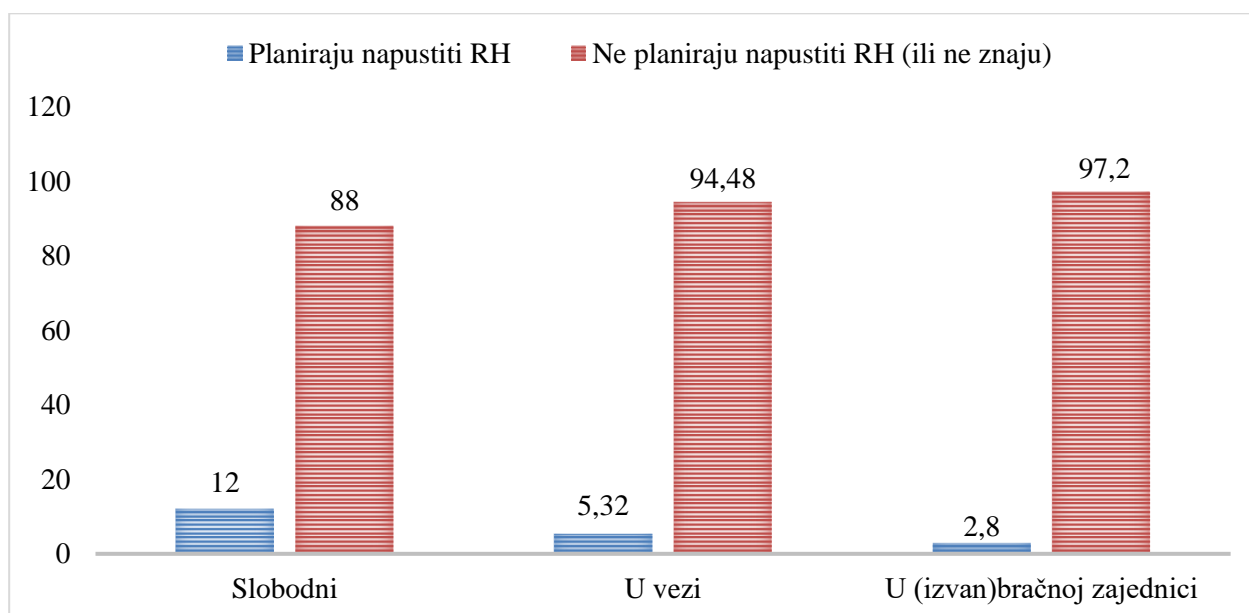
Karakteristike sudionika		Promjena radnog mjesta po završetku studija				X ²	p
		Da		Ne ili ne zna			
		N	%	N	%		
<u>Radno mjesto u zdravstvenom sustavu</u>	PZZ (uključujući njegu u kući i patronažu) i poliklinike	19	32,76%	39	67,24%	10,717	<u>0,030</u>
	Bolnički odjel (uključujući odjele palijativne skrbi)	47	43,52%	61	56,48%		
	Hitna služba (izvanbolnička i odjeli OHBP-a)	13	32,50%	27	67,50%		
	Jedinica intenzivnog liječenja	14	38,89%	22	61,11%		
	Operacijska sala	2	8,70%	21	91,30%		
<u>Oblik rada</u>	Jutarnji i popodnevni rad	38	33,33%	76	66,67%	10,303	<u>0,006</u>
	24-satna dežurstva (ili jutarnji rad u kombinaciji s dežurstvima)	2	9,09%	20	90,91%		
	Smjene po 8 sati ili turnusi po 12 sati (uključuje noćni rad)	66	42,86%	88	57,14%		
<u>Rukovođeće radno mjesto</u>	Ne obnaša	96	39,51%	147	60,49%	6,218	<u>0,013</u>
	Obnaša	16	23,19%	53	76,81%		
<u>Radno iskustvo</u>	0-5 godina	53	40,77%	77	59,23%	18,981	<u><0,001</u>
	6-15 godina	44	46,32%	51	53,68%		
	16 i više	15	17,24%	72	82,76%		
Razina studija	Preddiplomski	63	39,38%	97	60,62%	1,807	0,405
	Diplomski	44	31,88%	94	68,12%		
	Poslijediplomski	5	35,71%	9	64,29%		

Tablica 4.8.4.1b. Razlike u planiranju promjene radnog mjesta po završetku trenutnog studija prema različitim sociodemografskim, te radnim i akademskih karakteristikama: X² test

(Izvor: Autor M.A.)

Na pitanje *Planirate li napustiti RH po završetku trenutnog studija?* najveći broj sudionika, njih 66,99% (N=209) izjasnilo se kako ne planira, 5,77% sudionika (N=18) planira, a 27,24% sudionika (N=85) ne zna hoće li po završetku trenutnog studija napustiti RH.

U planiranju napuštanja RH po završetku studija utvrđeni su različiti rezultati, no razlika koja je statistički značajna utvrđena je samo s obzirom na bračni status sudionika ($p=0,021$). Tako RH planira napustiti 12% sudionika (N=9) koji su slobodni (ili rastavljeni), 5,32% sudionika (N=5) koji su u vezi, te 2,8% sudionika (N=4) koji su u bračnoj ili izvanbračnoj zajednici. Da ne planira, ili ne zna bi li napustilo RH izjasnilo se 88% (N=66) slobodnih sudionika, 94,68% sudionika (N=89) koji su u vezi, te 97,2% sudionika (N=139) koji su u bračnoj ili izvanbračnoj zajednici.

Grafikon 4.8.4.4. Planiranje napuštanja RH po završetku studija s obzirom na bračni status sudionika (prikazano u postotcima) (Izvor: Autor M.A.)

Ne postoji razlika koja je statistički značajna u planiranju napuštanja RH kod sudionika s obzirom na spol, dob, mjesto stanovanja, broj djece, radno mjesto u zdravstvenom sustavu, oblik rada, rukovodeće radno mjesto, iskustvo i razinu studija. Rezultati X^2 testa prikazani su u tablicama 4.8.4.2a. i 4.8.4.2b..

Naknadnom analizom razlika sudionika s obzirom na bračni status utvrđeno je da postoji statistički značajna razlika između sudionika koji su slobodni (uključujući rastavljene) i koji su u (izvan)bračnoj zajednici ($X^2=7,430$; $p=0,006$), dok razlike između sudionika koji su slobodni i koji su u vezi nisu statistički značajne ($X^2=2,451$; $p=0,117$), kao niti razlike između sudionika u vezi i sudionika u (izvan)bračnoj zajednici ($X^2=0,987$; $p=0,320$).

Karakteristike sudionika		Napuštanje RH				X ²	p
		Da		Ne ili ne zna			
		N	%	N	%		
Spol	Muški	3	9,68%	28	90,32%	0,967	0,325
	Ženski	15	5,34%	266	94,66%		
Dob	19-30	11	6,55%	157	93,45%	0,588	0,745
	31-40	5	5,49%	86	94,51%		
	41 i više	2	3,77%	51	96,23%		
Mjesto stanovanja	Grad	14	6,51%	201	93,49%	0,701	0,402
	Selo	4	4,12%	93	95,88%		
<u>Bračni status</u>	Slobodan (uključujući rastavljene)	9	12%	66	88%	7,714	<u>0,021</u>
	U vezi	5	5,32%	89	94,68%		
	U bračnoj ili izvanbračnoj zajednici	4	2,80%	139	97,20%		
Broj djece	Bez djece	15	8,24%	167	91,76%	4,922	0,085
	1 dijete	1	2,04%	48	97,96%		
	2 i više	2	2,47%	79	97,53%		
Radno mjesto u zdravstvenom sustavu	PZZ (uključujući njegu u kući i patronažu) i poliklinike	2	3,45%	56	96,55%	4,275	0,370
	Bolnički odjel (uključujući odjele palijativne skrbi)	5	4,63%	103	95,37%		
	Hitna služba (izvanbolnička i odjeli OHBP-a)	4	10%	36	90%		
	Jedinica intenzivnog liječenja	1	2,78%	35	97,22%		
	Operacijska sala	0	0%	23	100%		

Tablica 4.8.4.2a. Razlike u planiranju napuštanja RH po završetku trenutnog studija prema različitim sociodemografskim, te radnim i akademskim karakteristikama: X² test

(Izvor: Autor M.A.)

Karakteristike sudionika		Napuštanje RH				X ²	p
		Da		Ne ili ne zna			
		N	%	N	%		
Oblik rada	Jutarnji i popodnevni rad	4	3,51%	110	96,49%	3,062	0,216
	24-satna dežurstva (ili jutarnji rad u kombinaciji s dežurstvima)	0	0%	22	100%		
	Smjene po 8 sati ili turnusi po 12 sati koji uključuju noćni rad	11	7,14%	143	92,86%		
Rukovodeće radno mjesto	Ne obnaša	15	6,17%	228	93,83%	0,329	0,566
	Obnaša	3	4,35%	66	95,65%		
Iskustvo	0-5 godina	11	8,46%	119	91,54%	3,145	0,208
	6-15 godina	3	3,16%	92	96,84%		
	16 i više	4	4,60%	83	95,40%		
Razina studija	Preddiplomski	12	7,50%	148	92,50%	2,099	0,350
	Diplomski	5	3,62%	133	96,38%		
	Poslijediplomski	1	7,14%	13	92,86%		

Tablica 4.8.4.2b. Razlike u planiranju napuštanja RH po završetku trenutnog studija prema različitim sociodemografskim, te radnim i akademskim karakteristikama: X² test

(Izvor: Autor M.A.)

4.8.5. Rezultati upitnika za procjenu motivacije za akademsko obrazovanje

Rezultati upitnika za procjenu motivacije za akademsko obrazovanje ukupnog uzorka prema pojedinim česticama (tvrdnjama) nalaze se u tablicama 4.8.5.1a., 4.8.5.1b, 4.8.5.1c. i 4.8.5.1d.. U tablicama se uz frekvenciju odgovora sudionika nalaze i prosječna ocjena te standardna devijacija za svaku pojedinu česticu.

Tvrđnja / Čestica	Uopće se ne odnosi na mene	Odnosi se ne mene u manjoj mjeri	Odnosi se ne mene u manjoj mjeri	Djelomično se odnosi na mene	Odnosi se na mene u većoj mjeri	Odnosi se na mene u većoj mjeri	U potpunosti se odnosi na mene
	1	2	3	4	5	6	7
1	77 (24,68%)	36 (11,54%)	39 (12,50%)	40 (12,82%)	35 (11,22%)	32 (10,26%)	53 (16,99%)
	Prosječna ocjena: 3,73				Standardna devijacija: 2,19		
2	8 (2,56%)	27 (8,65%)	48 (15,38%)	49 (15,71%)	44 (14,10%)	54 (17,31%)	82 (26,28%)
	Prosječna ocjena: 4,87				Standardna devijacija: 1,78		
3	7 (2,24%)	22 (7,05%)	38 (12,18%)	47 (15,06%)	36 (11,54%)	49 (15,71%)	113 (16,22%)
	Prosječna ocjena: 5,19				Standardna devijacija: 1,79		
4	25 (8,01%)	35 (11,22%)	50 (16,03%)	43 (13,78%)	66 (21,15%)	40 (12,82%)	53 (16,99%)
	Prosječna ocjena: 4,35				Standardna devijacija: 1,86		
5	175 (56,09%)	65 (20,83%)	25 (8,01%)	15 (4,81%)	16 (5,12%)	10 (3,21%)	6 (1,92%)
	Prosječna ocjena: 1,99				Standardna devijacija: 1,51		
6	26 (8,33%)	33 (10,58%)	48 (15,38%)	43 (13,78%)	34 (10,90%)	59 (18,91%)	69 (22,12%)
	Prosječna ocjena: 5,54				Standardna devijacija: 1,97		
7	42 (13,46%)	35 (11,22%)	46 (14,74%)	27 (8,65%)	45 (14,42%)	38 (12,18%)	79 (25,32%)
	Prosječna ocjena: 4,37				Standardna devijacija: 2,14		
8	16 (5,13%)	21 (6,73%)	47 (15,06%)	31 (9,94%)	37 (11,86%)	58 (18,59%)	102 (32,69%)
	Prosječna ocjena: 5,03				Standardna devijacija: 1,90		

Tablica 4.8.5.1a. Frekvencije odgovora na pojedinačne tvrdnje/čestice uz prikaz prosječne ocjene i standardne devijacije (Izvor: Autor M.A.)

Tvrđnja / Čestica	Uopće se ne odnosi na mene	Odnosi se ne mene u manjoj mjeri	Odnosi se ne mene u manjoj mjeri	Djelomično se odnosi na mene	Odnosi se na mene u većoj mjeri	Odnosi se na mene u većoj mjeri	U potpunosti se odnosi na mene
	1	2	3	4	5	6	7
9	16 (5,13%)	30 (9,62%)	36 (11,54%)	34 (10,90%)	51 (16,35%)	54 (17,31%)	91 (29,17%)
	Prosječna ocjena: 4,92				Standardna devijacija: 1,89		
10	13 (4,17%)	16 (5,13%)	39 (12,50%)	34 (10,90%)	43 (13,78%)	53 (16,99%)	114 (36,54%)
	Prosječna ocjena: 5,22				Standardna devijacija: 1,82		
11	35 (11,22%)	45 (14,42%)	40 (12,82%)	50 (16,03%)	51 (16,35%)	39 (12,50%)	52 (16,67%)
	Prosječna ocjena: 4,16				Standardna devijacija: 1,96		
12	147 (47,12%)	62 (19,87%)	34 (10,90%)	22 (7,05%)	19 (6,09%)	20 (6,41%)	8 (2,56%)
	Prosječna ocjena: 2,35				Standardna devijacija: 1,72		
13	18 (5,77%)	35 (11,22%)	42 (13,46%)	40 (12,82%)	36 (11,54%)	54 (17,31%)	87 (27,88%)
	Prosječna ocjena: 4,77				Standardna devijacija: 1,96		
14	37 (11,86%)	39 (12,50%)	45 (14,42%)	39 (12,50%)	42 (13,46%)	43 (13,78%)	67 (21,47)
	Prosječna ocjena: 4,30				Standardna devijacija: 2,06		
15	14 (4,49%)	23 (7,37%)	41 (13,14%)	39 (12,50%)	42 (13,46%)	45 (14,42%)	108 (34,64%)
	Prosječna ocjena: 5,05				Standardna devijacija: 1,98		
16	9 (2,88%)	21 (6,73%)	34 (10,90%)	39 (12,50%)	48 (15,38%)	51 (16,35%)	110 (35,26%)
	Prosječna ocjena: 5,21				Standardna devijacija: 1,78		

Tablica 4.8.5.1b. Frekvencije odgovora na pojedinačne tvrdnje/čestice uz prikaz prosječne ocjene i standardne devijacije (Izvor: Autor M.A.)

Tvrđnja / Čestica	Uopće se ne odnosi na mene	Odnosi se ne mene u manjoj mjeri	Odnosi se ne mene u manjoj mjeri	Djelomično se odnosi na mene	Odnosi se na mene u većoj mjeri	Odnosi se na mene u većoj mjeri	U potpunosti se odnosi na mene
	1	2	3	4	5	6	7
17	9 (2,88%)	16 (5,13%)	38 (12,18%)	36 (11,54%)	41 (13,14%)	57 (18,27%)	115 (36,86%)
	Prosječna ocjena: 5,29				Standardna devijacija: 1,76		
18	34 (10,90%)	55 (17,63%)	33 (10,58%)	46 (14,74%)	52 (16,67%)	40 (12,82%)	52 (16,67%)
	Prosječna ocjena: 4,14				Standardna devijacija: 1,99		
19	201 (64,42%)	53 (16,99%)	19 (6,09%)	15 (4,81%)	14 (4,49%)	3 (0,96%)	7 (2,24%)
	Prosječna ocjena: 1,80				Standardna devijacija: 1,41		
20	39 (12,50%)	47 (15,06%)	54 (17,31%)	42 (13,46%)	44 (14,10%)	43 (13,78%)	43 (13,78%)
	Prosječna ocjena: 3,98				Standardna devijacija: 1,96		
21	75 (24,04%)	48 (15,38%)	43 (13,78%)	28 (8,97%)	39 (12,50%)	34 (10,90%)	45 (14,42%)
	Prosječna ocjena: 3,61				Standardna devijacija: 2,15		
22	16 (5,13%)	17 (5,45%)	42 (13,46%)	37 (11,86%)	39 (12,50%)	50 (16,03%)	111 (35,58%)
	Prosječna ocjena: 5,12				Standardna devijacija: 1,88		
23	8 (2,56%)	26 (8,33%)	31 (9,94%)	33 (10,58%)	57 (18,27%)	54 (17,31%)	103 (33,01%)
	Prosječna ocjena: 5,18				Standardna devijacija: 1,77		
24	7 (2,24%)	11 (3,53%)	31 (9,94%)	34 (10,90%)	34 (10,90%)	63 (20,19%)	132 (42,31%)
	Prosječna ocjena: 5,54				Standardna devijacija: 1,67		

Tablica 4.8.5.1c. Frekvencije odgovora na pojedinačne tvrdnje/čestice uz prikaz prosječne ocjene i standardne devijacije (Izvor: Autor M.A.)

Tvrđnja / Čestica	Uopće se ne odnosi na mene	Odnosi se ne mene u manjoj mjeri	Odnosi se ne mene u manjoj mjeri	Djelomično se odnosi na mene	Odnosi se na mene u većoj mjeri	Odnosi se na mene u većoj mjeri	U potpunosti se odnosi na mene
	1	2	3	4	5	6	7
25	18 (5,77%)	24 (7,69%)	38 (12,18%)	43 (13,78%)	48 (15,38%)	57 (18,27%)	84 (26,92%)
	Prosječna ocjena: 4,88				Standardna devijacija: 1,87		
26	223 (71,47%)	39 (12,50%)	20 (6,41%)	10 (3,21%)	9 (2,88%)	5 (1,60%)	6 (1,92%)
	Prosječna ocjena: 1,66				Standardna devijacija: 1,34		
27	21 (6,73%)	40 (12,82%)	44 (14,10%)	44 (14,10%)	50 (16,03%)	45 (14,42%)	68 (21,79%)
	Prosječna ocjena: 4,50				Standardna devijacija: 1,92		
28	23 (7,37%)	36 (11,54%)	46 (14,74%)	25 (8,01%)	36 (11,54%)	42 (13,46%)	104 (33,33%)
	Prosječna ocjena: 4,79				Standardna devijacija: 2,08		

Tablica 4.8.5.1d. Frekvencije odgovora na pojedinačne tvrdnje/čestice uz prikaz prosječne ocjene i standardne devijacije (Izvor: Autor M.A.)

Na tvrdnju br. 24 najveći broj sudionika N=132 (42,31%) odgovorio je da se ta tvrdnja u potpunosti odnosi na njih. Tvrđnja br. 24 ujedno ima i najvišu prosječnu ocjenu od 5,54 (uz standardnu devijaciju 1,67) što se može interpretirati da se navedena tvrdnja u najvećoj mjeri odnosi na sudionike, odnosno da sudionici u najvećoj mjeri pohađaju fakultet jer vjeruju da će nekoliko dodatnih godina edukacije poboljšati njihove radne kompetencije. Tvrđnja br. 24 jedna je od četiri čestice koji tvore podljestvicu ekstrinzične motivacije u području identifikacijske regulacije.

Na tvrdnju br. 26 najveći broj sudionika N=223 (71,47%) odgovorio je da se ta tvrdnja uopće ne odnosi na njih. Tvrđnja br. 26 ujedno ima i najnižu prosječnu ocjenu od 1,66 (uz standardnu devijaciju 1,34), što se može interpretirati da se ta tvrdnja u najvećoj mjeri ne odnosi na sudionike, odnosno da sudionici u najmanjoj mjeri ne znaju zašto idu na fakultet, te ne mogu shvatiti što rade na fakultetu. Tvrđnja br. 26 jedan je od četiri čimbenika koji tvore amotivacijsku podljestvicu, odnosno skupinu tvrdnji kojima se procjenjuje izostanak motivacije kod studenata.

Ljestvica se sastoji od 28 čestica, a četiri čestice prema posebnom ključu formiraju jednu podljestvicu. Najniži rezultat na svakoj čestici je 1, a najviši 7. Rezultati čestica koje formiraju podljestvicu se zbrajaju te se tako dobiva i ukupni rezultat podljestvice prema čemu minimalni rezultat na svakoj podljestvici iznosi 4, a maksimalni 28.

Prema definiranim podljestvicama u ukupnom uzorku najniža aritmetička sredina zabilježena je na podljestvici amotivacije (7,80 uz standardnu devijaciju 4,85), a slijedi ekstrinzična motivacija u području introjicirane regulacije (17,07 uz standardnu devijaciju 7,10), intrinzična motivacija prema stimulaciji (17,53 uz standardnu devijaciju 6,74), intrinzična motivacija prema postignuću (17,79 uz standardnu devijaciju 6,87), ekstrinzična motivacija u području vanjske regulacije (18,93 uz standardnu devijaciju 6,44), te intrinzična motivacija prema znanju (20,18 uz standardnu devijaciju 6,28). Najviša aritmetička sredina zabilježena je na podljestvici ekstrinzične motivacija u području identifikacijske regulacije (21,24 uz standardnu devijaciju 6,03).

Podljestvica	Min	Max	Aritmetička sredina	Standardna devijacija
IM prema znanju	4	28	20,18	6,28
IM prema postignuću	4	28	17,79	6,87
IM prema stimulaciji	4	28	17,53	6,74
EM vanjska regulacija	4	28	18,93	6,44
EM Introjicirana regulacija	4	28	17,07	7,10
<u>EM Identifikacijska regulacija</u>	4	28	<u>21,24</u>	6,03
<u>Amotivacija</u>	4	28	<u>7,80</u>	4,85

Tablica 4.8.5.2. Rezultati ukupnog uzorka prema definiranim podljestvicama

(Izvor: Autor M.A.)

Na uzorku preddiplomskih studenata (N=160) najniža aritmetička sredina postignuta je na tvrdnji br. 26 *Ne znam zašto idem na fakultet, ne mogu shvatiti što radim na fakultetu* (1,67 uz standardnu devijaciju 1,60), baš kao i na uzorku diplomskih studenata (N=138) gdje aritmetička sredina iznosi 1,67 (uz standardnu devijaciju 1,27).

Najviša aritmetička sredina među preddiplomskim i diplomskim studentima postignuta je također na istoj čestici, i to na tvrdnji br. 24 *Idem na fakultet zbog toga što vjerujem da će nekoliko dodatnih godina edukacije poboljšati moje radne kompetencije*. Aritmetička sredina preddiplomskih studenata iznosi 5,68 (uz standardnu devijaciju 1,60), dok je aritmetička sredina kod diplomskih studenata 5,38 (uz standardnu devijaciju 1,76).

Rezultati Kolmogorov-Smirnovljevog testa pokazali su da sve distribucije na oba uzorka (i studenti preddiplomskih i diplomskih studija) značajno odstupaju od normalne ($p < 0,001$) što je i vidljivo iz rezultata koji su prikazani u tablicama 4.8.5.3a. i 4.8.5.3b..

Tvrđnja / Čestica	Razina studija	Min	Max	Aritmetička sredina	SD	K-S	df	p K-S
1	Preddiplomski	1	7	3,85	2,24	0,148	160	<0,001
	Diplomski	1	7	3,63	2,14	0,160	138	<0,001
2	Preddiplomski	1	7	5,14	1,68	0,184	160	<0,001
	Diplomski	1	7	4,63	1,86	0,168	138	<0,001
3	Preddiplomski	1	7	5,46	1,73	0,244	160	<0,001
	Diplomski	1	7	4,86	1,83	0,182	138	<0,001
4	Preddiplomski	1	7	4,49	1,87	0,169	160	<0,001
	Diplomski	1	7	4,17	1,86	0,164	138	<0,001
5	Preddiplomski	1	7	1,91	1,48	0,329	160	<0,001
	Diplomski	1	7	2,11	1,61	0,298	138	<0,001
6	Preddiplomski	1	7	4,79	1,88	0,191	160	<0,001
	Diplomski	1	7	4,26	2,08	0,182	138	<0,001
7	Preddiplomski	1	7	4,62	2,02	0,160	160	<0,001
	Diplomski	1	7	4,07	2,26	0,153	138	<0,001
8	Preddiplomski	1	7	5,22	1,74	0,217	160	<0,001
	Diplomski	1	7	4,78	2,06	0,194	138	<0,001
9	Preddiplomski	1	7	5,19	1,69	0,196	160	<0,001
	Diplomski	1	7	4,62	2,06	0,161	138	<0,001
10	Preddiplomski	1	7	5,46	1,60	0,213	160	<0,001
	Diplomski	1	7	4,90	2,04	0,198	138	<0,001
11	Preddiplomski	1	7	4,38	1,95	0,135	160	<0,001
	Diplomski	1	7	3,91	1,97	0,141	138	<0,001
12	Preddiplomski	1	7	2,34	1,76	0,296	160	<0,001
	Diplomski	1	7	2,29	1,65	0,273	138	<0,001
13	Preddiplomski	1	7	4,98	1,89	0,194	160	<0,001
	Diplomski	1	7	4,51	2,02	0,175	138	<0,001

Tablica 4.8.5.3a. Razlike između aritmetičkih sredina preddiplomskih i diplomskih studenata uz prikaz rezultata K-S testa (Izvor: Autor M.A)

Tvrđnja / Čestica	Razina studija	Min	Max	Aritmetička sredina	SD	K-S	df	p K-S
14	Preddiplomski	1	7	4,63	1,96	0,176	160	<0,001
	Diplomski	1	7	3,90	2,12	0,171	138	<0,001
15	Preddiplomski	1	7	5,31	1,76	0,201	160	<0,001
	Diplomski	1	7	4,76	2,00	0,187	138	<0,001
16	Preddiplomski	1	7	5,48	1,64	0,217	160	<0,001
	Diplomski	1	7	4,91	1,87	0,176	138	<0,001
17	Preddiplomski	1	7	5,57	1,64	0,228	160	<0,001
	Diplomski	1	7	4,96	1,88	0,188	138	<0,001
18	Preddiplomski	1	7	4,31	1,97	0,149	160	<0,001
	Diplomski	1	7	3,96	2,02	0,152	138	<0,001
19	Preddiplomski	1	7	1,79	1,48	0,372	160	<0,001
	Diplomski	1	7	1,84	1,38	0,345	138	<0,001
20	Preddiplomski	1	7	4,14	1,91	0,137	160	<0,001
	Diplomski	1	7	3,81	2,02	0,149	138	<0,001
21	Preddiplomski	1	7	3,67	2,09	0,142	160	<0,001
	Diplomski	1	7	3,49	2,21	0,206	138	<0,001
22	Preddiplomski	1	7	5,39	1,67	0,214	160	<0,001
	Diplomski	1	7	4,86	2,06	0,195	138	<0,001
23	Preddiplomski	1	7	5,39	1,65	0,192	160	<0,001
	Diplomski	1	7	4,98	1,87	0,172	138	<0,001
24	Preddiplomski	1	7	5,56	1,60	0,242	160	<0,001
	Diplomski	1	7	5,38	1,76	0,224	138	<0,001
25	Preddiplomski	1	7	5,07	1,81	0,172	160	<0,001
	Diplomski	1	7	4,72	1,93	0,196	138	<0,001
26	Preddiplomski	1	7	1,67	1,42	0,406	160	<0,001
	Diplomski	1	7	1,67	1,27	0,396	138	<0,001
27	Preddiplomski	1	7	4,67	1,88	0,155	160	<0,001
	Diplomski	1	7	4,33	1,99	0,155	138	<0,001
28	Preddiplomski	1	7	4,93	2,09	0,221	160	<0,001
	Diplomski	1	7	4,59	2,06	0,190	138	<0,001

Tablica 4.8.5.3b. Razlike između aritmetičkih sredina preddiplomskih i diplomskih studenata uz prikaz rezultata K-S testa (Izvor: Autor M.A)

S obzirom na to da distribucije odstupaju od normalne, za daljnje utvrđivanje razlika između preddiplomskih i diplomskih studenata prema pojedinim česticama korišten je neparametrijski Mann-Whitney U test. Rezultati su pokazali da postoji statistički značajna razlika između sudionika na česticama br. 2, 3, 6, 7, 9, 10, 11, 13, 14, 15, 16 i 17. Na svim navedenim česticama studenti preddiplomskih studija pokazuju u prosjeku statistički značajno više rezultate u odnosu na studente diplomskih studija. Navedene tvrdnje su sljedeće:

- Idem na fakultet zato što doživljavam ugodu i zadovoljstvo dok učim nove stvari ($p=0,017$)
- Idem na fakultet zato što mislim da će mi akademsko obrazovanje pomoći da se bolje pripremim za karijeru koju sam odabrao/la ($p=0,003$)
- Idem na fakultet zbog užitka kojeg doživim kada nadmašujem samoga sebe u svom studiranju ($p=0,032$)
- Idem na fakultet kako bi dokazao/la sebi da sam sposoban/na završiti fakultet ($p=0,039$)
- Idem na fakultet zbog užitka kojeg doživim kada otkrijem nove stvari koje nisu nikad prije videne ($p=0,031$)
- Idem na fakultet zato što će mi to u konačnici omogućiti ulazak na tržište rada u području koje mi se sviđa ($p=0,038$)
- Idem na fakultet zbog užitka kojeg doživim kada čitam radove zanimljivih autora ($p=0,041$)
- Idem na fakultet zbog užitka kojeg doživim kada nadmašujem samoga sebe u svojim osobnim postignućima ($p=0,049$)
- Idem na fakultet zbog činjenice da se osjećam važno kada uspijem na fakultetu ($p=0,003$)
- Idem na fakultet zbog toga što želim imati „dobar život“ kasnije ($p=0,024$)
- Idem na fakultet zbog zadovoljstva kojeg doživim kada proširujem svoja znanja o temama koje me privlače ($p=0,010$)
- Idem na fakultet zato što će mi to pomoći napraviti bolji izbor u pogledu moje profesionalne orijentacije ($p=0,006$)

Rezultati Mann-Whitney U testa prema pojedinim tvrdnjama između preddiplomskih i diplomskih studenata prikazani su u tablicama 4.8.5.4a. i 4.8.5.4b..

Tvrđnja / (čestica)	Razina studijskog programa	Prosječni rang	Suma rangova	Mann-Whitney U	Z	p
Tvrđnja 1	Preddiplomski studij	153,12	24499,00	10461,000	-0,792	0,429
	Diplomski studij	145,30	20052,00			
<u>Tvrđnja 2</u>	Preddiplomski studij	160,32	25651,50	9308,500	-2,377	<u>0,017</u>
	Diplomski studij	136,95	18899,50			
<u>Tvrđnja 3</u>	Preddiplomski studij	163,03	26084,50	8875,500	-3,008	<u>0,003</u>
	Diplomski studij	133,82	18466,50			
Tvrđnja 4	Preddiplomski studij	156,50	25039,50	9920,500	-1,529	0,126
	Diplomski studij	141,39	19511,50			
Tvrđnja 5	Preddiplomski studij	144,77	23163,50	10283,500	-1,138	0,255
	Diplomski studij	154,98	21387,50			
<u>Tvrđnja 6</u>	Preddiplomski studij	159,33	25493,00	9467,000	-2,151	<u>0,032</u>
	Diplomski studij	138,10	19058,00			
<u>Tvrđnja 7</u>	Preddiplomski studij	158,94	25431,00	9529,000	-2,067	<u>0,039</u>
	Diplomski studij	138,55	19120,00			
Tvrđnja 8	Preddiplomski studij	156,37	25019,00	9941,000	-1,517	0,129
	Diplomski studij	141,54	19532,00			
<u>Tvrđnja 9</u>	Preddiplomski studij	159,32	25491,50	9468,500	-2,161	<u>0,031</u>
	Diplomski studij	138,11	19059,50			
<u>Tvrđnja 10</u>	Preddiplomski studij	158,84	25414,50	9545,500	-2,077	<u>0,038</u>
	Diplomski studij	138,67	19136,50			
<u>Tvrđnja 11</u>	Preddiplomski studij	158,88	25420,00	9540,000	-2,045	<u>0,041</u>
	Diplomski studij	138,63	19131,00			
Tvrđnja 12	Preddiplomski studij	147,81	23649,00	10769,000	-0,389	0,697
	Diplomski studij	151,46	20902,00			
<u>Tvrđnja 13</u>	Preddiplomski studij	158,48	25357,50	9602,500	-1,972	<u>0,049</u>
	Diplomski studij	139,08	19193,50			
<u>Tvrđnja 14</u>	Preddiplomski studij	162,99	26078,50	9979,500	-2,945	<u>0,003</u>
	Diplomski studij	133,86	18472,50			
<u>Tvrđnja 15</u>	Preddiplomski studij	159,69	25551,00	9409,000	-2,258	<u>0,024</u>
	Diplomski studij	137,68	19000,00			
<u>Tvrđnja 16</u>	Preddiplomski studij	161,10	25775,50	9184,500	-2,574	<u>0,010</u>
	Diplomski studij	136,05	18775,50			
<u>Tvrđnja 17</u>	Preddiplomski studij	161,90	25904,00	9056,000	-2,764	<u>0,006</u>
	Diplomski studij	135,12	18647,00			
Tvrđnja 18	Preddiplomski studij	156,41	25025,00	9935,000	-1,507	0,132
	Diplomski studij	141,49	19526,00			
Tvrđnja 19	Preddiplomski studij	146,05	23368,00	10488,000	-0,873	0,383
	Diplomski studij	153,50	21183,00			

Tablica 4.8.5.4a. Razlike u pojedinim tvrdnjama između preddiplomskih i diplomskih studenata:

Mann-Whitney U test (Izvor: Autor M.A.)

Tvrđnja / (čestica)	Razina studijskog programa	Prosječni rang	Suma rangova	Mann-Whitney U	Z	p
Tvrđnja 20	Preddiplomski studij	156,20	24991,50	9968,500	-1,460	0,144
	Diplomski studij	141,74	19559,50			
Tvrđnja 21	Preddiplomski studij	152,73	24436,00	10524,000	-0,705	0,481
	Diplomski studij	145,76	20115,00			
Tvrđnja 22	Preddiplomski studij	158,30	25327,50	9632,500	-1,954	0,051
	Diplomski studij	139,30	19223,50			
Tvrđnja 23	Preddiplomski studij	157,39	25183,00	9777,000	-1,748	0,080
	Diplomski studij	140,35	19368,00			
Tvrđnja 24	Preddiplomski studij	155,56	24889,50	10070,500	-1,368	0,171
	Diplomski studij	142,47	19661,50			
Tvrđnja 25	Preddiplomski studij	156,62	25059,00	9901,000	-1,564	0,118
	Diplomski studij	141,25	19492,00			
Tvrđnja 26	Preddiplomski studij	147,59	23615,00	10735,000	-0,515	0,607
	Diplomski studij	151,71	20936,00			
Tvrđnja 27	Preddiplomski studij	156,13	24980,50	9979,500	-1,449	0,147
	Diplomski studij	141,82	19570,50			
Tvrđnja 28	Preddiplomski studij	155,41	24865,50	10094,500	-1,305	0,192
	Diplomski studij	142,65	19685,50			

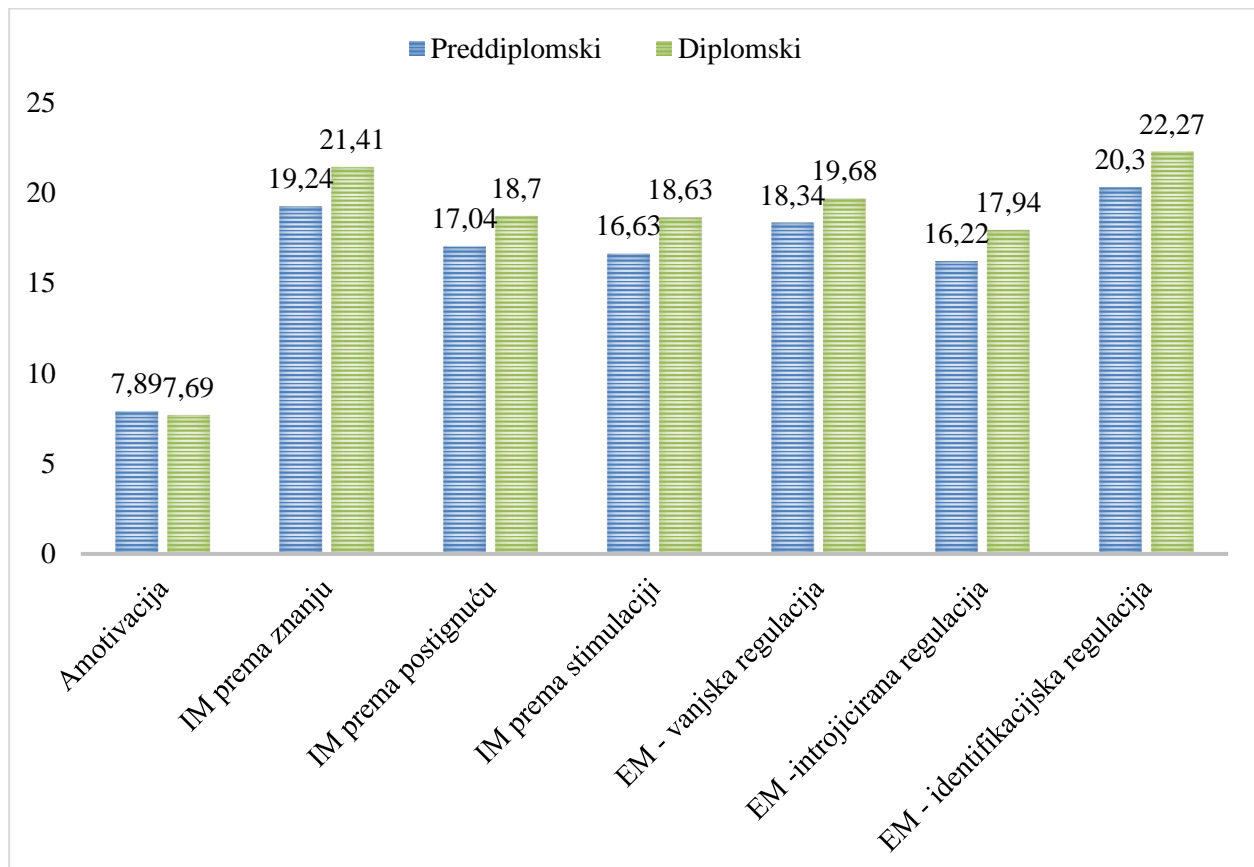
Tablica 4.8.5.4b. Razlike u pojedinim tvrdnjama između preddiplomskih i diplomskih studenata: Mann-Whitney U test (Izvor: Autor M.A.)

Prije utvrđivanja razlika između definiranih podljestvica među studentima preddiplomskih i diplomskih studija učinjen je Kolmogorov-Smirnov test koji je pokazao da na oba uzorka postoji statistički značajno odstupanje od normalne distribucije i to na svim podljestvicama ($p < 0,01$). S obzirom na distribuciju koja odstupa od normalne, za daljnju statističku analizu korišten je Mann-Whitney U test.

Sudionici koji studiraju na preddiplomskoj razini pokazali su višu razinu amotivacije u odnosu na sudionike koji studiraju na diplomskoj razini, dok su sudionici na diplomskoj razini pokazali višu razinu i intrinzične i ekstrinzične motivacije, na svim podljestvicama. Međutim, nisu sve razlike i statistički značajne. Rezultati prema pojedinim podljestvicama prikazani su u tablici 4.8.5.5. i u grafikonu 4.8.5.1.

Podljestvica	Preddiplomski (N=160)	Diplomski (N=138)
Amotivacija	7,89 (4,72)	7,69 (5,11)
<u>IM – znanje</u>	<u>19,24 (6,48)</u>	<u>21,41 (5,83)</u>
<u>IM – postignuće</u>	<u>17,04 (6,95)</u>	<u>18,70 (6,74)</u>
<u>IM - stimulacija</u>	<u>16,63 (6,66)</u>	<u>18,63 (6,74)</u>
EM – vanjska regulacija	18,34 (6,82)	19,68 (5,96)
<u>EM – introjicirana regulacija</u>	<u>16,22 (7,12)</u>	<u>17,94 (6,99)</u>
<u>EM – identifikacijska regulacija</u>	<u>20,30 (6,25)</u>	<u>22,27 (5,69)</u>

Tablica 4.8.5.5. Aritmetičke sredine (i standardne devijacije) sudionika podijeljenih prema razini studija (Izvor: Autor M.A.)

Grafikon 4.8.5.1. Rezultati prema pojedinim podljestvicama s obzirom na razinu studija sudionika (Izvor: Autor M.A.)

Sudionici koji studiraju na diplomskom studiju pokazali su statistički značajno višu razinu intrinzične motivacije prema znanju ($p=0,004$), intrinzične motivacije prema postignuću ($p=0,045$), kao i intrinzične motivacije prema stimulaciji ($p=0,009$). Osim na svim podljestvicama intrinzične motivacije, sudionici koji studiraju na diplomskom studiju pokazali su i statistički

značajno višu razinu ekstrinzične motivacije u području introjicirane regulacije ($p=0,042$), te ekstrinzične motivacije u području identifikacijske regulacije ($p=0,004$).

Sudionici na diplomskom studiju pokazali su i višu razinu ekstrinzične motivacije u području vanjske regulacije u odnosu na sudionike preddiplomskog studija, dok su sudionici preddiplomskog studija pokazali višu razinu amotivacije u odnosu na sudionike na diplomskom studiju, no navedene razlike nisu statistički značajne.

	Razina studija	Prosječni rang	Suma rangova	Mann-Whitney U	Z	p
Amotivacija	Preddiplomski	153,25	24519,50	10440,500	-0,832	0,406
	Diplomski	145,16	20031,50			
<u>IM - znanje</u>	Preddiplomski	136,02	21762,50	8882,500	-2,915	<u>0,004</u>
	Diplomski	165,13	22788,50			
<u>IM - postignuće</u>	Preddiplomski	140,21	22433,00	9553,000	-2,007	<u>0,045</u>
	Diplomski	160,28	22118,00			
<u>IM - stimulacija</u>	Preddiplomski	137,37	21978,50	9098,500	-2,621	<u>0,009</u>
	Diplomski	163,57	22572,50			
EM - vanjska regulacija	Preddiplomski	141,92	22706,50	9826,500	-1,639	0,101
	Diplomski	158,29	21844,50			
<u>EM - introjicirana regulacija</u>	Preddiplomski	140,08	22412,50	9532,500	-2,035	<u>0,042</u>
	Diplomski	160,42	22138,50			
<u>EM – identifikacijska regulacija</u>	Preddiplomski	136,33	21812,50	8932,500	-2,852	<u>0,004</u>
	Diplomski	164,77	22738,50			

Tablica 4.8.5.6. Rezultati Mann-Whitney U testa pri testiranju razlika između preddiplomskih i diplomskih studenata (Izvor: Autor M.A.)

Kod usporedbe rezultata s obzirom na spol sudionika prema pojedinim podljestvicama prvo je proveden Kolmogorov-Smirnov test kako bi se utvrdilo odstupaju li distribucija dobivenih rezultata od normalne. Kod uzorka ženskog spola distribucija odstupaju od normalne na svim podljestvicama, dok je kod sudionika muškog spola distribucija na pojedinim podljestvicama normalna, a na pojedinim također odstupaju od normalne. Iz navedenih razloga za daljnju statističku analizu korišten je neparametrijski Mann-Whitney U test.

Podljestvica	Spol	K-S	df	p
Amotivacija	Muško	0,220	31	<0,001
	Žensko	0,217	281	<0,001
IM - znanje	Muško	0,259	31	<0,001
	Žensko	0,120	281	<0,001
IM - postignuće	Muško	0,088	31	0,200
	Žensko	0,096	281	<0,001
IM - stimulacija	Muško	0,135	31	0,162
	Žensko	0,090	281	<0,001
EM - vanjska regulacija	Muško	0,108	31	0,200
	Žensko	0,122	281	<0,001
EM - introjicirana regulacija	Muško	0,103	31	0,200
	Žensko	0,093	281	<0,001
EM - identifikacijska regulacija	Muško	0,282	31	<0,001
	Žensko	0,128	281	<0,001

Tablica 4.8.5.7. K-S test distribucije podataka s obzirom na spol sudionika

(Izvor: Autor M.A.)

Podljestvica	Muškarci (N= 31)	Žene (N=281)
Amotivacija	7,55 (4,59)	7,83 (4,89)
<u>IM – znanje</u>	<u>22,90 (5,32)</u>	<u>19,87 (6,33)</u>
IM – postignuće	20,10 (5,52)	17,53 (6,97)
<u>IM - stimulacija</u>	<u>20,71 (5,92)</u>	<u>17,18 (6,75)</u>
EM – vanjska regulacija	20,10 (5,61)	18,80 (6,53)
<u>EM – introjicirana regulacija</u>	<u>19,71 (6,29)</u>	<u>16,78 (7,15)</u>
EM – identifikacijska regulacija	23,10 (5,42)	21,04 (6,08)

Tablica 4.8.5.8. Aritmetičke sredine (i standardne devijacije) sudionika podijeljenih prema spolu

(Izvor: Autor M.A.)

Sudionici muškog spola pokazuju statistički značajno ($p=0,009$) višu razinu intrinzične motivacije prema znanju u odnosu na sudionike ženskog spola. Sudionici muškog spola pokazuju i statistički značajno višu razinu intrinzične motivacije prema stimulaciji ($p=0,006$), te statistički značajno ($p=0,030$) višu razinu ekstrinzične motivacije u području introjicirane regulacije.

Sudionici muškog spola pokazuju i višu razinu intrinzične motivacije prema postignuću, te više razine ekstrinzične motivacije u područjima vanjske i identifikacijske regulacije u odnosu na ženski spol, no te razlike nisu statistički značajne.

Sudionici ženskog spola pokazuju višu razinu amotivacije (odnosno izostanka motivacije) u odnosu na sudionike muškog spola, no ta razlika također nije statistički značajna.

	Spol	Prosječni rang	Suma rangova	Mann-Whitney U	Z	p
Amotivacija	Muško	158,26	4906,00	4301,000	-0,117	0,907
	Žensko	156,31	43922,00			
<u>IM - znanje</u>	Muško	196,53	6092,50	3114,500	-2,609	<u>0,009</u>
	Žensko	152,08	42735,50			
IM - postignuće	Muško	185,03	5736,00	3471,000	-1,858	0,063
	Žensko	153,35	43092,00			
<u>IM - stimulacija</u>	Muško	198,94	6167,00	3040,000	-2,763	<u>0,006</u>
	Žensko	151,82	42661,00			
EM - vanjska regulacija	Muško	172,24	5339,50	3867,500	-1,025	0,305
	Žensko	154,76	43488,50			
<u>EM - introjicirana regulacija</u>	Muško	189,74	5882,00	3325,000	-2,164	<u>0,030</u>
	Žensko	152,83	42946,00			
EM - identifikacijska regulacija	Muško	184,23	5711,00	3496,000	-1,810	0,070
	Žensko	153,44	43117,00			

Tablica 4.8.5.9. Rezultati testiranja razlika s obzirom na spol sudionika: Mann-Whitney U test

(Izvor: Autor M.A.)

4.8.6. Provjeravanje hipoteza

H1: Sudionici koji studiraju na preddiplomskoj razini pokazuju statistički značajno veći interes prema pohađanju specijalizacije u odnosu na sudionike koji studiraju na diplomskoj razini

H1 hipoteza je odbačena jer je X^2 testom utvrđeno da nema statistički značajne razlike između preddiplomskih i diplomskih studija, iako je interes prema pohađanju specijalizacije iskazalo 81,88% sudionika koji studiraju na preddiplomskom studiju, te 85,51% sudionika na diplomskom studiju.

H2: Postoji statistički značajna razlika pri planiranju promjene radnog mjesta po završetku trenutnog studiranja s obzirom na oblik rada sudionika

H2 hipoteza potvrđena je X^2 testom, te je dokazano da postoji statistički značajna razlika pri planiranju promjene radnog mjesta po završetku trenutnog studiranja s obzirom na oblik rada sudionika. Radno mjesto promijenilo bi 33,33% sudionika koji rade u jutarnjim i/ili popodnevnim smjenama, 42,86% sudionika koji rade u smjenama ili turnusima, te samo 9,09% sudionika koji rade 24-satna dežurstva ili jutarnjim radom u kombinaciji s 24-satnim dežurstvima

H3: Ne postoji statistički značajna razlika pri planiranju promijene radnog mjesta po završetku trenutnog studija s obzirom na razinu studija sudionika

H3 hipoteza potvrđena je X^2 testom kojim je utvrđeno da nema statistički značajne razlike u planiranju promjene radnog mjesta po završetku trenutnog studija s obzirom na razinu studija na kojoj sudionici trenutno studiraju.

H4: Ne postoji statistički značajna razlika u planiranju napuštanja RH po završetku trenutnog studija s obzirom na dob sudionika

H4 hipoteza potvrđena je X^2 testom kojim je utvrđeno da ne postoji statistički značajna razlika u planiranju napuštanja RH po završetku trenutnog studija s obzirom na dob sudionika.

H5: Postoji statistički značajna razlika pri planiranju napuštanja RH po završetku trenutnog studija s obzirom na broj djece sudionika

H5 hipoteza je odbačena jer je X^2 testom potvrđeno da nema statistički značajne razlike pri planiranju napuštanja RH po završetku trenutnog studija s obzirom na broj djece sudionika.

H6: Nema statistički značajne razlike između pojedinih vrsta motivacije s obzirom na spol sudionika

H6 hipoteza je odbačena jer je Mann-Whitney U testom utvrđeno da postoje razlike između sudionika muškog i ženskog spola pri čemu su sudionici muškog spola pokazali statistički značajno višu razinu intrinzične motivacije prema znanju i prema stimulaciji, te višu razinu ekstrinzične motivacije u području introjicirane regulacije.

H7: Sudionici koji studiraju na preddiplomskoj razini pokazuju statistički značajno višu razinu ekstrinzične motivacije u području vanjske regulacije u odnosu na sudionike koji studiraju na diplomskoj razini

H7 hipoteza je odbačena jer je Mann-Whitney U testom utvrđeno da ne postoji statistički značajna razlika ekstrinzične motivacije u području vanjske regulacije između sudionika na preddiplomskoj i diplomskoj razini.

H8: Sudionici koji studiraju na diplomskoj razini pokazuju statistički značajno višu razinu intrinzične motivacije prema znanju u odnosu na sudionike koji studiraju na preddiplomskoj razini

H8 hipoteza je potvrđena jer je Mann-Whitney U testom utvrđeno da sudionici koji studiraju na diplomskoj razini pokazuju statistički značajno višu razinu intrinzične motivacije prema znanju u odnosu na sudionike koji studiraju na preddiplomskoj razini.

4.8.7. Rasprava

Rasprava se odnosi na analizu sociodemografskih, radnih i akademskih karakteristika medicinskih sestara, njihovih namjera po završetku trenutnog studija (iskazivanje interesa prema daljnjem akademskom obrazovanju i/ili specijalističkom usavršavanju), intenciju za promjenom

radnog mjesta, te planiranje napuštanja RH. Prikazom srodnih relevantnih istraživanja, uz navedeno će se analizirati i rezultati upitnika motivacije za akademsko obrazovanje medicinskih sestara.

Na osnovu provedenog istraživanja utvrđeno je kako medicinske sestre ne poznaju dobne granice kada je u pitanju akademsko obrazovanje. U prilog tome govori podatak da najstarija medicinska sestra koja je sudjelovala u istraživanju ima 54 godine. Isto vrijedi i za druge karakteristike, pa je na osnovu dobivenog uzorka utvrđeno da se na studiranje odlučuju i medicinske sestre koje imaju djecu, obitelj, rade noćne smjene ili dežurstva, obavljaju poslove na različitim menadžerskim pozicijama, a uz sve navedeno u velikoj mjeri pokazuju i interes za nastavak formalnog obrazovanja po završetku trenutnog studiranja.

U časopisu *Nursing Economics* objavljeno je istraživanje autora N. E. Warshawsky (2014) na temu zadovoljstva poslom i planiranja promjene trenutnog radnog mjesta među medicinskim sestrama na rukovodećim radnim mjestima (medicinske sestre menadžeri). Istraživanje je provedeno elektronskim putem u SAD-u, a u njemu je sudjelovala 291 medicinska sestra. Rezultati su, između ostalog, pokazali i da 72% medicinskih sestara menadžera planira napustiti svoje trenutno radno mjesto u sljedećih pet godina. Četiri najčešća razloga iskazivanja takve namjere uključuju profesionalno sagorijevanje, planiranje promjene karijere, odlazak u mirovinu ili napredovanje. Istraživanjem je utvrđeno da je profesionalno sagorijevanje najčešći razlog planiranja promjene posla, ali i četvrti najčešći razlog među onim medicinskim sestrama menadžerima koje planiraju otići, a u isto vrijeme su i zadovoljne ili vrlo zadovoljne svojim trenutnim radnim mjestom [26].

U ovom istraživačkom radu sudjelovale su sve medicinske sestre bez obzira rade li na rukovodećem radnom mjestu ili ne, a definirano vrijeme promjene radnog mjesta je završetak studija. Od ukupnog broja medicinskih sestara, njih 35,9% izjasnilo se da planira promijeniti radno mjesto, dok preostale ne planiraju ili ne znaju da li bi promijenile radno mjesto po završetku trenutnog studija. U istraživanju je sudjelovalo između ostalih i 69 medicinskih sestara koje rade na rukovodećem radnom mjestu (medicinske sestre menadžeri), a samo se njih 23,19% izjasnilo kako planiraju promijeniti radno mjesto, dok ostatak ne planira ili ne zna da li bi promijenilo radno mjesto. Među medicinskim sestrama koje ne rade na rukovodećim radnim mjestima, njih 39,51% izjasnilo se da planira promijeniti radno mjesto. Razlika u planiranju promjene radnog mjesta s obzirom na rukovodeće radno mjesto statistički je značajna, pri čemu radno mjesto planira promijeniti manji broj medicinskih sestara koje rade na rukovodećem radnom mjestu u odnosu na medicinske sestre koje ne obnašaju rukovodeće poslove. Utvrđena je i statistički značajna razlika s obzirom na radno mjesto u zdravstvenom sustavu (medicinske sestre zaposlene u operacijskim salama uglavnom ne žele promijeniti radno mjesto), oblik rada (medicinske sestre koje rade u 24-

satnim dežurstvima uglavnom ne žele promijeniti radno mjesto), te s obzirom na radno iskustvo pri čemu medicinske sestre sa 16 i više godina radnog iskustva u manjoj mjeri planiraju promjenu radnog mjesta u odnosu na medicinske sestre s manje godina radnog iskustva. U istraživanju nisu određivani razlozi planiranja promjene radnog mjesta, a jedino što se može isključiti je odlazak u mirovinu s obzirom na to da najstariji sudionik ima 54 godine.

U istraživanju autora M. Spevan, S. Bošković i R. Kosić (2017) ispitivane su razlike u zadovoljstvu poslom između medicinskih sestara zaposlenih u operacijskim salama i na kirurškim odjelima Kliničkog bolničkog centra Rijeka. Rezultati su pokazali da medicinske sestre zaposlene u operacijskim sala pokazuju statistički značajno veći stupanj zadovoljstva u odnosu na medicinske sestre zaposlene na odjelima [27]. Rezultati ovog istraživanja govore u prilog tome da medicinske sestre zaposlene u operacijskim salama uglavnom ne žele promijeniti radno mjesto jer su zadovoljnije poslom u odnosu na medicinske sestre zaposlene na odjelima.

C. Dall'Ora i suradnici (2015) proveli su istraživanje kojem je za cilj bilo utvrditi povezanost rada u dugosatnim smjenama (12 sati i više) s profesionalnim sagorijevanjem, radnim nezadovoljstvom, nezadovoljstvom radnim rasporedom, te namjerom napuštanja trenutnog radnog mjesta. Istraživanje je provedeno u 2009. i 2010. godini, a obuhvatilo je 31 627 medicinskih sestara koje su zaposlene na bolničkim odjelima u ukupno 488 bolnica među 12 Europskih zemalja. Rezultati istraživanja su pokazali da su medicinske sestre koje rade u 12-satnim smjenama (ili duže) izloženije profesionalnom sagorijevanju, doživljavanju nezadovoljstva poslom i rasporedom rada. Također, medicinske sestre koje rade 12-satne smjene (ili duže) pokazale su i veću intenciju za napuštanje trenutnog radnog mjesta uslijed navedenog nezadovoljstva [28]. U istraživanju autora C. Phillips (2020) koje je objavljeno u časopisu *International Journal of Evidence-Based Healthcare* sudjelovale su medicinske sestre zaposlene na akutnim kirurškim odjelima dviju manjih sveučilišnih bolnica u SAD-u. Cilj istraživanja bio je utvrditi povezanost između percepcije radnog opterećenja, profesionalnog sagorijevanja i intencije napuštanja radnog mjesta. Rezultati su pokazali da 43% sudionika planira napustiti trenutno radno mjesto, od kojih se 52% izjasnilo kako to planira napraviti u sljedećih 12 mjeseci. Statistički je utvrđeno kako je percepcija visoke razine radnog opterećenja prediktor intencije medicinskih sestara za napuštanje trenutnog radnog mjesta, što se nije pokazalo i u slučaju profesionalnog sagorijevanja. Iznenadujuće je kako nema statističke značajnosti u namjeri napuštanja radnog mjesta medicinskih sestara kada je u pitanju profesionalno sagorijevanje [29]. Usporedbom različitih istraživanja evidentno je kako na intenciju medicinskih sestara prema promjeni radnog mjesta mogu utjecati različiti faktori. Provedenim istraživanjem dobiveni su relevantni podaci iz kojih proizlazi potreba za daljnjim istraživanjima kako bi se utvrdilo planiraju li medicinske sestre promjenu radnog mjesta po završetku studija zbog loših radnih uvjeta ili zbog napredovanja u vlastitom profesionalnom

životu, te jesu li medicinske sestre koje ne žele promijeniti radno mjesto ujedno i zadovoljnije poslom, manje izložene stresu ili profesionalnom sagorijevanju.

Kada je riječ o promjeni radnog mjesta u kontekstu napuštanja RH, te zapošljavanja u zemljama EU-a ili trećim zemljama, provedenim istraživanjem utvrđeno je kako samo 5,77% medicinskih sestara planira napustiti RH po završetku trenutnog studija, dok 66,99% medicinskih sestara ne planira, a 27,24% ne zna hoće li po završetku trenutnog studija napustiti RH. Pretraživanjem literature i statističkih podataka o iseljavanju medicinskih sestara iz RH nisu pronađeni konkretni podaci o navedenom problemu.

Prema podacima Državnog zavoda za statistiku, u 2020. godini u inozemstvo se odselilo ukupno 34 046 osoba iz RH, a najpopularnija zemlja za iseljenje bila je Njemačka u koju se odselilo 34,2% od ukupnog broja iseljenih iz RH [30]. Jedan od podataka pokazuje kako je broj medicinskih sestara iz RH, koji je podnio zahtjev za priznavanje diplome u Njemačkoj između 2014. i 2018. godine, narastao s 270 na 380 godišnje [31]. Točni podaci o broju medicinskih sestara koje na godišnjoj razini napuštaju RH nisu pronađeni, a medicinske sestre osim u Njemačku, iseljavaju se i u druge zemlje. Medicinske sestre mogu se u drugim zemljama zaposliti i na radnom mjestu medicinskog asistenta (za što nije potrebna nostrificirana diploma) tako da i podatak iz 2018. godine o 380 zahtjeva za priznavanje diploma ne pokazuje točan broj iseljenih medicinskih sestara.

U časopisu Psiholojske teme objavljeno je istraživanje autora M. P. Levpušček i A. Podlesek (2019) na temu povezanosti motivacije za akademsko obrazovanje, zadovoljenja psiholoških potreba u obrazovanju i zadovoljstva studenata studijem. Istraživanje je provedeno na Sveučilištu u Ljubljani, a sudionici su bili studenti diplomskih studija iz područja društvenih, humanističkih, prirodnih i tehničkih znanosti. Rezultati ukazuju na to da su studenti na svim podljestvicama intrinzične i ekstrinzične motivacije pokazali višu razinu motivacije od teorijskog prosjeka, uz nisku razinu amotivacije. Prema pojedinim podljestvicama, studenti su najviše rezultate postigli u području identifikacijske regulacije i intrinzične motivacije prema znanju što ukazuje na to da su studenti imali veliki interes za svoj studij, te dobro oblikovan cilj stjecanja znanja u tijeku samog studiranja. Prvi sljedeći najviši rezultat postignut je na podljestvici ekstrinzične motivacije u području vanjske regulacije koji spada u vrstu motivacije koja je najmanje autonomna. Navedeno upućuje da su studenti u isto vrijeme, u određenoj mjeri motivirani i vanjskim motivima te percipiraju svoj studij kao put do dobrog financijskog života i prestižnijeg radnog mjesta [32]. Na osnovi provedenog istraživanja utvrđena su izrazita podudaranja s prethodno navedenim istraživanjem. Izvanredni studenti studija sestrinstva u RH također su pokazali rezultate više od teorijskog prosjeka svih intrinzičnih i ekstrinzičnih podljestvica motivacije, te izrazito nisku razinu amotivacije. Promatrajući prema pojedinim podljestvicama, najviši rezultati postignuti su u

području identifikacijske regulacije, a slijede intrinzična motivacija prema znanju, te ekstrinzična motivacija u području vanjske regulacije. Identifikacijska regulacija i intrinzična motivacija prema znanju dio su autonomne motivacije koju neki autori nazivaju i „motivacijom visoke kvalitete“. Također, intrinzična motivacija i identifikacijska regulacija predstavljaju ponašanje koje je u visokoj mjeri samoodređujuće. Stoga se može zaključiti kako medicinske sestre uz rad i studiraju jer je to prvenstveno dio njihovog (profesionalnog) identiteta, te žele steći nova znanja.

Istraživanje objavljeno u časopisu Croatia Journal of Education autora M. Koludrović i I. Reić Ercegovac (2015) također je ispitalo motivaciju za akademskim obrazovanjem, ali kod preddiplomskih i diplomskih studenata na Filozofskom fakultetu Sveučilišta u Splitu. Rezultati ukazuju na to da su studenti diplomskih studija pokazali značajno višu razinu intrinzične motivacije u usporedbi sa studentima preddiplomskih studija, dok su studenti preddiplomskih studija pokazali značajno višu razinu ekstrinzične motivacije u području vanjske regulacije u usporedbi sa studentima diplomskih studija [23].

Medicinske sestre koje studiraju na diplomskim studijama su u ovom istraživanju također pokazale značajno višu razinu intrinzične motivacije (na sve tri podljestvice) u odnosu na medicinske sestre koje studiraju na preddiplomskim studijama. Osim više razine intrinzične motivacije, medicinske sestre na diplomskim studijama pokazuju i značajno višu razinu ekstrinzične motivacije, i to u područjima identifikacijske i introjicirane regulacije. Medicinske sestre na diplomskim studijama pokazuju i veću razinu motivacije u području vanjske regulacije, no razlika između preddiplomskih i diplomskih studenata u tom području nije statistički značajna. Iz navedenog je evidentno da medicinske sestre koje studiraju na diplomskim studijama pokazuju višu razinu i intrinzične i ekstrinzične motivacije, odnosno može se zaključiti da medicinske sestre koje studiraju na diplomskim studijama općenito pokazuju višu razinu motivacije u odnosu na sestre koje studiraju na preddiplomskim studijama.

5. Zaključak

Provedenim istraživanjem utvrđeno je da je profil medicinskih sestara izvanrednih studenata sestrinstva izrazito raznolik. Medicinske sestre zapošljavaju su unutar različitih sustava RH, a najbrojnije su u zdravstvenom sustavu. Direktnu ili indirektnu zdravstvenu njegu, ali i druge poslove obavljaju na svim razinama zdravstvene zaštite, radeći na različitim radnim mjestima, uključujući i rukovodeća radna mjesta. Najveći broj medicinskih sestara radi u turnusima, što uključuje noćni rad, rad vikendom, praznicima i blagdanima, a nemali broj medicinskih sestara ima obitelj, uključujući i vlastitu djecu. Sve navedeno karakteristike su medicinskih sestara koje uz rad pohađaju i različite studijske programe. Koliko je formalno obrazovanje važno u profesionalnom životu medicinskih sestara govori i činjenica da su izvanredni studenti studija sestrinstva pokazali izrazito visok interes prema daljnjem nastavku akademskog obrazovanja po završetku trenutnog studiranja. Iskazani interes prema daljnjem akademskom obrazovanju odnosi se na upisivanje studija više akademske razine i/ili pohađanje programa za stjecanje specijalizacije u sestrinstvu. Obrazovni i zdravstveni sustav RH nisu u potpunosti usklađeni, čemu u prilog ide i činjenica kako se trenutno na nijednoj visokoobrazovnoj ustanovi ne izvode akademski programi za stjecanje specijalizacije u sestrinstvu. U RH danas postoje sestrinski diplomski studiji, no međutim još ne postoji sestrinski poslijediplomski doktorski studij. Medicinske sestre koje trenutno studiraju pokazuju izrazit interes i prema specijalističkom usavršavanju i prema pohađanju poslijediplomskih doktorskih studija, no razlika je u realnim mogućnostima pohađanja istih. Medicinske sestre poslijediplomske doktorske studije upisuju na Medicinskim fakultetima iz područja biomedicine i zdravstva u RH, ali i u drugim državama. Sestrinska profesija usmjerena je na pružanje zdravstvene njege, a medicinske sestre svakom pojedincu pristupaju individualno i holistički. Osim sudjelovanja u medicinsko-tehničkim i terapijsko-dijagnostičkim postupcima, medicinske sestre zadužene su i za zadovoljavanje duhovnih, afilijativnih i različitih kulturoloških potreba, ali i za očuvanje i unaprjeđenje zdravlja. Kako bi koncept takvog pristupa pojedincu uopće bio izvediv medicinske sestre moraju posjedovati znanja i vještine iz različitih područja kao što su psihologija, komunikacijske vještine i druge. Nedostatak sestrinskih studija na poslijediplomskoj doktorskoj razini navodi medicinske sestre na upisivanje studija iz drugih znanstvenih područja, pa one tako svojom kreativnošću i interdisciplinarnim pristupom razvijaju sestrinsku profesiju u različitim znanstvenim smjerovima što je zapravo neophodno za podizanje kvalitete pri cjelovitom pružanju zdravstvene njege. Osim što su prepoznale važnost znanstvenog i istraživačkog rada, medicinske sestre svjesne su i kako bi specijalističkim usavršavanjem mogle doprinijeti postizanju kvalitetnijih ishoda zdravstvene skrbi. Ipak, programi za stjecanje specijalizacije u sestrinstvu na akademskoj razini u RH još uvijek se ne izvode, a različiti postojeći diplomski sveučilišni i

specijalistički studiji nisu priznati u kliničkoj praksi. Da bi pohađalo program za stjecanje specijalizacije kada bi se takvi programi izvodili na diplomskoj razini sestrinskih studija u RH, te bili priznati u kliničkoj praksi izjasnilo se 84,3% medicinskih sestara. Osim ispitivanja interesa prema daljnjem obrazovanju, istraživanjem su dobiveni i relevantni podaci o motivaciji za akademsko obrazovanje u tijeku trenutnog studija. Rezultati su pokazali da su medicinske sestre u najvećoj mjeri motivirane ekstrinzičnom motivacijom u području identifikacijske regulacije, te intrinzičnom motivacijom prema znanju. Obje vrste motivacije predstavljaju ponašanje koje je usmjeravano autonomnom vrstom motivacije, odnosno ponašanje koje je u visokoj mjeri samoodređujuće. Prema dobivenim rezultatima može se zaključiti kako medicinske sestre studiraju jer je to prvenstveno dio njihovog (profesionalnog) identiteta, te žele steći nova znanja. Sestrinstvo je specifična profesija kada je u pitanju obrazovanje, a kontinuirana edukacija jedan je od glavnih preduvjeta za održavanje i unaprjeđenje kvalitete zdravstvene njege.

6. Literatura

Knjige:

[4] D. Abou Aldan: Metodika zdravstvene njege - priručnik za nastavnike, Medicinska naklada, Zagreb, 2019.

[17] A. Woolfolk: Edukacijska psihologija, Naklada Slap, Zagreb, 2016.

Časopisi:

[3] Hrvatski zavod za javno zdravstvo: Hrvatski zdravstveno-statistički ljetopis za 2019.godinu, 2020, str. 63

[5] D.L. Domitrović, D.Relić, A. Britvić, Z. Ožvačić Adžić, V. Jureša, V. Cerovečki: Obrazovanje medicinskih sestara u Republici Hrvatskoj, Liječnički vjesnik, godište 140, 2018, str 229-236

[14] E. Jagland, D. Becker, S. Borjeson, C. Doherty, O. Gimm, P. Griffith, A. K. Johansson, C. Juhlin, P. Pawlow, C. Sicoutris, P. Yngman-Uhlin: The development of a Swedish Nurse Practitioner Program – a request from clinicians and a process supported by US experience, Journal of nursing education and practice, vol. 4, br. 2, 2014, str 38-48

[15] F. Deng: Comparison of nursing education among different countries, Chinese nursing research, br. 2, 2015, str 96-98

[16] R.J. Vallerand, L.G. Pelletier, M.R. Blais, N.M. Briere, C. Senecal, E.F. Vallieres: The Academic Motivation Scale: A measure of intrinsic, extrinsic, and amotivation in education, Educational and psychological measurement, 52(4), 1992, str. 1003-1017

[18] M. Vansteenkiste, W. Lens, E.L. Deci: Intrinsic versus extrinsic goal contents in self-determination theory: Another look at the quality of academic motivation, Educational psychologist, 41(1), 2006, str. 19-31

[19] E.L. Deci, R.M. Ryan: Self-determination theory: A macrotheory of human motivation, development, and health, Canadian psychology/Psychologie canadienne, 49(3), 2008, str. 182

[20] E. L. Deci, R. M. Ryan: The "What" and "Why" of Goal Pursuits: Human Needs and the Self-Determination of Behavior, Psychological Inquiry, 11(4), 2000, str. 227-268

[21] F. Guay, C. F. Ratelle, A. Roy, D. Litalien: Academic self-concept, autonomous academic motivation, and academic achievement: Mediating and additive effects, Learning and Individual Differences, 20(6), 2010, str. 644–653

[22] K.O. Cokley, N. Bernard, D. Cunningham, J. Motoike: A psychometric investigation of the academic motivation scale using a United States sample, Measurement and Evaluation in Counseling and Development, 34(2), 2001, str. 109-119

- [23] M. Koludrović, I. Reić Ercegovac: Akademska motivacija u kontekstu teorije samoodređenja u inicijalnom obrazovanju budućih odgojitelja, učitelja i nastavnika, *Croatian Journal of Education*, vol.17, br.1, 2015, str. 25-36
- [24] N. Hegarty: Application of the academic motivation scale to graduate school students, *The Journal of Human Resource and adult learning*, vol. 6, br. 2, 2010, str. 48-55
- [25] R.J. Vallerand, M.R. Blais, N.M. Brière, L.G. Pelletier: Construction et validation de l'Échelle de Motivation en Éducation (EME), *Revue canadienne des sciences du comportement*, 21, 1989, str. 323-349
- [26] N.E. Warshawsky, D.S. Havens: Nurse manager job satisfaction and intent to leave, *Nurs Econ*, 32(1), 2014, str 32-39
- [27] M. Spevan, S. Bošković, R. Kosić: Zadovoljstvo poslom kod medicinskih sestara i tehničara koji rade u operacijskim salama i kirurškim odjelima Kliničkog bolničkog centra Rijeka, *Sestrinski glasnik*, vol.22, br. 2, 2017, str. 129-137
- [28] C. Dall'Ora, P. Griffiths, J. Ball, M. Simon, L.H. Aiken: Association of 12 h shifts and nurses' job satisfaction, burnout and intention to leave: findings from a cross-sectional study of 12 European countries, *BMJ Open*, 5(9), 2015
- [29] C. Phillips: Relationships between workload perception, burnout, and intent to leave among medical–surgical nurses, *International Journal of Evidence-Based Healthcare*, vol.18 (2), 2020, str. 265-273
- [32] M. Puklek Levpušček, A. Podlesek: Links between Academic Motivation, Psychological Need Satisfaction in Education, and University Students' Satisfaction with Their Study, *Psihologijske teme*, 28 (3), 2019, str 567-587

Internet izvori:

- [1] <https://www.zakon.hr/z/407/Zakon-o-sestrinstvu>, dostupno 24.08.2021.
- [2] <https://www.hkms.hr/licence>, dostupno 24.08.2021.
- [6] <https://www.libertas.hr/studiji-i-programi/poslijediplomski-studiji/menadzment-kvalitete-u-zdravstvu/>, dostupno 24.08.2021.
- [7] <https://www.bib.irb.hr/684039>, dostupno 24.08.2021.
- [8] <https://www.hkms.hr/dr-sc-agneza-aleksijevic/>, dostupno 24.08.2021.
- [9] <https://www.zvu.hr/#>, dostupno 25.08.2021.
- [10] <http://www.fzsri.uniri.hr/hr/studenti/studijiski-programi.html>, dostupno 25.08.2021.
- [11] https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2011_03_28_582.html, dostupno 24.08.2021.
- [12] <http://www.propisi.hr/print.php?id=10268>, dostupno 24.08.2021.

- [13] <https://www.zakon.hr/z/190/Zakon-o-zdravstvenoj-za%C5%A1titi>, dostupno 24.08.2021.
- [30] https://www.dzs.hr/Hrv_Eng/publication/2021/07-01-02_01_2021.htm, dostupno 14.09.2021.
- [31] <https://documents1.worldbank.org/curated/en/489881614056529442/pdf/Main-Report.pdf>, dostupno 14.09.2021.

Popis tablica

Tablica 2.2.1. Prikaz sestrinskih studijskih programa Fakultete za zdravstvene vede Sveučilišta u Mariboru	6
Tablica 2.2.2a. Prikaz sestrinskih studijskih programa Fakulteta za medicinske sestre i primalje (Trinity College) Sveučilišta u Dublinu	7
Tablica 2.2.2b. Prikaz sestrinskih studijskih programa Fakulteta za medicinske sestre i primalje (Trinity College) Sveučilišta u Dublinu	8
Tablica 3.1. Različiti pristupi teoriji motivacije	9
Tablica 3.2. Kontinuum teorije samoodređenja	11
Tablica 4.8.1.1. Raspodjela sudionika prema županiji stanovanja	21
Tablica 4.8.2.1. Raspodjela sudionika s obzirom na radno mjesto	23
Tablica 4.8.2.2. Raspodjela sudionika prema obavljanju rukovodećih poslova	24
Tablica 4.8.2.3. Raspodjela sudionika prema visokoobrazovnim ustanovama na kojima studiraju	25
Tablica 4.8.2.4. Raspodjela sudionika prema razini i godini studija	26
Tablica 4.8.3.1a. Razlike u planiranju pohađanja specijalizacije u sestrinstvu prema različitim sociodemografskim, te radnim i akademskih karakteristikama: X^2 test	29
Tablica 4.8.3.1b. Razlike u planiranju pohađanja specijalizacije u sestrinstvu prema različitim sociodemografskim, te radnim i akademskih karakteristikama: X^2 test	30
Tablica 4.8.4.1a. Razlike u planiranju promjene radnog mjesta po završetku trenutnog studija prema različitim sociodemografskim, te radnim i akademskih karakteristikama: X^2 test	35
Tablica 4.8.4.1b. Razlike u planiranju promjene radnog mjesta po završetku trenutnog studija prema različitim sociodemografskim, te radnim i akademskih karakteristikama: X^2 test	36
Tablica 4.8.4.2a. Razlike u planiranju napuštanja RH po završetku trenutnog studija prema različitim sociodemografskim, te radnim i akademskih karakteristikama: X^2 test	38
Tablica 4.8.4.2b. Razlike u planiranju napuštanja RH po završetku trenutnog studija prema različitim sociodemografskim, te radnim i akademskih karakteristikama: X^2 test	39
Tablica 4.8.5.1a. Frekvencije odgovora na pojedinačne tvrdnje/čestice uz prikaz prosječne ocjene i standardne devijacije	40
Tablica 4.8.5.1b. Frekvencije odgovora na pojedinačne tvrdnje/čestice uz prikaz prosječne ocjene i standardne devijacije	41
Tablica 4.8.5.1c. Frekvencije odgovora na pojedinačne tvrdnje/čestice uz prikaz prosječne ocjene i standardne devijacije	42

Tablica 4.8.5.1d. Frekvencije odgovora na pojedinačne tvrdnje/čestice uz prikaz prosječne ocjene i standardne devijacije	43
Tablica 4.8.5.2. Rezultati ukupnog uzorka prema definiranim podljestvicama	44
Tablica 4.8.5.3a. Razlike između aritmetičkih sredina preddiplomskih i diplomskih studenata uz prikaz rezultata K-S testa	45
Tablica 4.8.5.3b. Razlike između aritmetičkih sredina preddiplomskih i diplomskih studenata uz prikaz rezultata K-S testa	46
Tablica 4.8.5.4a. Razlike u pojedinim tvrdnjama između preddiplomskih i diplomskih studenata: Mann-Whitney U test	48
Tablica 4.8.5.4b. Razlike u pojedinim tvrdnjama između preddiplomskih i diplomskih studenata: Mann-Whitney U test	49
Tablica 4.8.5.5. Aritmetičke sredine (i standardne devijacije) sudionika podijeljenih prema razini studija	50
Tablica 4.8.5.6. Rezultati Mann-Whitney U testa pri testiranju razlika između preddiplomskih i diplomskih studenata	51
Tablica 4.8.5.7. K-S test distribucije podataka s obzirom na spol sudionika	52
Tablica 4.8.5.8. Aritmetičke sredine (i standardne devijacije) sudionika podijeljenih prema spolu	52
Tablica 4.8.5.9. Rezultati testiranja razlika s obzirom na spol sudionika: Mann-Whitney U test	53

Popis slika

Slika 3.1. Maslowljeva hijerarhija potreba	10
--	----

Popis grafikona

Grafikon 4.8.1.1. Raspodjela sudionika prema spolu	20
Grafikon 4.8.1.2. Raspodjela sudionika prema razini obrazovanja	22
Grafikon 4.8.1.3. Raspodjela sudionika prema završenom srednjoškolskom programu	22
Grafikon 4.8.3.1. Interes studenata različitih studijskih razina prema specijalizacijama u sestrinstvu (prikazano u postocima)	28
Grafikon 4.8.4.1. Planiranje promjene radnog mjesta po završetku studija s obzirom na trenutno radno mjesto sudionika (prikazano u postocima)	32
Grafikon 4.8.4.2. Planiranje promjene radnog mjesta po završetku studija s obzirom na oblik rada sudionika (prikazano u postocima)	33
Grafikon 4.8.4.3. Planiranje promjene radnog mjesta po završetku studija s obzirom radno iskustvo sudionika (prikazano u postocima)	34
Grafikon 4.8.4.4. Planiranje napuštanja RH po završetku studija s obzirom na bračni status sudionika (prikazano u postocima)	37
Grafikon 4.8.5.1. Rezultati prema pojedinim podljestvicama s obzirom na razinu studija sudionika	50

Prilozi

1. Izjava o autorstvu i suglasnost za javnu obranu

Sveučilište
Sjever

UNIVERSITY
OF
SOUTH
ALABAMA

SVEUČILIŠTE
SJEVER

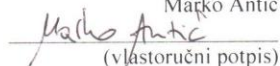
IZJAVA O AUTORSTVU I SUGLASNOST ZA JAVNU OBJAVU

Završni/diplomski rad isključivo je autorsko djelo studenta koji je isti izradio te student odgovara za istinitost, izvornost i ispravnost teksta rada. U radu se ne smiju koristiti dijelovi tuđih radova (knjiga, članaka, doktorskih disertacija, magistarskih radova, izvora s interneta, i drugih izvora) bez navođenja izvora i autora navedenih radova. Svi dijelovi tuđih radova moraju biti pravilno navedeni i citirani. Dijelovi tuđih radova koji nisu pravilno citirani, smatraju se plagijatom, odnosno nezakonitim prisvajanjem tuđeg znanstvenog ili stručnoga rada. Sukladno navedenom studenti su dužni potpisati izjavu o autorstvu rada.

Ja, Marko Antić pod punom moralnom, materijalnom i kaznenom odgovornošću, izjavljujem da sam isključivi autor diplomskog rada pod naslovom *Motivacija za akademsko obrazovanje medicinskih sestara/tehničara zaposlenih u zdravstvenom, socijalnom i obrazovnom sustavu Republike Hrvatske* te da u navedenom radu nisu na nedozvoljeni način (bez pravilnog citiranja) korišteni dijelovi tuđih radova.

Student:

Marko Antić

(vlastoručni potpis)

Sukladno Zakonu o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju završne/diplomske radove sveučilišta su dužna trajno objaviti na javnoj internetskoj bazi sveučilišne knjižnice u sastavu sveučilišta te kopirati u javnu internetsku bazu završnih/diplomskih radova Nacionalne i sveučilišne knjižnice. Završni radovi istovrsnih umjetničkih studija koji se realiziraju kroz umjetnička ostvarenja objavljuju se na odgovarajući način.

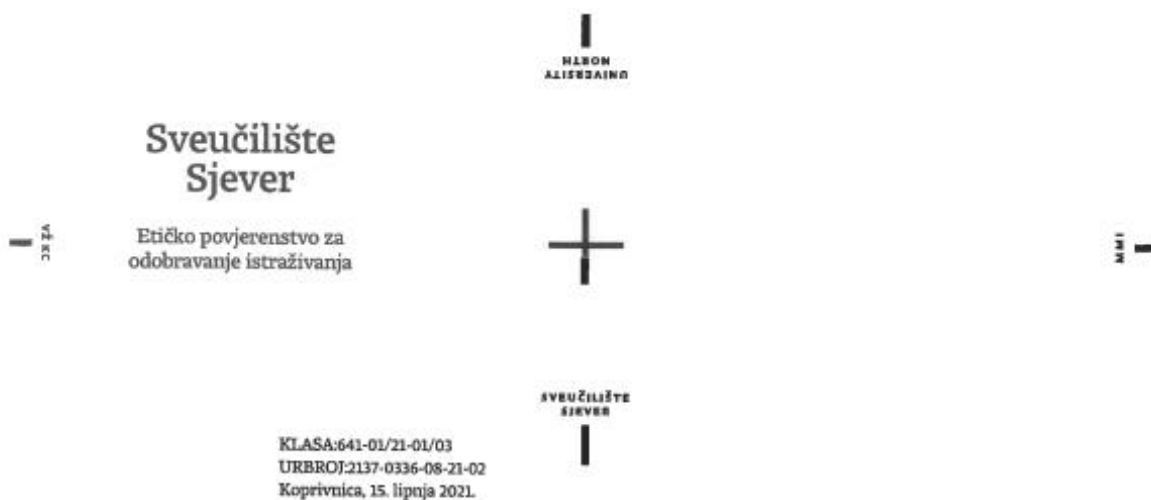
Ja, Marko Antić neopozivo izjavljujem da sam suglasan s javnom objavom diplomskog rada pod naslovom *Motivacija za akademsko obrazovanje medicinskih sestara/tehničara zaposlenih u zdravstvenom, socijalnom i obrazovnom sustavu Republike Hrvatske* čiji sam autor.

Student:

Marko Antić

(vlastoručni potpis)

2. Odobrenje Etičkog povjerenstva Sveučilišta Sjever

Suglasnost Etičkog povjerenstva za odobravanje istraživanja u okviru diplomskog rada

Marko Antić, bacc.med.techn.
Diplomski sveučilišni studij Sestrinstvo - menadžment u sestrinstvu

Etičko povjerenstvo za odobravanje istraživanja zaprimilo je dokumentaciju potrebnu za odobravanje istraživanja u okviru diplomskog rada „*Motivacija za akademsko obrazovanje medicinskih sestara/tehničara zaposlenih u zdravstvenom, socijalnom i obrazovnom sustavu Republike Hrvatske*“, studenta Marka Antića, bacc.med.techn., diplomski sveučilišni studij Sestrinstvo - menadžment u sestrinstvu, pod mentorstvom doc.dr.sc. Marijane Neuberg,

Etičko povjerenstvo za odobravanje istraživanja provjerilo je jesu li u predloženom istraživanju poštivana i primijenjena etička i profesionalna načela. Nakon pozitivne evaluacije dostavljenog prijedloga, tročlano povjerenstvo izdaje ovu suglasnost za provođenje predloženog istraživanja.

Za Etičko povjerenstvo
prof. emeritus Jadranka Lasić-Lazić, predsjednica

3. Anketni upitnik

Motivacija za akademsko obrazovanje medicinskih sestara/tehničara zaposlenih u zdravstvenom, socijalnom i obrazovnom sustavu Republike Hrvatske

Poštovani, pred Vama se nalazi anketni upitnik na temu „Motivacija za akademsko obrazovanje medicinskih sestara/tehničara zaposlenih u zdravstvenom, socijalnom i obrazovnom sustavu Republike Hrvatske“. Upitnik je formiran s ciljem provođenja istraživanja u sklopu izrade diplomskog rada na Odjelu za sestrinstvo Sveučilišta Sjever, pod mentorstvom doc.dr.sc. Marijane Neuberg. Upitnik je namijenjen medicinskim sestrama i tehničarima **koji su zaposleni** u zdravstvenom, socijalnom i obrazovnom sustavu, a koji trenutno **uz rad pohađaju i neki od studijskih programa** (na preddiplomskoj, diplomskoj ili postdiplomskoj razini). Upitnik se sastoji od dva dijela:

- I) Upitnik sociodemografskih čimbenika, te podataka o zaposlenju i studiranju
- II) Ljestvica motivacije za akademsko obrazovanje (eng. ACADEMIC MOTIVATION SCALE (AMS) - College Version) – standardizirani upitnik za procjenu motivacije studentske populacije koji je za potrebe ovog istraživanja preveden na hrvatski jezik uz suglasnost autora.

INFORMIRANI PRISTANAK

Cilj istraživanja je izrada (sociodemografskog) profila izvanrednih studenata sestrinstva, prikaz namjera ispitanika po završetku trenutnog studija, te prikaz interesa prema specijalizacijama u sestrinstvu. Uz navedeno, ispitat će se i razina motivacije za akademsko obrazovanje prema definiranim vrstama i podvrstama motivacije. Dobiveni podaci koristit će se za izradu diplomskog rada, a rezultati će biti prezentirani na znanstvenim skupovima, te objavljeni u stručnim časopisima. Sudjelovanje u istraživanju je dobrovoljno i anonimno, te u svakom trenutku možete odustati od ispunjavanja obrasca. U istraživanju će se poštovati privatnost svih sudionika prema Općoj uredbi o zaštiti podataka (GDPR), uz pridržavanje etičkih načela. Pritiskom na "Dalje" smatra se da ste dali svoj informirani pristanak za sudjelovanje.

Unaprijed se zahvaljujem na uloženom trudu i vremenu.

Marko Antić, bacc.med.techn.

Diplomski sveučilišni studij Sestrinstvo – menadžment u sestrinstvu

Odjel za sestrinstvo, Sveučilišni centar Varaždin, Sveučilište Sjever

104. brigade 3, 42 000 Varaždin

I) Upitnik sociodemografskih čimbenika, te podataka o zaposlenju i studiranju

1. Spol:

- a) muško
- b) žensko

2. Dob (na crtu brojem upisati koliko trenutno imate godina, npr. 28): _____

3. Mjesto stanovanja:

- a) gradsko područje
- b) ruralno područje

4. Županija stanovanja:

- a) Bjelovarsko-bilogorska županija
- b) Brodsko-posavska županija
- c) Dubrovačko-neretvanska županija
- d) Istarska županija
- e) Karlovačka županija
- f) Koprivničko-križevačka županija
- g) Krapinsko-zagorska županija
- h) Ličko-senjska županija
- i) Međimurska županija
- j) Osječko-baranjska županija
- k) Požeško-slavonska županija
- l) Primorsko-goranska županija
- m) Sisačko-moslavačka županija
- n) Splitsko-dalmatinska županija
- o) Šibensko-kninska županija
- p) Varaždinska županija
- q) Virovitičko-podravska županija
- r) Vukovarsko-srijemska županija
- s) Zadarska županija
- t) Grad Zagreb
- u) Zagrebačka županija

5. Bračno stanje:

- a) slobodan/slobodna

- b) u vezi
- c) u izvanbračnoj zajednici
- d) u braku
- e) rastavljen/na
- f) udovac/udovica

6. Broj djece (na crtu brojem upisati koliko imate djece, npr. 0 ili 2): _____

7. Broj djece koji stanuje s Vama (upisati brojem, npr. 1): _____

8. Trenutni stupanj obrazovanja:

- a) završena srednja škola
- b) završen preddiplomski studij (prvostupnik/ca sestrinstva)
- c) završen diplomski studij (magistar/ra sestrinstva, diplomirana med. sestra/tehničar)
- d) završen poslijediplomski sveučilišni specijalistički studij (univ. mag.)
- e) završen poslijediplomski doktorski studij (titula doktora znanosti)

9. Srednjoškolsko obrazovanje koje ste završili:

- a) program za medicinsku sestru/tehničara opće njege
- b) gimnazijski program
- c) ostalo

10. Vaše radno mjesto je:

- a) Primarna zdravstvena zaštita (ambulanta obiteljske medicine, medicine rada, ginekološka ambulanta, ambulanta školske medicine i druge)
- b) Djelatnost zdravstvene njege u kući, patronažna djelatnost
- c) Poliklinika (ambulanta) na sekundarnoj/tercijarnoj razini zdravstvene zaštite
- d) Objedinjeni hitni bolnički prijam
- e) Izvanbolnička hitna služba
- f) Jedinica intenzivnog liječenja
- g) Operacijska sala
- h) Bolnički odjel
- i) Odjel palijativne skrbi
- j) Sustav socijalne skrbi (Dom za starije i nemoćne osobe, dom za djecu, dom za psihički oboljele odrasle osobe, obiteljski domovi, i drugi)
- k) Obrazovni sustav (srednjoškolske i visokoobrazovne ustanove (veleučilišta, fakulteti ili sveučilišni odjeli) na kojem se izvode obrazovni programi za medicinske sestre i tehničare)
- l) Ostalo

11. Oblik rada:

- a) jutarnji rad
- b) jutarnje i popodnevnne smjene
- b) smjenski rad (jutarnje, popodnevnne i noćne smjene po 8 sati)
- c) turnusi (dnevne i noćne smjene po 12 sati)
- d) dežurstva (24 sata)
- e) jutarnji rad u kombinaciji s dežurstvima
- e) ostalo

12. Obnašate li na radnom mjestu rukovodeće poslove, ako da koje?

- a) voditelj smjene/tima
- b) voditelj odsjeka
- c) glavna sestra/tehničar odjela ili zavoda (u sklopu bolničke ustanove)
- d) glavna sestra/tehničar klinike (u sklopu kliničke bolnice ili kliničkog bolničkog centra)
- e) glavna sestra/tehničar bolnice (opće ili specijalne bolnice, klinike kao samostalne ustanove, kliničke bolnice, kliničkog bolničkog centra)
- f) glavna sestra/tehničar druge zdravstvene ili socijalne ustanove (Dom zdravlja, Zavod za hitnu medicinu, Zavod za javno zdravstvo, Ustanova za zdravstvenu njegu u kući, Poliklinika kao samostalna ustanova, Dom za starije i nemoćne osobe, Obiteljski dom, i drugo)
- g) neko drugo rukovodeće radno mjesto
- h) ne radim na rukovodećem radnom mjestu

13. Vaše ukupno radno iskustvo na poslovima medicinske sestre/tehničara (upisati cijelim brojem, izraženo u godinama, npr. 10): _____

14. Vaše radno iskustvo na trenutnom radnom mjestu (upisati cijelim brojem, izraženo u godinama, npr. 10): _____

15. Gdje pohađate trenutni studij (prema popisu izvođača akreditiranih preddiplomskih i diplomskih studija sestrinstva Ministarstva znanosti i obrazovanja)?

- a) Fakultet za dentalnu medicinu i zdravstvu Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku
- b) Fakultet zdravstvenih studija Sveučilišta u Rijeci
- c) Hrvatsko katoličko sveučilište u Zagrebu
- d) Medicinski fakultet Sveučilišta u Zagrebu
- e) Sveučilišni odjel zdravstvenih studija Sveučilišta u Splitu
- f) Sveučilište Jurja Dobrile u Puli

- g) Sveučilište u Dubrovniku
- h) Sveučilište u Zadru
- i) Sveučilište Sjever
- j) Veleučilište u Bjelovaru
- k) Zdravstveno veleučilište u Zagrebu
- l) Pohađam poslijediplomski studij na nekoj drugoj visokoobrazovnoj ustanovi

16. Koja ste godina studija:

- a) 1. godina preddiplomskog studija
- b) 2. godina preddiplomskog studija
- c) 3. godina preddiplomskog studija
- d) 1. godina diplomskog studija
- e) 2. godina diplomskog studija
- f) pohađam poslijediplomski sveučilišni specijalistički studij
- g) pohađam poslijediplomski doktorski studij

17. S koliko godina ste upisali trenutni studij (upisati brojem, npr. 30): _____

18. Postoji li interes da bi jednog dana upisali neki od ponuđenih studijskih programa (ako da koji (mogućnost višestrukog odabira)):

- a) Diplomski studij (magistar/ra sestrinstva, diplomirana med. sestra/tehničar)
- b) Poslijediplomski sveučilišni specijalistički studij (npr. javno zdravstvo, upravljanje kvalitetom u zdravstvu, i drugi)
- c) Poslijediplomski doktorski studij (titula doktora znanosti)

19. Da li bi upisali program za stjecanje specijalizacije u sestrinstvu kada bi se takvi programi izvodili na diplomskoj razini sestrinskih studija u Republici Hrvatskoj, te bili priznati u kliničkoj praksi?

- a) da
- b) ne
- c) ne znam

20. Iz kojeg dijela sestrinstva Vas najviše interesira specijalizacija:

- a) iz kirurške skrbi
- b) iz pedijatrijske skrbi
- c) iz internističke skrbi

- d) iz hitne medicine
- e) iz palijativne skrbi
- f) iz edukacije
- g) iz menadžmenta
- h) iz istraživačkog i znanstvenog rada
- i) iz psihijatrijske skrbi i mentalnog zdravlja
- j) ništa od navedenog

21. Prema Vašem mišljenju specijalizacije bi trebale biti:

- a) obrazovanje nastavljeno na srednju školu ms./mt opće njege
- b) obrazovanje nastavljeno na preddiplomski studij sestrinstva
- c) obrazovanje koje može upisati pojedinac prema osobnim preferencijama bez obzira na kojem mjestu radi
- d) obrazovanje koje može upisati pojedinac ciljano i prema radnom mjestu

22. Prema Vašem mišljenju trošak specijalizacije:

- a) snosi sam polaznik
- b) pokriva zdravstvena ustanova koja šalje polaznika
- c) pokriva Ministarstvo zdravstva
- d) jedan dio snosi polaznik, a drugi poslodavac

23. Planirate li promijeniti radno mjesto po završetku studija?

- a) da
- b) ne
- c) ne znam

24. Planirate li napustiti RH po završetku trenutnog studija?

- a) da
- b) ne
- c) ne znam

II) Ljestvica motivacije za akademsko obrazovanje

Upitnik se sastoji od 28 čestica na koje se odgovara pomoću Likertove skale u rasponu od 1 do 7 (1 označava "uopće se ne odnosi na mene", a 7 "u potpunosti se odnosi na mene"), što znači da je na postavljeno pitanje „*Zašto idete na fakultet?*“ ponuđeno 28 odgovora, a Vi za svaki odgovor odabirete u kojoj se mjeri ta tvrdnja odnosi na Vas.

1 – uopće se ne odnosi na mene

2 i 3 – odnosi se na mene u manjoj mjeri

4 – djelomično se odnosi na mene

5 i 6 – odnosi se na mene u većoj mjeri

7 – u potpunosti se odnosi na mene

Zašto idete na fakultet?

1.	Zato što samo sa srednjom školom kasnije ne bih mogao/la naći visoko plaćen posao.	1	2	3	4	5	6	7
2.	Zato što doživljavam ugodu i zadovoljstvo dok učim nove stvari.	1	2	3	4	5	6	7
3.	Zato što mislim da će mi akademsko obrazovanje pomoći da se bolje priprelim za karijeru koju sam odabrao/la.	1	2	3	4	5	6	7
4.	Zbog intenzivnih osjećaja koje doživljavam kada prenosim vlastite ideje drugima.	1	2	3	4	5	6	7
5.	Iskreno, ne znam; stvarno imam osjećaj da gubim vrijeme na fakultetu.	1	2	3	4	5	6	7
6.	Zbog užitka kojeg doživim kada nadmašujem samoga sebe u svom studiranju.	1	2	3	4	5	6	7
7.	Kako bi dokazao/la sebi da sam sposoban/na završiti fakultet.	1	2	3	4	5	6	7
8.	Kako bi kasnije mogao/la obavljati prestižnije poslove.	1	2	3	4	5	6	7
9.	Zbog užitka kojeg doživim kada otkrijem nove stvari koje nisu nikad prije viđene.	1	2	3	4	5	6	7
10.	Zato što će mi to u konačnici omogućiti ulazak na tržište rada u području koje mi se sviđa.	1	2	3	4	5	6	7
11.	Zbog užitka kojeg doživim kada čitam radove zanimljivih autora.	1	2	3	4	5	6	7

12.	Nekada sam imao/la dobre razloge za pohađanje fakulteta; međutim, sada se pitam trebam li nastaviti.	1	2	3	4	5	6	7
13.	Zbog užitka kojeg doživim kada nadmašujem samoga sebe u svojim osobnim postignućima.	1	2	3	4	5	6	7
14.	Zbog činjenice da se osjećam važno kada uspijem na fakultetu.	1	2	3	4	5	6	7
15.	Zbog toga što želim imati „dobar život“ kasnije.	1	2	3	4	5	6	7
16.	Zbog zadovoljstva kojeg doživim kada proširujem svoja znanja o temama koje me privlače.	1	2	3	4	5	6	7
17.	Zato što će mi to pomoći napraviti bolji izbor u pogledu moje profesionalne orijentacije.	1	2	3	4	5	6	7
18.	Zbog užitka kojeg doživim kada se osjetim u potpunosti zaokupljenim onim što su pojedini autori napisali.	1	2	3	4	5	6	7
19.	Ne mogu razumjeti zašto idem na fakultet i iskreno, ne mogu mariti manje.	1	2	3	4	5	6	7
20.	Zbog zadovoljstva kojeg osjetim kada sam u procesu izvršavanja teških akademskih aktivnosti.	1	2	3	4	5	6	7
21.	Kako bi dokazao sebi da sam inteligentna osoba.	1	2	3	4	5	6	7
22.	Kako bi kasnije imao bolju plaću.	1	2	3	4	5	6	7
23.	Zato što mi moje studiranje omogućuje da nastavim učiti o mnogim stvarima koje me zanimaju.	1	2	3	4	5	6	7
24.	Zbog toga što vjerujem da će nekoliko dodatnih godina edukacije poboljšati moje radne kompetencije.	1	2	3	4	5	6	7
25.	Zbog toga što se dobro osjećam kada čitam o različitim zanimljivim temama.	1	2	3	4	5	6	7
26.	Ne znam, ne mogu shvatiti što radim na fakultetu.	1	2	3	4	5	6	7
27.	Zato što mi fakultet omogućuje doživljavanje vlastitog zadovoljstva pri ostvarivanju izvrsnosti u svom studiranju.	1	2	3	4	5	6	7

28.	Zbog toga što želim sebi dokazati da mogu uspjeti u svom studiranju.	1	2	3	4	5	6	7
-----	---	---	---	---	---	---	---	---